



รัฐสภาสาร

๕๙ • ปีที่ 44 ฉบับที่ 8 เดือน สิงหาคม 2539

เรื่องในเล่ม

<input type="checkbox"/>	โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ	1
	↳ สุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์	
<input type="checkbox"/>	ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน	
	โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจและสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ	13
	↳ สุกัญญา หอมชื่นชม , ประสพสุข ทรงผาสุข	
<input type="checkbox"/>	นโยบายประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ	
	ประเทศ : ประสิทธิภาพที่เรียนรู้ใน ๒๕ ปี	107
	↳ เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม	
<input type="checkbox"/>	ข่าวที่น่าสนใจประจำเดือน	121





รัฐสภา

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตย และเพื่อเสนอข่าวสารวิชาการ
ในวงงานรัฐสภา และอื่นๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

ส่งที่บรรณาธิการหนังสือรัฐสภาสาร กองการประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โทร. 2441070 - 2441071

สำนักงานหนังสือรัฐสภาสาร

ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน คูสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 2441323 - 2441324

บอกรับเป็นสมาชิก

ส่งเงินล่วงหน้าในนามผู้จัดการ ไปยังฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยส่งเช็คไปรษณีย์หรือธนาณัติ
สั่งจ่าย ณ ที่ทำการไปรษณีย์รัฐสภา กรุงเทพฯ 10300
กำหนดออกเดือนละหนึ่งฉบับ อัตราค่าบำรุง ปีละหนึ่งร้อยแปดสิบบาท

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในหนังสือรัฐสภาสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียน
แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของ กองบรรณาธิการแต่อย่างใด



รัฐสภาสาร

ปีที่ 44 ฉบับที่ 8 เดือน สิงหาคม 2539 ISSN 0125-0957



LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทบรรณาธิการ

โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle Project) หรือมีชื่อย่อว่า IMT - GT นับเป็นการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 3 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ซึ่งมีระบบการเมืองและสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศสมาชิกในลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มประเทศสมาชิกให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

เขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจเป็นโครงการที่มีความคล่องตัวในการทำงานสูงเนื่องจากเป็นการรวมกลุ่มย่อยๆ เฉพาะพื้นที่บางส่วนของแต่ละประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน สำหรับประเทศไทยมีพื้นที่โครงการอยู่ในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ สงขลา ยะลา สตูล ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีนัก ประชากรมีรายได้ต่อหัวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อีกทั้งยังมีปัญหาต่างๆ มากมาย อาทิ ปัญหาทางการเมือง ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งล้วนแต่ทำให้ขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจลดน้อยลงและเกิดความล่าช้า โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจนี้จึงเป็นโครงการที่ควรจะได้รับ ความสนใจและความร่วมมือสนับสนุนจากทุกฝ่ายเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในส่วนพื้นที่ของโครงการและของประเทศดียิ่งขึ้น

รัฐสภาสารฉบับนี้จึงขอเสนอบทความเกี่ยวกับสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ สำหรับท่านผู้อ่านที่สนใจในเรื่องนี้ศึกษาต้นคว้าหาความรู้ต่อไป

บรรณาธิการ



LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

โครงการสวทศสืบเศรษฐกิจ

ดร.สุวิทย์ วิบูลย์เศรษฐ์
นายกสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย



1. ความเป็นมา

โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ หรือโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia Malaysia Thailand Growth Triangle Development Project) มีชื่อย่อว่า IMT-GT ได้เริ่มต้นขึ้นในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน 2536 เมื่ออดีตนายกรัฐมนตรีของไทย (นายชวน หลีกภัย) ได้ไปเยือน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยทั้ง 3 ประเทศ ได้ขอความร่วมมือทางวิชาการจาก ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และกำหนดกรอบหลัก ความร่วมมือระหว่างกัน วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรในพื้นที่โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย เน้นการลดต้นทุนการผลิต และลดการแข่งขันระหว่างกัน มีผลทำให้สินค้าที่ผลิตใน พื้นที่โครงการ มีความได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคาในตลาดโลก

2. สาระสำคัญของโครงการ

2.1 พื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการประกอบด้วยพื้นที่ภาคเหนือเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ได้แก่ ทวันอาเซห์ และจังหวัดสุมาตราเหนือ พื้นที่ 4 รัฐ ตะวันตกเฉียงเหนือของ มาเลเซีย ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปอร์ลิส ปีนัง และเปรัก และ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล ครอบคลุมพื้นที่รวม 230,000 ตารางกิโลเมตร และประชากรจำนวน 20.5 ล้านคน โดยมีรายละเอียดของแต่ละภูมิภาคดังนี้

ก. **พื้นที่ภาคเหนือเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย** ประกอบด้วยจังหวัด สุมาตราเหนือ และแคว้นอาเซห์ มีพื้นที่ประมาณ 130,000 ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณ 13.7 ล้านคน โดยประชากร 2 ใน 3 มีอาชีพทางเกษตร ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ยาสสูบ น้ำมันปาล์ม ยางพารา และกาแฟ เมืองสำคัญของภูมิภาคนี้ ได้แก่



LIRT

- เมดาน เป็นเมืองศูนย์กลางการค้าและธุรกิจของเกาะสุมาตรา มีประชากรประมาณ 1.8 ล้านคน
- บาลาวัน เป็นเมืองท่าและเมืองอุตสาหกรรมสำคัญ
- บันดาอาเซห์ เป็นเมืองหลวงของแคว้นอาเซห์ เป็นแหล่งผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมากถึง 1 ใน 4 ของอินโดนีเซีย

ข. พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมาเลเซีย ประกอบด้วยรัฐเคดาห์ เปรอริส เปรัก และปีนัง มีพื้นที่ประมาณ 80,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งหมดประมาณ 4 ล้านคน ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในรัฐเคดาห์ เปรอริสและเปรัก มีอาชีพการเกษตรและเหมืองแร่ดีบุก ส่วนประชากรในรัฐปีนังทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ และแรงงานทั่วไป ในเขตอุตสาหกรรมของรัฐปีนังและเคดาห์ เมืองที่สำคัญในภูมิภาคนี้ ได้แก่

- จอร์ซทาวน์ เป็นเมืองหลวง และเมืองท่าสำคัญของเกาะปีนัง มีประชากรประมาณ 400,000 คน
- บัตเตอร์เวิร์ท เมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมสำคัญของรัฐปีนัง
- อีโปห์ เป็นเมืองหลวงของรัฐเปรัก และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุก
- เกาะลังกาวิ เป็นเมืองท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามตามธรรมชาติ

ค. พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

ประกอบด้วยจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี นราธิวาส และยะลา มีพื้นที่ประมาณ 20,000 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรประมาณ 2.8 ล้านคน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ข้าว ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแรงงานประมาณ 1.5 ล้านคน และบางส่วนเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศมาเลเซีย เมืองที่สำคัญในภูมิภาคนี้ ได้แก่

- ทาดีใหญ่ เป็นเมืองศูนย์กลางการค้า และบริการของภาคใต้ตอนล่าง มีประชากรประมาณ 150,000 คน



- สงขลา เป็นเมืองศูนย์กลางราชการและการบริหาร มีประชากรประมาณ 85,000 คน
- ยะลา เป็นเมืองชายแดนสำคัญติดต่อกับมาเลเซียที่เบตง มีประชากรประมาณ 70,000 คน
- นราธิวาส เป็นเมืองชายแดนติดต่อกับมาเลเซียที่สุโหงโกลก มีประชากรประมาณ 40,000 คน
- ปัตตานี เป็นเมืองศูนย์กลางการประมง และอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ

ตารางเปรียบเทียบพื้นที่โครงการและจำนวนประชากร

ประเทศ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	จำนวนประชากร	ร้อยละ
1. อินโดนีเซีย	134,680	56.63	13,262,688	63.04
2. มาเลเซีย	82,228	34.57	4,965,000	23.60
3. ไทย	20,919	8.80	2,810,436	13.36
รวม	237,827	100	21,038,122	100

2.2 เป้าหมายหลักและขอความช่วยเหลือความร่วมมือ

เป้าหมายหลักในการดำเนินโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ หรือโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายมุ่งเน้นในด้านต่อไปนี้

- เพิ่มปริมาณการค้าและการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย
- เพิ่มปริมาณการส่งออกจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่ายไปยังตลาดทั่วโลก
- ปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย และประชากรโดยส่วนรวมของทั้ง 3 ประเทศให้ดียิ่งขึ้น โดยภาคเอกชนเป็นกลไกในการพัฒนา และภาครัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินการ

ในการดำเนินงานตามเป้าหมายดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ 8 สาขาหลัก คือ



1. **สาขาการท่องเที่ยว** ศึกษาโอกาสความร่วมมือในการพัฒนางจรการท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ เช่น ทะเลสาบโตบาของอินโดนีเซีย, สตูล และสงขลา ของประเทศไทย ปินัง และลิงกาวิ ของประเทศมาเลเซีย

2. **สาขาการค้าระหว่างประเทศ** และการค้าตามแนวชายแดน ศึกษาโอกาสและลู่ทางของความร่วมมือทางการค้าระหว่าง 3 ประเทศ ตลอดจนการลดข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรค เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชนในการขนส่งวัตถุดิบผ่านเขตแดนระหว่างประเทศ

3. **สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเคลื่อนย้ายของแรงงาน** ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากร และมีกรอบร่วมกัน ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการผลิต นอกจากนี้การศึกษาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะครอบคลุมถึงแนวทางการผ่อนปรนกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายของแรงงานระหว่าง 3 ประเทศ

4. **สาขาการเกษตร ประมง และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ** ศึกษาแนวทางการร่วมมือด้านการประมง ความร่วมมือกันพัฒนาผลผลิตด้านการเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร นอกจากนี้จะศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกัน โดยเฉพาะระหว่างไทยกับมาเลเซีย

5. **สาขาพลังงาน** ศึกษาแนวทางการร่วมมือในการสำรวจหาแหล่งปิโตรเลียม การพัฒนาโรงไฟฟ้าและระบบจำหน่าย ตลอดจนการร่วมมือกันพัฒนาระบบข้อมูลด้านพลังงาน

6. **สาขาอุตสาหกรรม** ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนพัฒนาเขตอุตสาหกรรม การจัดตั้งเขตการค้าเสรีและการย้ายโรงงานอุตสาหกรรม ไปยังพื้นที่ที่มีความได้เปรียบในเชิงการผลิต ตลอดจนการสนับสนุนในด้านวัตถุดิบและการจำหน่ายผลผลิตอุตสาหกรรม

7. **สาขาโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสารโทรคมนาคม** ศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงข่าย โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน เช่น โครงข่ายสายส่งไฟฟ้า โครงข่ายท่าเรือ ระบบท่อส่งน้ำ และโครงข่ายท่อแก๊ส



8. **สมาคมธนาคารและการขนส่งทางเรือ** ศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการเดินเรือชายฝั่งร่วมกัน การประสานความร่วมมือด้านโครงการคมนาคมทางอากาศ โครงการให้บริการขนส่งสินค้าทางบก

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยที่เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สภาพสังคม และสถานภาพทางการเมืองของทั้ง 3 ประเทศแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ความร่วมมือภายใต้โครงการนี้มีลักษณะหลายประการที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างได้ผล ได้แก่

1. ความร่วมมือภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ เป็นรูปแบบการร่วมมือระดับอนุภาคที่ได้รับการสนับสนุนทางการเมืองจากผู้นำ 3 ประเทศเป็นเอกฉันท์ และชัดเจน ซึ่งจะมีส่วนสนับสนุนให้โครงการ IMT-GT ดำเนินการไปอย่างเป็นรูปธรรม โดยมืองค์การระหว่างประเทศให้การสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ทั้งนี้จะเป็นรูปแบบการร่วมมือที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าความร่วมมืออนุภาค ที่สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเน้นเฉพาะด้านอุตสาหกรรมเท่านั้น

2. โครงสร้างทางเศรษฐกิจระดับอนุภาคมีลักษณะที่เกื้อกูลกัน(Complementarity) และไม่แข่งขันกันเอง หากมีการร่วมมือกันทุกฝ่ายแล้ว จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการค้าผ่านแดน การใช้แรงงาน, การโยกย้ายอุตสาหกรรม และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะด้านประมงและพลังงานเป็นอย่างดี

3. ทั้งสามประเทศมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ ที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกันในอนาคตที่จะร่วมมือกันพัฒนาด้านทรัพยากรทางทะเล และการใช้ช่องแคบมะละกาในอนาคตไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเรือ การท่องเที่ยว การประมง และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. ประเทศที่เข้าร่วมในโครงการมีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันได้ดียิ่งขึ้น



2.3 ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

ก. ด้านการคมนาคมและขนส่ง ได้มีการดำเนินการไปแล้วดังนี้

- ดำเนินการผ่อนคลายนโยบายระเบียบ และลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกการผ่านแดน เช่น การขยายเวลาเปิดด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย การทำประกันภัยรถยนต์ร่วมกัน และการเปิดจุดตรวจร่วมกันที่ด่านชายแดน

- ดำเนินการเปิดโครงข่ายเชื่อมโยงทางอากาศ

อินโดนีเซีย : เมดาน บันดาอาเซห์ และนีแอส

มาเลเซีย : ปีนัง ลังกาวิ และอีโปห์

ไทย : หาดใหญ่ นราธิวาส และปัตตานี

- สนับสนุนการร่วมทุนของภาคเอกชนด้านการขนส่งสินค้าทางตู้คอนเทนเนอร์ที่ปาดังเบซาร์ และการพัฒนาสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง (ICD) ที่สะเต

- พัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงที่สำคัญ เช่น การก่อสร้างถนนสตูล - เปอร์ลิส และการพัฒนาระบบถนน และรถไฟตามแนวสะพานเศรษฐกิจ ปีนัง - สงขลา

ข. ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม

- ดำเนินการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการสื่อสาร (Special Telecommunications Zone) และระบบสื่อสารดาวเทียมในพื้นที่ IMT-GT

- ลดข้อจำกัด และอุปสรรคที่มีต่อการลงทุนของภาคเอกชนด้านโทรคมนาคมและให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

- จัดทำบัตรโทรศัพท์ที่มีมาตรฐานเดียวกันในพื้นที่ IMT-GT และให้มีการอบรมด้านเทคโนโลยีสื่อสารดาวเทียม

ค. ด้านการพลังงาน

- ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการลงทุนจัดหาพลังงานประเภทต่าง ๆ เช่น การผลิตและจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่ IMT-GT ในรูปของ Independent Power Producer (IPP) โดยรัฐกำหนดมาตรการจูงใจทั้งด้านการเงินและไม่ใช้การเงิน



LIRT

- สนับสนุนให้ภาคเอกชนศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน เพื่อพัฒนาแหล่งถ่านหินในประเทศอินโดนีเซีย
- สนับสนุนโครงการ Trans-ASEAN GAS Pipeline และโครงการ ASEAN Supergrid
- สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนผลิตอุปกรณ์สถานไฟฟ้า หม้อแปลงและสายเคเบิลไฟฟ้า

จ. ด้านการเกษตรกรรมและการประมง

- ดำเนินแผนงานพัฒนาธุรกิจประมงร่วมกันระหว่าง 3 ประเทศ อาทิ การจัดการทรัพยากรประมงทะเลร่วมกัน การร่วมทุนด้านประมง และการจัดตั้งศูนย์ประมงขึ้นในแต่ละประเทศ โดยการร่วมทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

3. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าร่วมโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ในโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจนั้น ปัญหาที่ยังคงมีเรื้อรังอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน คือ ปัญหาด้านความมั่นคงของพื้นที่ ทั้งด้านความมั่นคงภายในและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาเขตแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย, ปัญหาบุคคลสองสัญชาติ, ปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย ปัญหาการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีศุลกากร, ปัญหาการประมงละเมิดน่านน้ำและปัญหาบริเวณโนแมนสแลนด์ อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้มีความพยายามที่จะแก้ไข ซึ่งก็ได้มีความคืบหน้าไปพอสมควร การผ่อนคลายความขัดแย้งอันเนื่องมาจากปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้ประเทศไทยของเราได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมในโครงการนี้อย่างเต็มที่ นอกเหนือจากความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว ประเด็นอื่น ๆ ที่ประเทศไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงและรีบเร่งพิจารณา เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเข้าร่วมโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ได้แก่



1. ความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือการพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมในการส่งบุตรเข้าศึกษาต่อ จากการสำรวจพบว่ามาตรฐานการศึกษาของประชากรในพื้นที่ค่อนข้างต่ำมาก โดยจำนวนประชากรทั้งหมดซึ่งประกอบด้วยผู้ที่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 22 และศาสนาอิสลาม ร้อยละ 78 จะพบว่ามียุทธศาสตร์ในการศึกษาแตกต่างกันดังนี้ อ่านและเขียนไม่ได้ร้อยละ 10.3 จบภาคบังคับร้อยละ 77.9 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 6.9 จบมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 3.0 และจบสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 1.9 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทุ่มเทพัฒนาด้านการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้พร้อมที่จะรับความเจริญจากการพัฒนาตามโครงการนี้ได้

2. การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อมีการเร่งผลิตแบบอุตสาหกรรมมาก ก็ย่อมส่งผลต่อการเกิดมลภาวะ และความสิ้นเปลืองของทรัพยากร ในขณะที่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานหลายประการยังไม่สามารถจัดสร้างให้บรรลุเป้าหมายได้ การเข้าร่วมในโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากขั้นที่ 1 (เกษตรกรรม) เป็นขั้นที่ 2 (อุตสาหกรรม) หรือขั้นที่ 3 (บริการ) ซึ่งก่อนจะพัฒนาไปถึงขั้นนั้นจำเป็นต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ให้พร้อมที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ดังนั้นสิ่งที่รัฐบาลควรจะได้รับเร่งดำเนินการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของประชากรในพื้นที่ในการเข้าร่วมโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ

1) การเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรูปธรรม และอย่างเร่งด่วน เพราะถ้าประชากรในพื้นที่โครงการไม่ได้ประโยชน์จากโครงการนี้ ก็ถือได้ว่าโครงการนี้ไม่บรรลุเป้าหมาย

2) การประชาสัมพันธ์ ปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร ผู้มีข้อมูลดีและได้รับข่าวสารรวดเร็วย่อมได้เปรียบกว่า โครงการนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนทั่วไปมากกว่านี้ เพื่อป้องกันความเสียเปรียบและประโยชน์ที่น่าจะได้รับ



3) ความเป็นเอกภาพของพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อประโยชน์ใน การกำหนดที่ตั้งของหน่วยงาน โรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์ตลาดกลางและอื่น ๆ และ เพื่อความได้เปรียบกับประเทศร่วมโครงการอีก 2 ประเทศ จึงไม่ควรแย่งผลประโยชน์ ไปสู่จังหวัดของตนเป็นหลัก

4) รัฐควรสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในพื้นที่โครงการ

5) จัดตั้งองค์กรกลาง ทำหน้าที่ประสานงานและสั่งการนำผลข้อตกลงต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว

6) ควรจะมีโครงการอบรมภาษา อย่างน้อย 3 ภาษา ที่สามารถใช้ได้ พื้นที่โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาษามลายู อังกฤษและจีน เพื่อความ พร้อมในการติดต่อสื่อสาร

อย่างไรก็ตามประเทศไทยต้องยอมรับว่าการเข้าร่วมโครงการสามเหลี่ยม เศรษฐกิจครั้งนี้ ประเทศที่เข้าร่วมโครงการ คือ อินโดนีเซีย และมาเลเซียนั้นมีสภาพ พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจการเมือง และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงและผูกพันกันหลาย ประการ ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบในการเข้าร่วมโครงการ ได้แก่

1. ประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงกัน ทางด้านศาสนา ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก และสืบเนื่องมาเป็นระยะ เวลายาวนาน

2. สถานภาพทางการเมืองของประเทศ ทั้ง 2 มีเสถียรภาพและความมั่นคงมาก กว่าเมืองของประเทศไทย

3. สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งสองมีความเจริญและความมั่นคง พร้อมทั้ง จะเข้าสู่โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

4. พื้นที่ภายใต้โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ มีความขัดแย้งและมีปัญหาต่าง ๆ น้อยกว่าพื้นที่ชายแดน 5 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย

5. ทั้งสองประเทศคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือในลักษณะนี้มาก่อน ได้แก่ โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ



มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ฉะนั้นความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ จึงน่าจะมีมากกว่าประเทศไทย

โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจเป็นโครงการที่ทุกฝ่ายยอมรับว่าจะนำความเจริญมาสู่ภูมิภาคและประเทศ แต่การที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทุกฝ่ายจะต้องประสานความร่วมมือ ต้องทำงานหนัก มีความจริงจังและต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมือง และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโดยรวมด้วย



เอกสารอ้างอิง

1. ประมาณ เทพสงเคราะห์, **มิติทางภูมิศาสตร์กับการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจพื้นที่ภาคใต้**, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการประจำปี 2537 ของสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย 2537
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย**, เอกสารเผยแพร่, 2538
3. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **สรุปผลการประชุมไตรภาคี ครั้งที่ 5 โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย**, ธันวาคม 2538
4. หอการค้าจังหวัดสงขลา, **ความพร้อม ศักยภาพและประสบการณ์ของภาคใต้ที่มีต่อสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ**, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการประจำปี 2537 ของสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2537
5. อารี รั้งลิโยกฤษฏ์, **โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจจากมุมมองของนักภูมิศาสตร์ท้องถิ่น**, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ ประจำปี 2537 ของสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2537

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน โครงการทบทวนเศรษฐกิจและสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

สุกัญญา หอมชื่นชม*
ประสพสุข ทรงผาสุข**

-
- * พบบม. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ (การค้าระหว่างประเทศ) นิด้า
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งวิทยากร 5 หอสมุดรัฐสภา สนง.เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ** พบบม. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิด้า, ประกาศนียบัตรสาขาวิชา
Development Economics จาก Institute of Developing Economics Advanced School
ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
กองประเมินผลการพัฒนา สนง.คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ



LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

1 ความเป็นม่ว

โค่วงก่วำพัฒนำคว่วมร่วมมือท่วงเศ่วษฐกิจในอน่วภคลุ่มแม่่น้ำโขง 6 ประเทศ (ลุ่มพูช่ว จิน เมียนม่วร์ ล่วว เวียดนาม แ่ละไทย) หรือที่เรียกกโดยท่วำไปว่ว "โค่วงก่วำทกเท่ลี่ยมเศ่วษฐกิจ" เป็นโค่วงก่วำที่เกิดขึ้จกคว่วมคิตรีเริ่มของรัฐบาล ส่วเอกช่วติช่วย ชุ่นหะเว่ฉวัน ก่วำยได้นโยบ่วยที่จะเปลี่ยนสน่วมรบบเป็นสน่วมก่วำค่ว โดย อรค่วำเนินจวนในระบะแรกเป็นไปนลั้กษณะของก่วำระค่มคว่วมคิตรีหรือปริกษ่วห่วหรือ ลกก่วำที่จะเป็นก่วำค่วำเนินจวนอ่วยงเป็นร่วบปรธรรม จนกระทั่งรัฐบาล น่วยช่ววน หลั้กก่วำย ได้ร่วม่วำบริห่วรประเทศในปี 2535 ได้ม่อบหม่วยให้ร่วงน่วยกรัฐมนตริ น่วยค่วกช่วย ส่วนิช่วภักคี่ เข่วรับผิตรีช่อบอ่วยงจิ้งจิง โดยเข่วร่วมในการประชุมกับธ่นก่วำค่วรเพื่อก่วำค่วรพัฒนำแห่งเอเซีย ซึ่งเป็นผู้ให้คว่วมช่วยเท่ลือหลั้กหล่วบค่วร้ง จนโค่วงก่วำม่วคว่วมคิตรี ส่วฝ่วแ่ละช่วค่นม่วกช่วนตามล่วค่วบ ผลที่ได้จกการคิตรีคว่วมเป็นไปได้ของโค่วงก่วำค่วรพัฒนำในเอือ่ฉงค่นที่ค่วำเนินการคิตรีโดยธ่นก่วำค่วรเพื่อก่วำค่วรพัฒนำแห่งเอเซียแสดงให้เห่นว่ว ส่วร่วมกันของท่วง 6 ประเทศ จะก่วำให้เกิดประโยชน่วท่วงเศ่วษฐกิจแ่ละสังค่มก่ก่วำภคค่วยงค่วมค่วำในอน่วภคค

1 ครอบแ่นวคว่วมคิตรี

แ่นวคิตรีเรื่องคว่วมร่วมมือในอน่วภคคิตรีได้รับอิทธิพลอ่วยงม่วกช่วจกการคิตรี ส่วค่ววของระบบเศ่วษฐกิจที่ส่วค่วยในเอเซียค่ววันออกโดยเฉ่วพะอ่วยงยั้ง ญี่ปุ่น แ่ละ ลุ่มประเทศอุตสาหกรรรมใหม่ (ฮ่องก้ง ลิงค่วป่วร์ เก่วหลั้ได้ แ่ละได้ห่วฉวัน) ได้กระค่นให้ ส่วร่วงทุนแ่ละการค่วำก่วำในภคคิตรีข่วยค่ววมอ่วยงช่วน โดยเฉพาะในลุ่มประเทศ ส่วช่วยอน แ่ละลุ่มประเทศอินโดจีน ซึ่งในส่วนของประเทศไทยเห่นก่วำมีผลประโยชน่ว ส่วค่วรกับประเทศค่วง ๆ ในพื้นที่ลุ่มแม่่น้ำโขงม่วเป็นระบะเวล่วย่ววอนน่ว ซึ่งค่วรที่จะ ส่วเนินนโยบ่วยเศ่วษฐกิจจะร่วงประเทศเพื่อปริกษ่วการเจริญเติบโตท่วงเศ่วษฐกิจให้เป็น ไปอ่วยงค่วต่อเนือ่ฉง แ่ละช่วยกระค่นบิตรีคว่วมส่วมารถในการแข่งช่วนร่วงหว่วงประเทศ



LIRT

โดยอาศัยแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือบนพื้นฐานการดำเนินงานถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย

โครงการความร่วมมือกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง อันประกอบด้วยประเทศสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ ไทย และจีน (มณฑลยูนนาน) ซึ่งมีประชากรรวมกันมากกว่า 200 ล้านคน นับเป็นโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะนอกจากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีแม่น้ำโขงเป็นทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันแล้ว ความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ ในลุ่มแม่น้ำโขงยังเป็นเครื่องช่วยกระชับความร่วมมือให้เป็นอย่างดี โดยมีจุดยืนหรือนโยบายรัฐบาลของแต่ละประเทศเป็นปัจจัยที่เข้ามาช่วยเสริมการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

ลาว เวียดนาม และกัมพูชา กำลังอยู่ในระหว่างการบูรณะประเทศ และต้องการเปิดประเทศเพื่อให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะลาวและกัมพูชาต้องการเปิดประเทศทางด้านตะวันตกสู่ไทยและด้านตะวันออกสู่เวียดนาม

เมียนมาร์ ต้องการเปิดตัวเองและติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านด้วยโครงการคมนาคมและประสานความร่วมมือในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน ฯลฯ

จีน จำเป็นต้องเร่งพัฒนาพื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศ โดยเฉพาะมณฑลยูนนาน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่สำคัญ มีพื้นที่เพื่อการเกษตรเพียงร้อยละ 6 ส่วนที่เหลือร้อยละ 94 เป็นพื้นที่ป่าเขาและพื้นที่ทุรกันดาร มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ จึงจำเป็นต้องเปิดพื้นที่ดังกล่าวให้มีความเจริญทางเศรษฐกิจโดยการหาทางออกสู่ทะเลอันดามันหรืออ่าวไทย ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหาความกดดันในภาคใต้ของประเทศไทยอีกด้วย

ไทย นับว่าเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ากว่าประเทศอื่น ๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และมีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในหลายด้าน รวมทั้งเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคดังกล่าวกับโลกภายนอก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงควรปรับพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง เพื่อ



เตรียมความพร้อมของประเทศในการเป็นศูนย์กลางของการรวมกลุ่ม ซึ่งจะมีผลต่อบทบาทของไทยในเวทีการค้าและการเจรจาในระดับโลกให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ไปจากนี้การพัฒนาความร่วมมือในอนุภูมิภาคจะส่งผลให้ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ปิดด้วยเหตุผลทางด้านยุทธศาสตร์การเมืองและยุทธทหารในยุคสงครามเย็นจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาตามโครงการนี้ด้วย

ความร่วมมือในกรอบแนวความคิดดังกล่าว ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการและการเงินจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ซึ่งให้ความสนใจเข้ามาศึกษาสภาพในความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในด้านความร่วมมือในโครงสร้างทางคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านอื่น ๆ อีก เช่น พลังงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน

3. บทบาทของประเทศไทย

บทบาทของประเทศไทยในการเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการบูรณะและพัฒนาประเทศในกลุ่มลุ่มแม่น้ำโขงเป็นไปภายใต้กรอบของความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมโดยคำนึงถึงความคุ้มกันไปทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระดับทวิภาคี ประกอบด้วย

- (1) คณะกรรมการร่วม ว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-จีน
- (2) คณะกรรมาธิการร่วม ว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว
- (3) คณะกรรมาธิการร่วม ว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-เวียดนาม
- (4) คณะกรรมาธิการร่วม ว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-เมียนมาร์

3.2 ความสัมพันธ์ระดับพหุภาคี เป็นการขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงโครงสร้างระบบการผลิตและการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคกับกลุ่มประเทศอาเซียน และขยาย



LIRT

ไปสู่ระดับเอเชีย-แปซิฟิกได้ในที่สุด ภายใต้กรอบความร่วมมือของ
หลักการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญระหว่างประเทศ

4. ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

นับตั้งแต่โครงการนี้ได้รับเริ่มอย่างจริงจัง ในปี 2535 ซึ่งต่อมาธนาคารเพื่อการ
พัฒนาแห่งเอเชียได้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการศึกษาความเป็นไปได้ และกำหนด
กรอบหลักความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ จนถึงปัจจุบัน การ
ดำเนินงานของโครงการดังกล่าวคืบหน้ามาเป็นลำดับ โดยในส่วนของการจัดทำรายงาน
การศึกษา ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้ทำการศึกษาระยะที่ 1 แล้วเสร็จเมื่อ
เดือนกุมภาพันธ์ 2536 ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตของโครงการในแต่ละ
สาขา และกำหนดโครงการความร่วมมือทั้งหมดที่มีโอกาสพัฒนาขึ้นได้ สำหรับการ
ศึกษาระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาลึกลงไปในรายละเอียดของโครงการสำคัญ ๆ ที่ได้รับ
การคัดเลือกโดยผู้แทนระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศ ได้เริ่มทำการศึกษาเมื่อเดือนกันยายน
2536 จนถึงขณะนี้ ได้ดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จใน 2 สาขา ได้แก่ สาขาคมนาคม
ขนส่งและสาขาพลังงาน ส่วนสาขาอื่น ๆ อยู่ในระหว่างการศึกษา ซึ่งจะได้นำเสนอ
สาระสำคัญของการศึกษาดังกล่าวในลำดับต่อไป

นอกจากนี้ ในการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส เพื่อ
กำหนดนโยบาย ขอบเขต และแนวทางปฏิบัติ รวม 5 ครั้งดังนี้

- ครั้งที่ 1 : (กุมภาพันธ์ 2536 กรุงเทพมหานคร) เห็นชอบผลการศึกษา
ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 โดยให้ธนาคารเพื่อการพัฒนา
แห่งเอเชียจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่จะปฏิบัติ
ได้ทันทีเป็นรายสาขา
- ครั้งที่ 2 : (สิงหาคม 2536 กรุงเทพมหานคร) เห็นชอบข้อเสนอทาง
เทคนิคและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการตาม
แผนการศึกษา ระยะที่ 2



- ครั้งที่ 3 : (เมษายน 2537 กรุงเทพมหานคร) เห็นชอบร่างรายงานการศึกษาชั้นกลางของการศึกษาระยะที่ 2 และการจัดลำดับความสำคัญของโครงการทั้ง 6 สาขา รวมทั้งเพิ่มการศึกษาสาขาสื่อสารโทรคมนาคม
- ครั้งที่ 4 : (กันยายน 2537 เชียงใหม่) เห็นชอบรายงานการศึกษาชั้นสุดท้าย และให้เร่งรัดการปฏิบัติในสาขาคมนาคมขนส่ง และสาขาพลังงาน รวมทั้งพิจารณาจัดตั้งองค์การรองรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค
- ครั้งที่พิเศษ : (เมษายน 2538 กรุงเทพมหานคร) เห็นชอบแนวทางการนำผลการศึกษาในสาขาคมนาคมขนส่งและสาขาพลังงานสู่การปฏิบัติ โดยจัดตั้งองค์การร่วม 6 ประเทศ เพื่อเป็นกลไกรับผิดชอบการดำเนินงาน
- ครั้งที่ 5 : (พฤศจิกายน 2538 กรุงเทพมหานคร) เพื่อพิจารณาผลการศึกษาคือความเป็นไปได้ในสาขาการค้า การลงทุน ทรัพยากรมนุษย์ โทรคมนาคม การท่องเที่ยว และการจัดการสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางนำผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

5. สาระสำคัญของโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

5.1 ผลการศึกษาระยะที่ 1 : ซึ่งเป็นการศึกษาความเป็นไปได้และกำหนดขอบเขตของโครงการในรายสาขา ตลอดจนกำหนดโครงการทั้งหมดที่มีโอกาสพัฒนาได้ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

- 1) ศักยภาพในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มีความเป็นไปได้สูงเนื่องจากปัจจัยต่อไปนี้



- ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ เปลี่ยนนโยบายจากการพึ่งตนเองและการรวมอำนาจอยู่ส่วนกลาง (self-sufficiency และ Centralization) เป็นเปิดเสรีมากขึ้น ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการค้าของประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน
- ประเทศในกลุ่มภายใต้โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ ADB ทั้ง 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ ไทย เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีนได้แสดงความสนใจและสนับสนุนโครงการนี้

2) ประโยชน์โดยรวมที่จะเกิดขึ้นในอนุภูมิภาค

- การขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การค้า และบริการจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น และช่วยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชน
- มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศในกลุ่ม 6 ประเทศ
- มีการใช้ทรัพยากร เช่น แรงงาน ทุน และวัตถุดิบ ที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถผลิตแข่งขันกับตลาดโลกได้

3) การค้าเสรีงาน รัฐควรเป็นผู้นำการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน โดยส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนอุตสาหกรรมและบริการพื้นฐานที่คุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ สำหรับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคที่ส่วนใหญ่เป็นประเทศสังคมนิยมมาก่อน รัฐจำเป็นต้องส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรเอกชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมระบบการค้าเสรีต่อไปในอนาคต

4) สำหรับประเทศไทยมีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ากว่าประเทศอื่น คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

- ตลาดผลผลิตอุตสาหกรรมและบริการจะขยายกว้างขวางขึ้น
- มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบที่สามารถนำเข้าในราคา



LIRT

ที่ได้เปรียบกว่าประเทศอุตสาหกรรมอื่นนอกกลุ่ม เช่น แหล่งน้ำ สำหรับผลิตไฟฟ้า : พม่า ลาว และยูนิาน, ก๊าซธรรมชาติ/ น้ำมัน : เมียนมาร์ และเวียดนาม, แร่เหล็ก, โปแตส, ทองแดง และอื่น ๆ : ลาว และยูนิาน

- หากไทยจะปรับโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมสำหรับการพัฒนาต่อไป โดยมุ่งอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงซึ่งประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงจะเป็นแหล่งลงทุนอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐานที่ผลิตวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่จะพัฒนาขึ้น

5) สาขาทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการพัฒนาพร้อมกัน

ได้แก่ สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาพลังงาน สาขาท่องเที่ยว สาขาการค้า และการลงทุน สาขาพัฒนาฝีมือแรงงานและสาขาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

5.2 แนวทางและขอบเขตการศึกษาระยะที่ 2 : ตามข้อตกลงของผู้แทน 6 ประเทศ

1) สรุปสาระสำคัญของข้อตกลงเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการและการจัดลำดับความสำคัญของโครงการจากการประชุมผู้แทนระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศ เมื่อวันที่ 30 - 31 สิงหาคม 2536 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

- สนับสนุนโครงการที่มีลักษณะเป็นการปรับปรุงมากกว่าการก่อสร้างใหม่
- โครงการที่คัดเลือกไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับพร้อมกันทั้ง 6 ประเทศ และให้ความสำคัญกับโครงการที่ประเทศผู้เกี่ยวข้องเห็นชอบด้วยแล้ว
- โครงการควรมีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดการค้า และการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบเศรษฐกิจเสรี



- โครงการด้านการขนส่งควบคู่การพัฒนาออกเป็นช่วง ๆ เพื่อให้สามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที
 - ส่งเสริมโครงการที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันในอนุภูมิภาค และมีความเป็นไปได้ในการจัดหาแหล่งเงินทุน
- 2) ที่ประชุมให้ความเห็นชอบขอบเขตการศึกษา ข้อเสนอด้านเทคนิคและแผนการดำเนินงานของการศึกษาระยะที่ 2 ใน 6 สาขา สรุปได้ดังนี้
- (1) สาขาคมนาคมขนส่ง : ศึกษาโดยบริษัทที่ปรึกษา PADECO
- โครงการถนนเชื่อมโยง โครงการที่จัดอยู่ในลำดับความสำคัญสูงเพื่อศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจรวม 5 โครงการ ได้แก่
 - โครงการปรับปรุงถนนเชื่อมโยงกรุงเทพฯ-โฮจิมินห์ซิตี้-พนมเปญ และอาจขยายไปถึงวังเตา ซึ่งเป็นเมืองท่าเรือของเวียดนาม
 - โครงการถนนเชื่อมแนวตะวันออก-ตะวันตกระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม โดยกำหนดศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจเปรียบเทียบ 3 เส้นทาง ได้แก่ (1) นครพนม-ท่าแขก-คำเกิด (ตามทางหลวงหมายเลข 8 ของลาว) - วินห์ (เวียดนาม) (2) เส้นทางนครพนม-ท่าแขก (ตามทางหลวงหมายเลข 12 ของลาว)-ฮอนลา (เวียดนาม) และ (3) เส้นทางมุกดาหาร-สุวรรณเขต (ตามทางหลวงหมายเลข 9 ของลาว)-กวางตรี-ดานัง (เวียดนาม) ปัจจุบันได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจำนวน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อจัดทำการศึกษาความเป็นไปได้เมื่อธันวาคม 2537
 - โครงการถนนเชื่อมโยงไทย - พม่า - จีน (เชียงใหม่-เชียงตุง-ต้าหลี่-เชียงรุ่ง)



- โครงการถนนเชื่อมโยงไทย-ลาว-จีน (เชียงราย-หลวง-น้ำทา-บ่อเต็น-เชียงรุ่ง)
- โครงการปรับปรุงถนนเชื่อมโยงจีน-พม่า(คุนหมิง-ลาเวีย)

- โครงการสนามบิน

- ศึกษาโครงการปรับปรุงสนามบินในกัมพูชา ลาว เวียดนาม และยูเนาน

- การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

- ศึกษาการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งทางแม่น้ำโขงจากจีนตอนใต้ผ่านลาวมายังประเทศไทย สำหรับโครงการนี้ประเทศที่อยู่ท้ายน้ำ เช่นลาวและเวียดนาม เป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับการระเบิดเกาะแก่งที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระแสน้ำ และปริมาณน้ำในแม่น้ำโขง จึงขอให้คณะกรรมการลุ่มแม่น้ำโขงเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย

(2) สาขาพลังงาน : ศึกษาโดยบริษัทที่ปรึกษา Norconsult

- เน้นการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยพิจารณาอุปสงค์-อุปทานด้านพลังงานในอนุภูมิภาค เน้นการพัฒนาโครงข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าเชื่อมโยง (grid system) และพิจารณาประเด็นเรื่องราคาขบหาทของภาคเอกชน รวมทั้งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการ
- เน้นพัฒนาโครงการด้านพลังงานที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งจะใช้ระยะเวลาและเงินลงทุนน้อยกว่าโครงการขนาดใหญ่
- โครงการจัดอยู่ในลำดับความสำคัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้โครงการพลังงานตามข้อเสนอของผลการศึกษาระยะที่ 1 ได้แก่ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำในลาว โครงการสาละวิน โครงการห่อ



ส่งก๊าซจากอ่าวมะตะบัน-ไทย และโครงการท่อส่งก๊าซ/น้ำมัน
จากภาคใต้เวียดนาม-ไทย

(3) สาขาสิ่งแวดล้อม

- เน้นความสำคัญการศึกษา ถึงการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ
ระหว่างประเทศภายในกลุ่ม และการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาคุณภาพน้ำ และการจัด
การทรัพยากรน้ำ
 - สนับสนุนการถ่ายเทเทคโนโลยีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
โดยการปรับปรุงกฎหมาย ด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละ
ประเทศให้ได้มาตรฐาน ฝึกอบรม การประเมินผลกระทบ
ต่อสิ่งแวดล้อม/การจัดการคุณภาพน้ำ/การควบคุม
มลพิษจากอุตสาหกรรม รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีอื่นๆ
ที่เหมาะสม
 - ศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางความร่วมมือทางวิชาการเกี่ยว
กับระบบข้อมูลและการติดตามด้านสิ่งแวดล้อมอนุภูมิภาค
โดยจะอาศัยพื้นฐานจากระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
(GIS) และภาพถ่ายดาวเทียมจากคณะกรรมการแม่น้ำโขง

(4) สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ประเทศไทยจะมีบทบาทสำคัญ ด้านความช่วยเหลือในการฝึ
อบรมบุคลากรสาขาการเกษตร สาธารณสุข พลังงาน การ
เงิน-การธนาคาร การโรงแรม และการวางแผนพัฒนา
- สนับสนุนให้มีการปรับโครงสร้างสถาบัน AIT โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สาขาของสถาบัน AIT ที่เวียดนาม เพื่อตอบสนองความต้องการ
ด้านทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาค และการมีระบบแลกเปลี่ยน
ตลาดแรงงานภายในอนุภูมิภาค



LIART

(5) สาขาการค้า/การลงทุน

- สนับสนุนให้มีการขยายความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสู่ระบบเสรี และเน้นความเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ
- ศึกษาปัญหาอุปสรรคด้านการค้า/การลงทุน เช่น การกีดกันทางการค้า โดยตั้งกำแพงภาษี ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ขั้นตอนการลงทุนจากต่างประเทศและอุปสรรคด้านกฎหมายอื่น ๆ

(6) สาขาการท่องเที่ยว

- การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ไม่ควรจำกัดเฉพาะการท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ควรรวมถึงการท่องเที่ยวภายในอนุภูมิภาคด้วยตนเอง โดยการพัฒนาประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงสนามบินและการก่อสร้างโรงแรม (2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ (3) การพัฒนาจะต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

(7) สาขาโทรคมนาคม

- ประเมินผลการพัฒนาสาขาโทรคมนาคมที่เป็นอยู่และที่วางแผนจะพัฒนาในแต่ละประเทศของอนุภูมิภาค ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสื่อสารคมนาคมระหว่างประเทศ
- เน้นบทบาทของภาครัฐและเอกชนในการลงทุนสาขาโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และการพิจารณาหลักการใช้ระบบราคาเข้ามาในการจัดสรรและลงทุนในสาขาโทรคมนาคมของอนุภูมิภาค

- เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาสาขาโทรคมนาคมในอนุภูมิภาคที่จะเอื้ออำนวยต่อการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

6. การดำเนินงานที่ผ่านมา

6.1 สาขาคมนาคมขนส่ง

6.1.1 โครงข่ายถนน

1) การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เชื่อมโยงไทย-ลาว บริเวณหนองคา-เวียงจันทน์โดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย กำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดใช้งานเมื่อเดือนเมษายน 2537

2) โครงการถนนเชื่อมไทย-ลาว-จีนตอนใต้ สายเชียงราย-บ้านห้วยทราย-เมืองหลวงน้ำทา (ลาว) - บ้านบ่อเต็น (ชายแดนจีน)-เชียงรุ่ง - คุนหมิง (จีน) ถนนเฉพาะในส่วนของลาว ลาวมีนโยบายดำเนินการดังนี้

- ถนนช่วงจากชายแดนไทย - บ้านเวียงภูคา ระยะทาง 100 กิโลเมตร ฝ่ายลาวจะให้สัมปทานแก่ บริษัทครอบครัวอุษา จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทของคนไทยในเชียงใหม่ และบริษัทศึกษาความเหมาะสมทางการเงินของโครงการแล้ว
- ถนนช่วงจาก บ้านเวียงภูคา - เมืองหลวงน้ำทา ฝ่ายลาว ได้ตกลงให้ธนาคารโลก ศึกษาหาทางปรับปรุงบูรณะถนนดินที่มีอยู่เดิม ให้รถผ่านได้ตลอดเวลา
- ถนนช่วงจากเมืองหลวงน้ำทา - บ่อเต็น (ชายแดนจีน) เป็นถนนที่จีนก่อสร้างเป็นถนนลาดยางให้ลาวเมื่อ 20 ปี ก่อน ฝ่ายลาวจะขอกู้เงินจาก ADB มาบูรณะถนน ในรูปเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือ grant บางส่วน



3) โครงการถนนเชื่อมไทย-พม่า-จีนตอนใต้ สายเชียงราย-เชียงใหม่-ต้าหลี่-เชียงรุ่ง-คุนหมิง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2536 อนุมัติงบประมาณ 300 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือแก่พม่าในการพัฒนาเส้นทางท่าลี่-เชียงรุ่ง ระยะทาง 164 กม. เป็นสินเชื่อระยะยาว 20 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ระยะเวลาปลอดหนี้ 10 ปี

- พม่าได้ให้สัมปทานแก่ บริษัท สุขเอื้ออนันต์ จำกัด ของไทยในการก่อสร้างทางสายดังกล่าว แต่ไม่สามารถหาแหล่งเงินกู้มาลงทุนได้จำนวน 300 ล้านบาท รัฐบาลพม่าจึงยกเลิกสัมปทาน
- ขณะนี้กลุ่มบริษัทรับเหมาก่อสร้างของไทยขอยื่นขอสัมปทานกับรัฐบาลพม่า โดยใช้เงื่อนไขเหมือนบริษัท สุขเอื้ออนันต์ แต่วงเงินเพิ่มขึ้นเป็น 450 ล้านบาท และทางจีนก็ได้เสนอเงื่อนไขขอสัมปทานในเส้นทางนี้ด้วย
- ท่าลี่ของพม่ายังคงอยู่ และให้ความสนใจเป็นพิเศษกับข้อเสนอให้เงินกู้ของไทย แต่ขอลดดอกเบี้ยลงเหลือร้อยละ 1 - 1.5
- กระทรวงการคลัง มีแนวโน้มที่จะลดอัตราดอกเบี้ยลงได้ โดยมีเงื่อนไขทางด้าน Software ให้กระทรวงการต่างประเทศรับไปเจรจาทำความเข้าใจกับทางพม่า คือ 1) ให้ใช้บริษัทรับเหมาและวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างจากไทย 2) ขอให้พม่าเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการส่งสินค้าไทยผ่านพม่าเข้าสู่ประเทศจีนในอัตราที่พอสมควร 3) ให้พม่าพิจารณาจัดและแก้ไขอุปสรรคการค้าและการลงทุนของไทยในพม่า และ 4) ให้พม่าปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เหมือนกับกรณีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว



- กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่ากรณีที่พม่าเปลี่ยนท่าทีมารับเงินกู้จากไทยนั้นเป็นท่าทีในทางบวก การลดอัตราดอกเบี้ยโดยกำหนดเงื่อนไขให้ใช้ผู้รับเหมาและวัสดุจากไทยก็น่าจะพอเพียงแล้ว สำหรับเงื่อนไขอื่นๆ อาจใช้วิธีเจรจาหว่านล้อมพม่าให้เห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงการค้าคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-พม่า-จีน ซึ่งจะส่งผลถึงความกินดีอยู่ดีของประชาชนของทั้งสามประเทศ
- และเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2538 ทางฝ่ายพม่ายืนยันความประสงค์ที่จะเชิญเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงเดินทางไปยังพม่า เพื่อร่วมหารือในรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบและเงื่อนไขการกู้ยืมเงิน ซึ่งความคืบหน้าในเรื่องนี้กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงการคลัง กำลังประสานงานกันอยู่

4) โครงการถนนเชื่อมไทย-ลาว-เวียดนาม รัฐบาลฝรั่งเศสได้อนุมัติวงเงิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเดือนมกราคม 2537 เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจ โครงการถนนเชื่อมแนวตะวันออก-ตะวันตกระหว่าง-ไทย-ลาว-เวียดนาม โดยศึกษาเปรียบเทียบ 3 เส้นทาง คือ

- นครพนม-ท่าแขก-คำเกิด (ตามทางหลวงหมายเลข 8 ของลาว)-วินห์ (เวียดนาม)
- นครพนม-ท่าแขก (ตามทางหลวงหมายเลข 12 ของลาว)-ฮอนลา (เวียดนาม)
- มุกดาหาร-สุวรรณเขต (ตามทางหลวงหมายเลข 9 ของลาว)-กวางตรี-ดานัง (เวียดนาม)
- รายงานการศึกษาเบื้องต้นจะแล้วเสร็จและนำเสนอเพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 5 ต่อไป



5) โครงการถนนเชื่อมกรุงเทพฯ-พนมเปญ-ไฮอิมินท์-วังเตา

- ร่างการศึกษาความเป็นไปได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว และได้นำเสนอในการประชุมสาขาคมนาคมขนส่ง และสาขาพลังงาน ที่เมียนมาร์ เมื่อวันที่ 25-26 เมษายน 2538 ที่ผ่านมา
- ปัจจุบันอยู่ระหว่างการนำโครงการสู่การปฏิบัติโดยคาดว่า ADB จะเสร็จสิ้นภาระหน้าที่การศึกษาและการให้คำปรึกษาทางวิชาการในราวปลายปี 2538 นี้ และการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติในส่วนของรายละเอียดด้านวิศวกรรมคาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน 2539 และคาดว่าจะสิ้นสุดโครงการโดยสมบูรณ์ในส่วนอื่น ๆ ในราวเดือนสิงหาคม 2539

6) โครงการถนนคุนหมิง-ลาเซียว (Kunming-Lashio)

- ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้อนุมัติเงินกู้จำนวน 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อ 29 กันยายน 2537 เพื่อปรับปรุงถนนในส่วนจาก Chuxiong ถึง Dai ในยูนนาน
- ในปัจจุบันงานก่อสร้างในส่วนดังกล่าวได้เริ่มต้นดำเนินการแล้ว

7) โครงการปรับปรุงถนนลาวตอนใต้-สีหนุวิลล์ (Southern Lao

PDR - Sihanoukville)

- ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้ให้การช่วยเหลือการศึกษาความเป็นไปได้ และการออกแบบวิศวกรรมในส่วนจากปากเซ ในประเทศลาวถึงชายแดนประเทศกัมพูชา ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว



LIART

8) โครงการปรับปรุงถนนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยภาคใต้ในลาว-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกัมพูชา-ภาคกลางของเวียดนาม

- ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียได้ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาคือความเป็นไปได้ และการออกแบบรายละเอียดวิศวกรรมในส่วนของปากเซในลาว-ชายแดนกัมพูชา ซึ่งได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว
- ปัจจุบันธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้เสนอให้กู้ยืมเงิน เพื่อปรับปรุงถนนในส่วนดังกล่าว

9) การลงนามความตกลงเกี่ยวกับสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ข้ามแม่น้ำเมย เชื่อมอำเภอแม่สอด จังหวัดตากกับเมืองเมียวดีของพม่าและ กรม. มีมติเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2537 อนุมัติในหลักการให้รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในวงเงิน 79.2 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างสะพานดังกล่าว ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง

6.1.2 โครงการรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเหมาะสมของโครงการก่อสร้างทางรถไฟ รวม 2 เส้นทาง

1) ทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย เพื่อเชื่อมโยงกับทางรถไฟที่จีนจะพัฒนาจากคุนหมิง-เชียงรุ่ง-ผ่านลาว-เชียงราย โดยการศึกษาจะเริ่มในเดือนมีนาคม 2537 กำหนดแล้วเสร็จเดือนมีนาคม 2538

2) ทางรถไฟสายอีสานกลาง จากจังหวัดนครราชสีมา-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-มุกดาหาร-นครพนม ซึ่งจะทำให้การเดินทางและการขนส่งสินค้าจากลาวและเวียดนามมายังประเทศไทยสะดวก และประหยัดค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยจะเริ่มการศึกษาคือความเหมาะสมทางรถไฟสายบัวใหญ่ - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม และสายอุตรธานี - สกลนคร - นครพนม โดยการศึกษาได้เริ่มเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2537

3) บริษัท Pacific ของไทยทำการศึกษาและรับสัมปทานจากรัฐบาลลาวในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟระหว่างหนองคาย-เวียงจันทน์ ตามบันทึกความเข้าใจเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2537 ซึ่งเส้นทางนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางรถไฟจาก



LIART

หนองคาย-เวียงจันทน์-คุนหมิง อันเป็นเส้นทางหนึ่งในโครงการรถไฟที่เสนอไว้ในรายงานการศึกษาของ ADB สำหรับระยะที่ 1 เส้นทางรถไฟจากหนองคาย-เวียงจันทน์ จะแล้วเสร็จ เดือนมีนาคม 2538

4) ขณะนี้ทางรัฐบาลของมณฑลยูนนานของจีนกำลังมีท่าทีสนับสนุนในการเลือกก่อสร้างเส้นทางรถไฟตามข้อ 1) และข้อ 3) และได้ติดตามความคืบหน้าร่วมกับ การรถไฟแห่งประเทศไทยอยู่เพื่อหาทางเจรจากับรัฐบาลลาวเพื่อเลือกเส้นทางเดียว เนื่องจากค่าก่อสร้างสูง

6.1.3 การคมนาคมขนส่งทางน้ำ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประสานงานกับจังหวัดเชียงราย ขออนุมัติเงินกองทุน เพื่อกระจายการผลิตและการจ้างงานไปสู่ภูมิภาค จำนวน 40 ล้านบาท เพื่อก่อสร้าง ท่าเรือท่องเที่ยวและท่าเรือขนส่งสินค้าที่เชียงแสนและเชียงของ เนื่องจากปัจจุบันมีการ ขนส่งสินค้าผ่านเข้า-ออกไปยังประเทศจีน ผ่านลาว ที่อำเภอเชียงของ และมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยทางเรือจากจีนมาขึ้นที่อำเภอเชียงแสนเป็นจำนวนมาก ในอนาคต จะมีเรือโดยสารของบริษัทไทย-จีน 2 บริษัท ขนาด 120-150 ตัน จำนวน 12 ลำ มาวิ่งประจำ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2537 ขณะนี้การก่อสร้างท่าเรือทั้งสองแห่ง ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

6.1.4 โครงการข่ายสนามบิน

- การซ่อมแซมสนามบินหลวงพระบาง คณะรัฐมนตรีได้ อนุมัติวงเงิน 50 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2535 เพื่อ ช่วยเหลือในการปรับปรุงสนามบินหลวงพระบาง ซึ่งกรม การบินพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบ และได้ทำการศึกษา และออกแบบโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว การก่อสร้าง คาดว่าจะเริ่มในเดือนพฤษภาคม 2537 กำหนดแล้ว เสร็จในเดือนธันวาคม 2538

- การบินไทยได้เปิดเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่-กุนมิง แล้ว และขณะนี้กำลังศึกษาเพื่อเตรียมการเปิดเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่-เวียงจันทน์ต่อไป

6.2 สาขาพลังงาน

1) โครงการความร่วมมือในการพัฒนาไฟฟ้าระหว่างไทย-ลาว ปัจจุบัน กฟผ. ได้รับซื้อกระแสไฟฟ้าจากลาวอยู่แล้ว 2 โครงการ คือน้ำจิม 1 กำลังผลิตติดตั้ง 150 เมกกะวัตต์ และโครงการเขเสด กำลังผลิตติดตั้ง 45 เมกกะวัตต์ สำหรับระยะต่อไป กฟผ. จะพิจารณารับซื้อกระแสไฟฟ้าจากลาว โดยจะปรับปรุงการลงทุนสร้างแหล่งผลิตและการสำรวจอย่างเหมาะสม

ขณะนี้มีเอกชนไทยและต่างประเทศเข้าร่วมพัฒนาโครงการไฟฟ้า ไปแล้ว 10 โครงการ ได้แก่ โครงการน้ำเทิน 1 โครงการน้ำเทิน 2 โครงการน้ำเทินหินปูน โครงการน้ำมั่ง 3 โครงการน้ำทา 1 โครงการน้ำจิม 2 โครงการน้ำจิม 3 โครงการห้วยเขายะ โครงการน้ำเจียบ 1 และโครงการโรงงานไฟฟ้าจากถ่านหินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เชียงซ้อน หงสา หรือหงสาสิกไนต์ รวมกำลังผลิต 3,130 เมกกะวัตต์ ซึ่งต้องสร้างเสร็จภายใน 5 ปี หลังจากที่ได้ขออนุญาตออกจากเขื่อนหมดแล้วดังนี้

- (1) โครงการน้ำเทิน 1 ขนาด 400 เมกกะวัตต์ บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับกลุ่ม ทีพีไอ และกลุ่มนายสมศักดิ์ ลิสวัสดิ์ตระกูล เป็นผู้ลงทุน
- (2) โครงการน้ำเทิน 2 ขนาดกำลังผลิต 600 เมกกะวัตต์ มูลค่าการลงทุน 25,000 ล้านบาท ตั้งอยู่ในแขวงคำม่วน ดำเนินการโดยบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ บริษัท อิตาเลียน-ไทย ดีเวลลอปเม้นท์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด และบริษัท ทรานส์ ฟินด์ จำกัด จากออสเตรเลีย
- (3) โครงการน้ำเทิน-หินปูน ขนาดกำลังผลิต 210 เมกกะวัตต์ บริษัท ไทย เอ็มทีเอ็กซ์ จำกัด(มหาชน) ร่วมกับบริษัทนอร์ดิค(ทาวเวอร์)



- เป็นผู้ลงทุน ตั้งอยู่ในแขวงบอริคำไซ
- (4) โครงการนำมัน 3 ขนาด 30 เมกกะวัตต์ 160 กิโลวัตต์ ลงทุนโดยบริษัท ช. การช่าง จำกัด
 - (5) โครงการน้ำท่า 1 ขนาด 230 เมกกะวัตต์ ลงทุนโดยบริษัท ลีอกชเลี่ย จำกัด (มหาชน) ร่วมทุนกับ International Finance Corporation (IFC) ในเครือธนาคารโลก
 - (6) โครงการน้ำจืด 2 ขนาด 320 เมกกะวัตต์
 - (7) โครงการน้ำจืด 3 ขนาด 320 เมกกะวัตต์ บริษัท ไทยเอ็มดีเอ็กซ์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ลงทุน
 - (8) โครงการห้วยเหาะ ขนาด 150 เมกกะวัตต์ บริษัท แดงู จำกัด จากเกาหลีใต้ ได้รับสัมปทาน
 - (9) โครงการน้ำเจียน 1 ขนาด 230 เมกกะวัตต์
 - (10) โครงการโรงงานไฟฟ้าจากถ่านหินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เชียงฮ่อน-หงสา หรือหงสาลีกไนต์ ขนาด 600 เมกกะวัตต์ บริษัท งานทวี จำกัด เป็นผู้ลงทุน

2) โครงการไฟฟ้าพลังน้ำชายแดนไทย-พม่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2533 แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการไฟฟ้าพลังน้ำชายแดนไทย-พม่า ซึ่งได้มีการประชุมร่วมกับฝ่ายพม่า เพื่อทำการศึกษาและสำรวจโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ 8 โครงการ รวมกำลังผลิตติดตั้ง 6,397.5 เมกกะวัตต์ สำหรับโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ โครงการสาละวินตอนบน กำลังผลิต 4,000 เมกกะวัตต์ อยู่ในเขตพม่า จะมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถส่งน้ำมาช่วยเหลือความขาดแคลนในลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้

3) สำหรับการพัฒนากำลังงาน โดยเฉพาะการสร้างเขื่อนกันแม่น้ำสาขานซ้าง (แม่น้ำโขงช่วงในประเทศจีน) นักธุรกิจสิงคโปร์ได้แสดงความสนใจจะขอร่วมทุน



LIRT

กับจีนในการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าขายให้กับไทย ในเรื่องนี้ทางฝ่ายไทยได้มีข้อสังเกตว่าแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำนานาชาติที่ไหลผ่านหลายประเทศ การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะจีนจะใช้น้ำในแม่น้ำโขงเพื่อนำมาพัฒนาพลังงานหรือกิจการอื่นๆ นั้น ควรมีการหารือร่วมกันเสียก่อน ทั้งนี้ประเทศไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนามก็ได้มีการประชุมหารือกันเป็นประจำอยู่แล้วในรูปของคณะกรรมการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง ระหว่างไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม จึงขอให้จีนเข้าร่วมประชุมหารือการพัฒนาพลังงานบนแม่น้ำล้านช้างด้วย

4) อย่างไรก็ดี มณฑลยูนนานในปัจจุบันมีกำลังผลิตติดตั้ง เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าอยู่ประมาณ 4,000 เมกกะวัตต์ ซึ่งก็พอเพียงกับการใช้ในมณฑล แต่เนื่องจากศักยภาพของแม่น้ำโขงที่ไหลผ่านมณฑลนี้ จึงได้มีการวางแผนที่จะพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำขึ้นถึง 8 โครงการ มีกำลังผลิตรวมกันมากกว่า 10,000 เมกกะวัตต์

- โครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำทั้ง 8 โครงการ มีโครงการที่ก่อสร้างเสร็จและสามารถจ่ายไฟฟ้าแล้ว 3 โครงการ คือ
 - (1) เขื่อนผืนหวาน กำลังผลิต 1,500 เมกกะวัตต์
 - (2) เขื่อนเชียงหวาน กำลังผลิต 4,200 เมกกะวัตต์
 และ (3) เขื่อนต้าเส้าชาน กำลังผลิต 1,250 เมกกะวัตต์ ได้รับการสนับสนุนจากประเทศญี่ปุ่นก็อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะเขื่อนจะแล้วเสร็จก่อนปี ค.ศ. 2000
- ส่วนอีก 5 โครงการที่เหลือคือ
 - (1) เขื่อนเชียงรุ่ง 1,350 เมกกะวัตต์ บริษัท เอ็มดี-เอ็กซ์จากประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา
 - (2) เขื่อนงกอเวียง กำลังผลิต 750 เมกกะวัตต์
 - (3) เขื่อนหมูจ่าตู้ กำลังผลิต 5,000 เมกกะวัตต์
 - (4) เขื่อนหลินป้า กำลังผลิต 150 เมกกะวัตต์



(5) เชื้อหนานอา กำลังผลิต 600 เมกกะวัตต์

5) ประเทศไทยได้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาก๊าซธรรมชาติร่วมกับ สททพ พม่าใน 3 โครงการ ได้แก่

- โครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าว เมาะตะมะของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย โดยจะสามารถผลิตได้ 650 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน และจะวางท่อส่งก๊าซมายังชายแดนไทย/พม่า ระยะทาง 415 กิโลเมตร ที่บ้านอีต่อง วงเงินรวม 31,875 ล้านบาท แล้วเสร็จกลางปี 2541
- โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติชายแดนไทย/พม่า มายังโรงไฟฟ้าราชบุรีของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ระยะทาง 300 กิโลเมตร โดยจะเชื่อมต่อกับแนวท่อส่งจากแหล่ง Yadana มายังชายแดนไทย ระยะทาง 415 กิโลเมตร วงเงินรวม 7,650 ล้านบาท คาดว่าจะแล้วเสร็จกลางปี 2541 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการสำรวจแนวเส้นท่อและจะเริ่มดำเนินการได้ภายในปี 2538
- โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมราชบุรี ขนาดกำลังผลิตชุดละ 600 เมกกะวัตต์ รวม 3 ชุด 1,800 เมกกะวัตต์ ใช้ก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงจากพม่า วงเงินรวม 42,235 ล้านบาท ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดเตรียมเอกสารประกวดราคาและดำเนินการถมที่ปรับพื้นที่โครงการและก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

6) เพื่อให้การนำโครงการสาขาพลังงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอบเขต หน้าที่ และโครงสร้างของการประชุมคณะทำงานสาขาพลังงาน ได้มีการจัดเตรียมและนำเสนอในการประชุมที่ร่างกึ่ง เมื่อ 24 เมษายน 2538 แล้วเพื่อดำเนินการต่อไป



LIART

6.3 สาขาการค้าและการลงทุน

- การเปิดด่านถาวรห้วยโก๋น (จ.น่าน) รัฐบาลไทยและลาวได้เปิดด่านถาวรเพื่อ เชื่อมโยงการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดน่าน (ไทย) กับเมืองเชียงฮ่อน-หงสา(ลาว) เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2537 ทั้งนี้รัฐบาลไทยได้จัดสรรงบประมาณจากกองทุนกระจายการผลิตฯ จำนวน 28.33 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงถนนเชื่อมโยงกับถนนฝั่งประเทศลาว และก่อสร้างระบบไฟฟ้า ระบบประปา รวมทั้งที่ทำการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- ขยายเวลาเปิดจุดการค้าชายแดนชั่วคราวแม่สาย เพื่อสนับสนุนการค้าชายแดนไทย-พม่า ที่ อ. แม่สาย (ไทย) และท่าจีเหล็ก (พม่า) จาก 06.00-18.00 น. เป็น 06.00-21.00 น.
- การขอเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวที่ อ. แม่สาย อีก 1 จุด เนื่องจากจุดผ่านแดนชั่วคราวที่ อ.แม่สาย ที่มีอยู่แล้ว ในปัจจุบันมีการจราจรคับคั่งและถนนแคบ จังหวัดเชียงรายจึงได้ขอเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวอีก 1 จุด ขณะนี้ได้ทำเรื่องไปยังรัฐบาลพม่าแล้ว ส่วนฝั่งประเทศไทยจังหวัดเชียงรายได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนกระจายการผลิตและการจ้างงานไปสู่ภูมิภาคจำนวน 35 ล้านบาท สำหรับการก่อสร้างถนนรองรับจุดผ่านแดนที่ขอเปิดใหม่แล้ว
- การเปิดจุดผ่อนปรนที่บ้านฮวก-ก๊วก (เชียงคำ, พะเยา) เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2537 ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา และท่านทองพันแสงอาพอน หัวหน้าเขตเชียงฮ่อน-หงสา ได้ลงนามตกลงเป็นจุดผ่อนปรนที่บ้านฮวก-ก๊วก เพื่ออนุญาตให้ประชาชนในจังหวัดพะเยา (ของไทย) และประชาชนในเขตเชียงฮ่อน-หงสา (ของลาว) เดินทางเข้า-ออก ทำการค้าชายแดน



- สำหรับโครงการลงทุนพื้นฐานขนาดใหญ่ภาคเอกชนได้แสดงเจตจำนงให้ความสนใจในการร่วมลงทุน ทั้งนี้ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้จัดประชุมการลงทุนภาคเอกชนในโครงการพื้นฐานที่กรุงเทพฯ เมื่อ 24 พฤศจิกายน 2537 และมีการจัดสัมมนาโดยความร่วมมือระหว่างธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย และสมาคมไทย-แคนาดา ในปลายปี 2538 นี้
- ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียด้วยความร่วมมือกับศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (IDRC) ของแคนาดา ได้ให้ความสนใจที่จะสนับสนุนด้านการเงินและการนำโครงการสู่การปฏิบัติในส่วนโยบายและการประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนุภูมิภาค
- จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการค้าในประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงด้วยความสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ร่วมกับ ESCAP ซึ่งจะจัดประชุมครั้งแรกประมาณปลายปี 2538

6.4 สาขาการท่องเที่ยว

- ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับ 4 ประเทศ (ภาคเหนือของ ไทย-ลาว-พม่า-จีน)
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่าง 4 ประเทศ (จีน-พม่า-ลาว-ไทย) ว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวขึ้นระหว่างวันที่ 9-10 สิงหาคม 2536 ณ จังหวัดเชียงราย ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบสนับสนุนโครงการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งขณะนี้ภาคเอกชนได้ลงทุนโครงการท่องเที่ยวตามลำแม่น้ำสาขาส่าง-แม่ น้ำโขงแล้ว ตามข้อมูลนามความตกลงเกี่ยวกับการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำสาขาน



ช้าง-แม่น้ำโขง ระหว่างรัฐบาลของ 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย จีน ลาว และพม่า เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2537

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดขบวนคาราวานแรลลี่มิตรภาพใน เส้นทางแม่สาย-เชียงตุง-ต้าหลี่-เชียงรุ่ง-คุนหมิง เมื่อวันที่ 2-10 ธันวาคม 2536 เพื่อเป็นการบุกเบิกการเชื่อมโยง การคมนาคมทางบก ซึ่งจะเป็นการนำร่องการท่องเที่ยวใน โอกาสต่อไป
- ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ไทย-ลาว-เวียดนาม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดเริ่มศึกษาศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวของเมืองเว้ ในเดือนมีนาคม 2537 เพื่อวางแผน เปิดโครงข่ายเชื่อมโยงกับวงจรท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนล่าง (นครราชสีมา-อุบลราชธานี-มุกดาหาร-สุวรรณ เซล(ลาว)-เมืองเว้(เวียดนาม))
- การฝึกอบรมบุคลากรทางการท่องเที่ยว แก่ลาวในรูปแบบ Train the Trainers รวมทั้งจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม ระหว่างปี 2537-2538 โดยการประสานงานระหว่าง ททท. กระทรวงการต่างประเทศและกรมวิเทศสหการ
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการขอผ่อนปรนระเบียบ การเข้าเมือง โดยได้ยกเลิกระเบียบการเก็บเงินประกันคนละ 20,000 บาท สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามายัง ประเทศไทย
- การประชุมความร่วมมืออนุภูมิภาคด้านคมนาคมขนส่งและการ ท่องเที่ยว ในวันที่ 6-13 ตุลาคม 2537 ระหว่างไทย-พม่า- ลาว-จีน ณ โรงแรมล้านช้างเวียงจันทน์ เพื่อพิจารณารับร่าง



LIART

ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือเพื่อการพาณิชย์ในแม่น้ำโขงตอนบน (ซึ่งสืบเนื่องจากการประชุมระดับเทคนิคฯ ในระหว่างวันที่ 18-25 มกราคม 2537 ที่เมืองคุนหมิง)

- ในปี 2535 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณ 150 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชือระยะยาวให้แก่เวียดนาม ในการซื้อสินค้าไทย โดยแบ่งเป็นสินเชือสำหรับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน 100 ล้านบาท และจัดซื้ออุปกรณ์ด้านสาธารณสุข 50 ล้านบาท มีการลงนามระหว่างรัฐบาลทั้งสองไปแล้วเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2535 ให้เบิกจ่ายในระยะเวลา 1 ปี แต่ขณะนี้ยังไม่มีการใช้สินเชือที่ได้อนุมัติไว้แล้ว
- นอกจากนี้ยังมีการเจรจาความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้วยกันเอง อาทิ มศว.ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยพนมเปญ ได้ร่วมลงนามความร่วมมือเดือนมกราคม 2538 เพื่อร่วมกันพัฒนาบุคลากรหลักสูตรแลกเปลี่ยนนักวิชาการฝึกอบรมระยะสั้นและสัมมนาแลกเปลี่ยนข่าวสารเพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศเพื่อนบ้าน

6.5 สาขาการสื่อสารโทรคมนาคม

- การพัฒนาสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาธุรกิจการค้าและบริการที่สำคัญ โดยเฉพาะด้านการธนาคาร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่ม 6 ประเทศ ให้สามารถติดต่อส่งข้อมูลข่าวสารทั้งจากนานาชาติและระหว่างกลุ่มประเทศทั้ง 6 ได้อย่างรวดเร็ว โดยมีแผนพัฒนาด้านการ



LIART

สื่อสารโทรคมนาคมร่วมกันทั้ง 6 ประเทศ เพื่อให้มีโครงข่ายที่มีมาตรฐานสอดคล้องกัน

- บริษัทที่ปรึกษา Telstra โดยการสนับสนุนด้านการเงินจาก Australian International Development Assistance Bureau (AIDAB) ร่วมกับธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้จัดทำร่างรายงาน TOR เพื่อเสนอให้แต่ละประเทศพิจารณาในเดือนพฤษภาคม 2538 และเสนอในการประชุมครั้งที่ 5 ที่จัดให้มีขึ้นในเดือนสิงหาคม 2538 อีกด้วย

6.6 สาขาสิ่งแวดล้อม

- ปัจจุบันได้มีการกำหนดขอบเขตการศึกษา ด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในโครงการความร่วมมือ 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญของสิ่งแวดล้อม วงเงินความช่วยเหลือจำนวน 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จาก ADB ระยะเวลาประมาณ 2 ปี
- ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้อนุมัติเงินช่วยเหลือจำนวน 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2538 เพื่อจัดระบบการติดตามผล และระบบข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาค ปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษา

6.7 สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- โครงการความร่วมมือควบคุมและป้องกัน HIV/AIDS ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียกำลังดำเนินการความช่วยเหลือด้านเทคนิคแก่ 6 ประเทศ ในอนุภูมิภาคซึ่งจะได้มีการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป



LIART

- โครงการฝึกอบรมผู้สอนงานฝีมือหัตถกรรม เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โครงการระยะที่ 1 จะเป็นการดำเนินงานในประเทศไทยและสิงคโปร์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ด้วยความร่วมมือจากรัฐบาลไทยและสิงคโปร์ คาดว่าโครงการนี้จะเริ่มได้ปลายปี 2538 นี้

6.8 ด้านอื่น ๆ

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดเตรียมแผนการศึกษาวางแผนแม่บทพัฒนาเมืองชายแดนต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง กำหนดเขตการใช้ที่ดินและเตรียมมาตรการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากโครงการความร่วมมือ ได้แก่
 - ภาคเหนือ ประกอบด้วย แม่สาย เชียงของ จังหวัดเชียงราย แม่สอ ดง จังหวัดตาก และวางแผนพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เชียงราย-เชียงใหม่-ลำพูน และเชียงใหม่-ลำพูน-สันกำแพง
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย นครพนม มุกดาหาร และช่องเม็ก (อุบลราชธานี) สำหรับเมืองหนองคาย รัฐบาลออสเตรเลียได้ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ต่อชุมชนและธุรกิจในเมืองหนองคาย ซึ่งดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว ในปี 2537
- สนับสนุนการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (เอ็กซิมแบงก์) สนับสนุนนัก



- ธุรกิจไทยเพื่อการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านลุ่มแม่น้ำโขง โดยตั้งงบประมาณเงินกู้ในปี 2538 จำนวน 37,500 ล้านบาท
- จัดตั้งกิจการวิเทศธนกิจ (BIBF) ขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นช่องทางให้การระดมทุนจากต่างประเทศมาสู่ประเทศไทย และภูมิภาคอินโดจีน พม่า และจีนตอนใต้ สนับสนุนนโยบายการเป็นศูนย์กลางการระดมทุนในภูมิภาค โดยจะพิจารณาอนุญาตให้กิจการวิเทศธนกิจเปิดสาขาในต่างจังหวัด ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายจะเป็นจุดที่ได้รับความสนใจและจะมีส่วนสนับสนุนเขตหกเหลี่ยมเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดด้วย
 - สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความพร้อมไปดำเนินธุรกิจในกลุ่มประเทศอินโดจีน พม่า และจีนตอนใต้ ในปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ไทยไปเปิดสาขาในประเทศเหล่านี้แล้ว 12 แห่ง รวม 6 ธนาคาร
 - สนับสนุนบทบาทของเงินบาทในภูมิภาค โดยกำหนดวงเงินบาทที่จะส่งหรือนำติดตัวออกไปในประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับไทย และเวียดนามจากเดิม 2.5 แสนบาท เป็น 5 แสนบาท และผ่อนคลายนโยบายการโอนเงินตราในด้านต่าง ๆ อาทิ การผ่อนผันให้ผู้ส่งออกรับชำระค่าสินค้าออกเป็นเงินบาทจากบัญชีเงินบาทของผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศแทนการรับชำระเป็นเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น
 - จัดตั้งสาขาธนาคารแห่งประเทศไทยแห่งใหม่ในภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยคาดว่าจะเปิดดำเนินการในช่วงต้นปี 2539
 - การสนับสนุนสินเชื่อระยะยาวแก่เวียดนาม ค.ร.ม. อนุมัติงบประมาณ 150 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อระยะยาวให้แก่



เวียดนามซื้อสินค้าไทย โดยแบ่งเป็นสินเชื่อสำหรับการก่อสร้าง
โครงสร้างพื้นฐาน 100 ล้านบาท และการจัดซื้ออุปกรณ์
ด้านสาธารณสุข 50 ล้านบาท มีการลงนามระหว่างรัฐบาลทั้ง 2
ไปแล้วเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2535 ให้เบิกจ่ายในระยะเวลา
1 ปี แต่ขณะนี้ยังไม่มีการใช้สินเชื่อจำนวนดังกล่าว

โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้

1. กรอบแนวคิด

สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ หรือสามเหลี่ยมแห่งความเจริญ เป็นแนวคิดที่จะพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภาคโดยจะครอบคลุมพื้นที่ของประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในอาณาบริเวณใกล้เคียงกันและมีลักษณะเป็นเขตเศรษฐกิจโดยธรรมชาติระหว่างสามประเทศ โดยแต่ละประเทศมักมีปัจจัยความได้เปรียบเสียเปรียบทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันซึ่งสามารถเกี่ยวพันกันได้ เช่น ระดับการพัฒนาเทคโนโลยี ปริมาณและคุณภาพของแรงงานทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างของเงินทุน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกกลุ่มอันจะเป็นการสร้างความเจริญเติบโตให้แก่เศรษฐกิจโดยรวม พร้อมทั้งผลักดันให้ระบบตลาดขยายตัวเกิดการดึงดูดการลงทุนจากภายนอกและส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายคมนาคมการสื่อสารให้กว้างไกลยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการปกป้องตนเองจากลัทธิกีดกันทางการค้าจากประเทศนอกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วอีกทางหนึ่งด้วย

จุดกำเนิดของแนวคิดการรวมตัวในลักษณะนี้ เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2532 จากการที่นายกรัฐมนตรี โกะ จุก ดง ของประเทศสิงคโปร์ ได้ชักชวนประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย เพื่อร่วมมือกันระหว่างรัฐยะโฮร์ของมาเลเซีย และเกาะเรียวของอินโดนีเซีย. หลังจากนั้นเป็นต้นมาก็ได้เกิดการรวมตัวในลักษณะเดียวกันติดตามมาอีกหลายแห่ง เช่น สามเหลี่ยมความเจริญทางจีนตอนใต้ (ระหว่างจีน ฮองกง และไต้หวัน) สามเหลี่ยมความเจริญบริเวณลุ่มแม่น้ำกูเหมิน (ระหว่างรัสเซีย เกาหลีเหนือ และจีน) โครงการสามเหลี่ยมความเจริญระหว่างสิงคโปร์ - มาเลเซีย - อินโดนีเซีย และโครงการสามเหลี่ยมความเจริญอินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ประเทศไทย



LIRT

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการรวมตัว

การรวมตัวกันของประเทศต่าง ๆ ขึ้นเป็นสามเหลี่ยมแห่งความเจริญเกิดจากความจำเป็นด้านเศรษฐกิจและปัจจัยสำคัญ ๆ บางประการ ได้แก่

2.1 การประหยัดจากขนาด การรวมกลุ่มช่วยให้ตลาดขยายใหญ่ขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลให้สามารถส่งออกสินค้าในปริมาณเพิ่มขึ้น และเอื้ออำนวยต่อการกระจายโครงสร้างการผลิต โดยเฉพาะในกรณีที่ประเทศนั้นๆ มีนโยบายส่งเสริมการส่งออกอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

2.2 ความเกื้อกูลและส่งเสริมซึ่งกันและกันด้านการผลิตและการค้า ประเทศสมาชิกจะร่วมมือกันใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่ รวมทั้งความชำนาญในการผลิตที่ต่างกันให้เกิดการเกื้อกูลและส่งเสริมซึ่งกันและกันทั้งด้านการค้าและการลงทุนโดยประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าจะเป็นฝ่ายจัดหาทุนเทคโนโลยีตลอดจนความชำนาญด้านการจัดการ ในขณะที่ประเทศที่มีระดับการพัฒนาล่าช้ากว่ามีข้อได้เปรียบเรื่องแรงงานราคาถูกและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์

2.3 ความคล่องตัวของกรอบความร่วมมือ ความร่วมมือภายใต้รูปแบบสามเหลี่ยมความเจริญดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็วไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนเปรียบเทียบกับความร่วมมือกันในลักษณะเป็นกลุ่มการค้าเช่นสหภาพยุโรป อาเซียนหรือกลุ่มความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือซึ่งจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ทางการค้าหรือระเบียบพิธีปฏิบัติต่างๆในการเจรจาทำความตกลงระหว่างกัน

2.4 ประโยชน์ต่อเนื่องที่เกิดจากโครงการความร่วมมือ โครงการความร่วมมือสามเหลี่ยมความเจริญจะครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของประเทศที่เข้าร่วมเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติแผนงาน/โครงการพัฒนาจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องไปยังประเทศเพื่อนบ้านและพื้นที่บริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่ได้รับจากสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านระบบสาธารณูปโภค การสื่อสาร และการคมนาคมต่างๆ



LIRT

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการความร่วมมือดังกล่าว ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกื้อหนุนดังต่อไปนี้

3.1 สถานที่ตั้งทางภูมิภาค ประเทศที่มารวมกลุ่มกันมีพื้นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในบริเวณเดียวกัน ทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงและความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์นี้มักนำมาซึ่งความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม ประเพณี เชื้อชาติ และภาษา ซึ่งนอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อทำความเข้าใจระหว่างประชากรในพื้นที่โครงการแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอีกด้วย

3.2 โครงสร้างการผลิตและการค้า ประเทศในกลุ่มความร่วมมือมักมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหากมีความสอดคล้องเกื้อกูลในแง่ทรัพยากรและโครงสร้างการผลิต รวมทั้งสามารถตกลงกันได้ ในการประนีประนอมผลประโยชน์ระหว่างกันแล้ว จะทำให้ความร่วมมือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนามนพื้นฐานผลประโยชน์ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3.3 เจตนาารมณ์ทางการเมือง และบทบาทของรัฐบาล ความร่วมมือภายใต้โครงการสามเหลี่ยมแห่งความเจริญ เป็นการรวมกลุ่มที่มีความผูกพันค่อนข้างหลวม ดังนั้นความสำเร็จของโครงการจึงขึ้นอยู่กับความตั้งใจที่แน่วแน่ของรัฐบาลของแต่ละประเทศ ในอันที่จะประสานความร่วมมือระหว่างกันทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติ รวมทั้งรัฐบาลยังมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมภาคเอกชน ด้วยการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ โดยเฉพาะการสร้างเชื่อมั่นใจให้แก่นักลงทุน

4. ความเป็นมาของโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้ของไทย

โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย หรือ INDONESIA - MALAYSIA - THAILAND GROWTH TRIANGLE (IMT - GT) หรือโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้ ได้ริเริ่มขึ้นภายหลังการไปเยือนมาเลเซียอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย (ตำแหน่งในขณะนั้น) เมื่อเดือนมกราคม



LIRT

2536 โดยผู้นำมาเลเซียได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะ 3 ฝ่าย ระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และภาคเหนือของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย โดยขอให้นายกรัฐมนตรีไทย นำเรื่องนี้ไปหารือกับประธานาธิบดีอินโดนีเซียต่อไป

ความพยายามของมาเลเซียในการผลักดันให้เกิดโครงการความร่วมมือในครั้งนี้ก็เนื่องมาจากพื้นที่ 4 รัฐ ตอนเหนือของมาเลเซียประสบกับปัญหาข้อจำกัดทางด้านแรงงานมาเลเซียจึงพยายามที่จะแสวงหาแหล่งลงทุนใหม่ เพื่อจะโยกย้ายอุตสาหกรรมที่เน้นหนักการใช้แรงงานไปยังบริเวณที่แรงงานราคาถูกกว่าและมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งที่ดินและวัตถุดิบ ในขณะที่เกาะสุมาตราตอนเหนือเป็นแหล่งเกษตรกรรม และพื้นที่ในส่วนของไทยยังคงมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่อิงภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเป็นหลัก

นอกจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งความคล้ายคลึงกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาที่เอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกันแล้ว ปัจจัยการผลิตประเภทวัตถุดิบ และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินโดนีเซีย เช่น ข้าว น้ำมันปาล์ม ยางพารา กาแฟ รวมทั้งแรงงานราคาถูก ในขณะที่มาเลเซียมีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่สูงกว่า โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ยังเอื้อต่อการผลิตภาคอุตสาหกรรมร่วมกันอีกด้วย

ภายหลังจากการยื่นข้อเสนอดังกล่าวได้มีการเจรจาและเห็นพ้องที่จะให้มีการศึกษาขอบเขตความเป็นไปได้ และแนวทางการร่วมมือต่าง ๆ ในกาครั้งนี้ ทั้ง 3 ประเทศได้เห็นชอบให้ขอความร่วมมือจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย เพื่อดำเนินการดังกล่าวจนปรากฏผลชัดเจนในหลาย ๆ เรื่อง รวมทั้งได้มีการจัดประชุมไตรภาคีตลอดจนการประชุมในระดับสาขาขึ้นหลายครั้ง ซึ่งล่าสุดประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมไตรภาคี ครั้งที่ 5 ระดับรัฐมนตรี ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และระดับสภาธุรกิจที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยในเดือนธันวาคม 2538 ที่ผ่านมา สาระสำคัญของการประชุมเป็นเรื่องการเร่งรัดให้แผนงานและโครงการที่ได้ตกลงร่วมกันไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานรายสาขา และรายโครงการซึ่งเป็นการดำเนินงานเฉพาะประเทศไทย รวมทั้งร่วมกันพิจารณาแผนงานโครงการเพิ่มเติมในส่วน



ที่ยังไม่มีการหยิบยกขึ้นมาเจรจาในรายละเอียด ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่ต้องการแก้ไข โดยเร่งด่วน

5. แนวทางและกลไกความร่วมมือ

ในการประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสของทั้งสามประเทศ ครั้งแรก ซึ่งมาเลเซียเป็นประเทศเจ้าภาพระหว่างวันที่ 19-20 กรกฎาคม 2536 ที่ลังกาวิ ทั้งสามประเทศได้ประกาศให้ความร่วมมือในแนวทางหลักได้แก่ รัฐบาลทั้งสามประเทศจะยึดมั่นในหลักการตามที่ได้ตกลงกันได้ และจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นต่อความร่วมมือในครั้งนี้ โดยบทบาทของรัฐบาลจะเป็นเพียงสนับสนุนและจัดหากลไกที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชน ทั้งนี้ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะดังนี้

- **ขั้นตอนที่ต้องดำเนินการทันที (2538) :** เป็นขั้นตอนเตรียมการศึกษาวิเคราะห์แนวทางสำหรับโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
- **การดำเนินงานในระยะแรก (2539-2540) :** เป็นการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง นโยบาย ระเบียบปฏิบัติและอำนวยความสะดวกจากภาครัฐเพื่อกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชนในพื้นที่โครงการของทั้ง 3 ประเทศ
- **การดำเนินงานในระยะปานกลาง (2541-2542) :** ส่งเสริมการลงทุนให้เกิดขึ้นในพื้นที่โครงการ เช่น พัฒนาเขตการค้าเสรี เขตส่งออก และเขตพิเศษ ด้านสื่อสารโทรคมนาคม รวมทั้งนโยบายเปิดเสรีด้านการเงิน

วัตถุประสงค์ของความร่วมมือก็เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่าง 3 ประเทศ โดยการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกัน สร้างความร่วมมือด้านการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการผลิตสินค้าร่วมกัน รวมทั้งพัฒนาความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดต้นทุนการขนส่ง ทั้งนี้ ดำเนินการใน 10 สาขาความร่วมมือ ได้แก่ การค้าระหว่างประเทศ อุตสาหกรรม และการค้า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเคลื่อนย้ายแรงงาน การท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน การ



LIRT

คมนาคม และการขนส่งทางเรือ การบริหารและการจัดการ และการป้องกันและจัดการ
สิ่งแวดล้อม

กลไกความร่วมมือภายใต้โครงการนี้ ประกอบด้วย ภาครัฐบาลและภาคเอกชน
สำหรับภาครัฐบาลแบ่งออกเป็นองค์กร 2 ระดับ

ระดับแรก : คณะทำงานร่วม ซึ่งทั้งสามประเทศจะต้องมีผู้แทนฝ่ายละ 3 คน
ซึ่ง 1 ใน 3 จะต้องมาจากหน่วยงานวางแผนกลางเพื่อทำหน้าที่
เป็นแกนประสานในการกำกับดูแลการศึกษา ในกรณีของ
ประเทศไทยประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ
บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และอธิบดีกรมเศรษฐกิจ กระทรวง
ต่างประเทศ

ระดับที่สอง : การประชุมระดับรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่ในการเจรจาและตัดสินใจ
กำหนดนโยบายความร่วมมือ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลไทยได้มอบ
หมายให้รองนายกรัฐมนตรี นายอานวย วีวรรณ เป็นผู้รับผิดชอบ

ในส่วนของภาคเอกชน ทั้งสามประเทศได้ตกลงจัดตั้งสภาธุรกิจร่วมขึ้น โดยสภา
ธุรกิจของแต่ละประเทศจะประกอบด้วยผู้แทนจากสมาคม หรือองค์กรทางด้านการค้า
อุตสาหกรรม และภาคบริการต่าง ๆ ในกรณีของประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งสภาธุรกิจ
ชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนของภาคเอกชนไทย

6. บทบาทของประเทศไทย

แม้ว่าความคืบหน้าของการดำเนินงานโครงการสามเหลี่ยมความเจริญ
อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย จะยังอยู่ในขั้นตอนของการปรับปรุงกฎระเบียบ ตลอดจน
นโยบายของรัฐ เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งยังไม่ก่อผลของการ
พัฒนาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่ในส่วนของประเทศไทย รัฐบาลได้ประกาศนโยบายที่
ชัดเจนที่จะใช้โครงการดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการพัฒนาพื้นที่จังหวัด



LIART

ชายแดนภาคใต้และปรับแผนพัฒนาในพื้นที่ให้สอดคล้องกับโครงการความร่วมมือใน ส่วนที่ประเทศไทยรับผิดชอบ

โดยภาพรวมแล้ว รัฐบาลกำลังดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตและการค้าเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาภายใต้โครงการ สามเหลี่ยมความเจริญ เช่น การทบทวนนโยบายการนิคมอุตสาหกรรม และแนวคิดด้าน การส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้เพราะสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เสนอให้แก่นักลงทุนเพียง ประการเดียวย่อมไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ความแน่นอน ของตลาด วัตถุดิบ แรงงาน บริการโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ประกอบกันไปด้วย

สำหรับข้อจำกัดที่มีผลโดยตรงต่อโครงการในเมืองต้น ได้แก่ กฎระเบียบการ ตรวจคนเข้าเมือง ภาษีศุลกากร การขาดแคลนระบบถนนและบริการขนส่งสินค้าข้าม พรมแดนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จะต้องส่งเสริมให้สภาธุรกิจชายแดนภาคใต้เป็น องค์กรที่เข้มแข็ง โดยดึงภาคเอกชนระดับชาติให้เข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนด้วย

7. สรุปสาระสำคัญรายงานผลการศึกษามัธยมศึกษาของธนาคารเพื่อการพัฒนา แห่งเอเชีย “โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย”

7.1 เป้าหมายการพัฒนาโดยส่วนรวม

- 1) เร่งรัดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการ โดยสนับสนุน การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ
- 2) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการผลิต เช่น แรงงาน ทุน แร่ธาตุ
- 3) เสริมสร้างความร่วมมือด้านส่งเสริมการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือด้านการผลิตสินค้า (Co - production) เพื่อลดต้นทุน การผลิตให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้



LIRT

- 4) พัฒนาการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งโครงข่ายคมนาคมและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการขนส่งระหว่าง 3 ประเทศ

7.2 วัตถุประสงค์การพัฒนา rays สาขา

- 1) ด้านการลงทุน ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวด้านการลงทุนจากต่างประเทศและการลงทุนในประเทศ ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านการผลิตร่วมกัน (Co - production) และส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบในเชิงการผลิตในบริเวณพื้นที่โครงการของทั้ง 3 ประเทศ ตลอดจนพื้นที่บริเวณชายแดน
- 2) ด้านการค้า ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้าในระหว่างประเทศในโครงการเศรษฐกิจสามฝ่าย โดยการเร่งรัดปรับปรุงระเบียบที่แตกต่างกัน และเป็นปัญหาอุปสรรค ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีของแต่ละประเทศให้เอื้ออำนวยต่อความร่วมมือด้านการค้าการลงทุน
- 3) ด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมการผลิตร่วมกันของอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย โดยสนับสนุนเอกชนลงทุนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น EPZ หรือ FCZ ขึ้น และให้มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด
- 4) ด้านเกษตรและประมง ส่งเสริมความร่วมมือและการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิต การค้า และการลงทุน ด้านเกษตร ป่าไม้และการประมง
- 5) ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาการร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทั้งภายในและจากต่างประเทศ โดยส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมในเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมต่อเนื่องด้านอุตสาหกรรมของที่ระลึก การค้าและบริการ



- 6) ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยปรับปรุงกฎและระเบียบเพิ่มความรู้ความชำนาญของแรงงาน และพัฒนาประสิทธิภาพแรงงาน
- 7) ด้านการคมนาคมขนส่ง เร่งรัดการพัฒนาาระบบคมนาคมขนส่งที่จะเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่การผลิตของทั้ง 3 ประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและผู้ประกอบการ

7.3 ข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการ

แนวทางการดำเนินการแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

- ขั้นตอนที่ต้องดำเนินการทันที (1995)
- การดำเนินงานในระยะแรก (1996-1997)
- การดำเนินงานในระยะปานกลาง (1998-2000)

7.3.1 ขั้นตอนที่ต้องดำเนินการทันที (1995)

- เป็นขั้นตอนเตรียมการศึกษาวเคราะห์แนวทาง ตลอดจนหาข้อมูลเบื้องต้นสำหรับโครงการต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป ประกอบด้วย
 - การศึกษาในรายละเอียดแนวทางปรับปรุงกฎระเบียบด้านการค้า การลงทุน ที่แตกต่างกันระหว่าง 3 ประเทศ ให้สอดคล้องกัน
 - การประชุมร่วมกัน เพื่อหาข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการและรูปแบบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของแรงงาน และนักท่องเที่ยว
 - การศึกษาในรายละเอียด เพื่อปรับปรุงวิธีการศุลกากร รวมถึงการตรวจสินค้าผ่านแดนต่าง ๆ
 - ศึกษาแนวทางการนำระบบ Super Fast Track มาใช้



LIRT

- ศึกษาความเหมาะสมโครงการค้าเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการทบทวนนโยบาย และกฎระเบียบในการให้เอกชนลงทุนด้านโทรคมนาคม
- ศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่โครงการ
- การขยายเวลาเปิดด่านระหว่างไทย - มาเลเซีย

7.3.2 การดำเนินงานในระยะแรก (1996-1997)

1) นโยบาย

- เน้นการปรับปรุง หรือยกเลิกนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า การลงทุน ระหว่าง 3 ประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น เงินทุน และแรงงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่โครงการของทั้ง 3 ประเทศ รวมถึงการอำนวยความสะดวก และเร่งรัดขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่โครงการ

2) แนวทางปฏิบัติ

- ลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สอดคล้องกันระหว่าง 3 ประเทศ ในด้านศุลกากร เช่น การตั้งด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองร่วมกัน ขั้นตอนการขนส่งสินค้าข้ามแดน การเคลื่อนย้ายของแรงงาน โดยเฉพาะชายแดนไทย มาเลเซีย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน และการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

- ส่งเสริมการลงทุน และวิธีการลงทุนในพื้นที่ภาคใต้ของไทย และตอนเหนือของสุมาตรา รวมทั้งให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนไปสู่ท้องถิ่น
- ปรับโครงสร้างภาษีของทั้ง 3 ประเทศ ให้สอดคล้องกัน เพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย

3) ข้อเสนอแนะแผนงาน/โครงการ

- ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานสำหรับอุตสาหกรรมบางประเภท โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะสาขาวิชาชีพ
- ลดกฎระเบียบในการขออนุมัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการลงทุนและการท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ
- ส่งเสริมการลงทุนร่วมกันในอุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมส่งออก เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และการประมง ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดโครงการท่องเที่ยวร่วมกัน
- พัฒนาระบบการเงินและแหล่งเงินทุน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการลงทุนและการค้าชายแดน
- สนับสนุนโครงการจัดการด้านการประมง และการป้องกันสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรม และบริการใน 3 ประเทศ โดยเฉพาะชายแดนไทย-มาเลเซีย และอุตสาหกรรมในอินโดนีเซีย บริเวณเมดาน-เมลาวาน



เช่น การสร้างถนนเพื่อการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม การปรับปรุงตลาดกลาง ผักและผลไม้ บริเวณชายแดน ภาคใต้ของประเทศไทย-มาเลเซีย และการจัดตั้งศูนย์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หาดใหญ่ เป็นต้น

- สนับสนุนให้มีการศึกษาร่วมกัน เพื่อพัฒนาโครงการ ความร่วมมือในด้านพลังงานและระบบจำหน่ายพลังงาน ในพื้นที่โครงการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย

4) การจัดตั้งองค์การ

- ส่งเสริมการจัดตั้งองค์การ โดยให้มีคณะทำงานร่วมกัน ระหว่าง 3 ประเทศ ในแต่ละสาขา และส่งเสริมองค์กร เอกชน โดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาธุรกิจด้าน อุตสาหกรรมขึ้น รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ กับฝ่ายเลขานุการของโครงการ IMT-GT เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ
- สนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรท้องถิ่นใน การอนุมัติการส่งเสริมการลงทุน
- สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม 3 ประเทศ เพื่อรับ ผิดชอบโครงการจัดการทรัพยากรด้านการประมง

7.3.3 การดำเนินงานระยะปานกลาง (1998 - 2000)

ภายหลังจากโครงการระยะสั้นได้เสร็จสิ้นแล้ว ควรดำเนินการ โครงการระยะกลางต่อไป โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม และโครงการความร่วมมือ ด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเจริญทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในพื้นที่โครงการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย



LIRT

1) นโยบาย

- เน้นการส่งเสริมการลงทุน และการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมร่วมกัน โดยการพัฒนาเขตการค้าเสรีและเขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตร่วมกันและมีการแบ่งขั้นตอนการผลิตในพื้นที่ที่มีความได้เปรียบในเชิงการผลิตของแต่ละสาขา
- สนับสนุนนโยบายเปิดเสรีด้านการเงินและการบริการด้านโครงสร้างคมนาคมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

2) ข้อเสนอแนะแผนงาน/โครงการ

- สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการค้า และด้านแรงงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุนในระยะยาว
- เสริมสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยี โดยให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกัน และเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้นคว้าวิจัย เพื่อการพัฒนาให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้มีศูนย์การพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นในเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย
- ปรับปรุงโครงสร้างการขนส่ง เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ปรับปรุงสนามบิน และก่อสร้างถนน - สะพานเชื่อมโยงตามแนวชายแดนไทย - มาเลเซีย เป็นต้น
- พัฒนาเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการดำเนินงานในระยะแรก เช่น การก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมทางภาคใต้ของไทย และตามแนวชายแดน เป็นต้น



- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการประมง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในอินโดนีเซีย เช่น ห้องเย็น สะพานปลา โรงผลิตน้ำแข็ง ฯลฯ

3) การจัดตั้งองค์กร

สำหรับการพัฒนากลไกการบริหารการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายให้อยู่ได้ในระยะยาว ควรอยู่ในรูปแบบขององค์กรร่วม 3 ประเทศ ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การกระจายผลประโยชน์เป็นไปอย่างเท่าเทียมกันใน 3 ประเทศ นอกจากนี้เห็นควรให้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการพัฒนาการเกษตร และคณะกรรมการร่วมที่จะติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณทะเลอันดามัน รวมถึงเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณเกาะลังกาวี-เกาะตะรุเตาด้วย

7.4 การติดตามประเมินผล

- จัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่าง 3 ประเทศเป็นรายสาขา เพื่อพิจารณา แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือตามข้อเสนอแนะข้างต้นให้เป็นที่ยอมรับโดยรัฐบาลของทั้ง 3 ประเทศ
- เสริมสร้างขีดความสามารถให้กับฝ่ายเลขานุการของ IMT - GT Ministerial Council เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะและให้คำแนะนำชี้แนวทางปฏิบัติให้กับคณะทำงานในสาขาต่าง ๆ
- สนับสนุนการจัดตั้งสภาธุรกิจร่วมด้านอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาแนวทางการลงทุนและแก้ไขประเด็นข้อขัดแย้งของภาคเอกชนในด้านการลงทุนอุตสาหกรรมสาขาต่าง ๆ
- พิจารณาปรับปรุงคณะกรรมการร่วมชายแดนไทย - มาเลเซีย เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือในกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากประเด็นด้านความมั่นคง



LIRT

- จัดตั้งกลไกที่ปรึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในภูมิภาคขึ้นในพื้นที่โครงการของอินโดนีเซียและประเทศไทย เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาในโครงการ IMT - GT

7.5 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับประเทศไทย

- ระยะแรกควรพัฒนาในพื้นที่หาดใหญ่และสงขลา โดยเฉพาะเขตพื้นที่ชายแดนด้านจังโหลน-หาดใหญ่-สงขลา ให้เป็นพื้นที่เริ่มต้นและควรพัฒนาให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาพื้นที่ฝั่งทะเลภาคใต้ของไทยด้วย
- พื้นที่สงขลา-หาดใหญ่-จังโหลน/ปาดังเบซาร์ มีศักยภาพการพัฒนาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูปที่ใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย สงขลาจะเป็นศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมและบริการในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และตอนเหนือของมาเลเซีย
- หาดใหญ่ มีศักยภาพการพัฒนาเป็นศูนย์บริการด้านธุรกิจ ศูนย์ข้อมูลด้านการส่งเสริมการค้า การบริการของภาครัฐบาล และศูนย์การผลิตอุตสาหกรรมเกษตร
- สงขลา มีศักยภาพการพัฒนาเป็นศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางภาคใต้ของไทย พร้อมทั้งเป็นศูนย์บริการด้านการขนส่งและบริการอย่างพร้อมเพรียง
- ปาดังเบซาร์และจังโหลนจะมีการผลิตร่วมกันในด้านอุตสาหกรรมการค้าและบริการ นอกจากนี้จะเป็นศูนย์อุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งอยู่ตามเขตชายแดนไทย-มาเลเซีย



8. สรุปผลการประชุมความร่วมมือในระดับสาขา

8.1 สาขาคมนาคมและขนส่ง

8.1.1 การผ่อนคลายกฎระเบียบและลดขั้นตอนการผ่านแดน

(1) มติที่ประชุม

- สนับสนุนการอำนวยความสะดวก เพื่อการเดินทางผ่านแดนของนักท่องเที่ยวและแรงงาน อาทิ การปรับใช้ภาษาในเอกสารผ่านแดนที่เข้าใจร่วมกัน เป็นต้น
- สนับสนุนการขยายเวลาเปิดตายชายแดนไทย-มาเลเซีย โดยไทยยินยอมให้ขยายเวลาเปิดด่านออกไปอีก 4 ชั่วโมง (จากเดิม 05.00-18.00 น. เป็นเวลา 05.00-22.00 น.)
- เห็นควรปรับปรุงพิธีการศุลกากรลดขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง และการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศให้สะดวกขึ้น โดยให้มีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาแนวทางการร่วมมือ อาทิ การทำประกันภัยรถยนต์ร่วมกัน การเปิดจุดตรวจร่วมกัน (One-stop checkpoints) เป็นต้น

(2) มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นควรให้จัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาต่าง ๆ และหาทางแก้ปัญหาโดยใช้กลไกที่มีอยู่
- ประเทศไทยจะจัดประชุมหารือกรมศุลกากร 3 ประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาการผ่อนคลายกฎระเบียบ และขั้นตอนพิธีการศุลกากร รวมทั้งการแก้ปัญหาผ่านแดนโดยอาจเป็นความร่วมมือ 2 ฝ่ายก่อน



- ควรมีการประชุมหารือเรื่องนโยบายการประกันภัยรภัยยนต์ร่วมกัน โดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

8.1.2 การขนส่งทางอากาศ

(1) มติที่ประชุมคณะทำงาน

- เสนอให้เปิดจุดทำการบินในแต่ละประเทศ เพื่อเปิดโครงข่ายเชื่อมโยงทางอากาศระหว่างกันดังนี้
 - อินโดนีเซีย : เมดาน บันตาราเซห์ และนีแอส
 - มาเลเซีย : ปีนัง ลังกาวิ และอีโปห์
 - ไทย : หาดใหญ่ นครราชสีมา และปัตตานี
- สำหรับการเชื่อมโยงภูเก็ต ซึ่งนอกเขตโครงการ IMT-GT อาจพิจารณาร่วมกันได้ในโอกาสต่อไป หากทั้ง 3 ประเทศมีความประสงค์ร่วมกัน โดยในขั้นต้นควรมุ่งพัฒนาจุดทำการบินภายในพื้นที่โครงการเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายก่อน
- เห็นชอบให้จัดทำความตกลงร่วมมือ (Memorandum of Understanding) สามฝ่ายด้านการบิน ระหว่างอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย เพื่อกำหนดกรอบและรูปแบบของความร่วมมือระหว่างกัน

(2) มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นชอบให้ใช้ข้อตกลงร่วมมือสามฝ่ายด้านการบิน เป็นข้อตกลงการดำเนินงานร่วมกัน 3 ประเทศ โดยให้คณะทำงานเร่งรัดให้ร่าง MOU ที่ได้ตกลงร่วมกันแล้วในคณะทำงานซึ่งได้ลงนามร่วมกันในเดือนมกราคม 2538



LIART

- ควรประชุมหารือในด้านการเชื่อมเส้นทางบิน และด้านการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วยกัน

8.1.3 การขนส่งทางน้ำและทางบก

(1) มติที่ประชุมคณะทำงาน

- **ด้านการขนส่งทางน้ำ**

- เห็นชอบให้มีการกำหนดมาตรฐานเรือ ให้เป็นไปตามอนุสัญญาความปลอดภัย และปรับปรุงการอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการขนส่งตามมาตรฐาน ISO
- เห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อประสานความร่วมมือและประสานกับ ADB เพื่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาในเรื่องการต่อเรือ เพื่อการพาณิชย์
- เห็นชอบให้มีการร่วมมือด้านประมง และการเดินเรือ
- ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และการอำนวยความสะดวกของเรือสินค้า ให้เป็นไปตามอนุสัญญา

- **ด้านการขนส่งทางบก**

- เห็นชอบให้แต่ละประเทศปรับปรุงถนนและสะพานเพื่อรองรับการขนส่ง
- เห็นชอบให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในกิจการเรือ Ferry เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางบกของ 3 ประเทศ



LIRT

- เห็นชอบให้สนับสนุนความร่วมมือในด้านใบขับขี่และการผ่านเข้าออกของยานพาหนะ

(2) มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- จัดตั้งคณะทำงานประกันภัยรถยนต์ร่วม 3 ประเทศโดยให้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการอำนวยความสะดวกการเดินทางโดยรถยนต์ข้ามแดนของนักท่องเที่ยวระหว่างไทย - มาเลเซีย และการท่องเที่ยวผ่านช่องแคบมะละกา
- สนับสนุนการพัฒนาโครงข่ายระหว่างประเทศ อาทิ โครงการถนนสายสตูล-เปอร์ลิส และโครงการก่อสร้างสะพานไทย-มาเลเซีย ข้ามแม่น้ำโกลกที่บ้านนุเกะตา

8.1.4 การสื่อสารโทรคมนาคม

(1) มติที่ประชุมคณะทำงาน

- ควรกำหนดเป็นนโยบายของทั้งสามประเทศ ที่จะส่งเสริมการพัฒนากิจการโทรคมนาคมร่วมกัน และควรส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมเป็นพิเศษในพื้นที่ IMT-GT
- สนับสนุนความร่วมมือด้านโทรคมนาคมในพื้นที่IMT-GT อาทิ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การร่วมมือด้านดาวเทียม และการพัฒนาเครือข่ายเคเบิลใยแก้วระหว่างไทยและมาเลเซีย
- ควรสร้างบรรยากาศของการลงทุนและกำหนดมาตรการจูงใจ เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน อาทิ fast track approval และ fiscal and non-fiscal incentives



LIRT

- เห็นชอบให้ร่วมกันอำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารเคลื่อนที่ในพื้นที่ IMT-GT เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตามตัว และ Trunk Radio
- โครงการ special Telecommunications Zone ที่ ADB ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม และภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศ มีความเห็นร่วมกันว่าเป็นโครงการที่อาจจะไม่มีความจำเป็นเนื่องจากภาคเอกชนสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

(2) มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นควรให้รัฐบาลทั้ง 3 ประเทศ ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนเป็นกรณีพิเศษ และให้ลำดับความสำคัญสูงกับการพัฒนาระบบสื่อสารแบบดาวเทียมในพื้นที่ IMT-GT ให้มีการร่วมมือกันในการฝึกอบรมบุคลากรสื่อสารโทรคมนาคม โดยคำนึงถึงความต้องการของภาคเอกชนเป็นหลัก
- ให้มีการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมโครงการ Special Telecommunications Zone

8.2 สาขาพลังงาน

8.2.1 มติที่ประชุมคณะทำงาน

- เห็นควรให้นำ Fast-track approach มาใช้เพื่อลดขั้นตอนการอนุญาต ออกใบอนุญาต และการให้สัมปทานในการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินในพื้นที่ IMT-GT



LIRT

- เห็นควรสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูน Compatibility และ Security ของระบบไฟฟ้า
- สนับสนุนโครงการ Trans-ASEAN Gas Pipeline ซึ่งอาจมีความจำเป็นเมื่อมีปริมาณสำรองก๊าซในเขต IMT-GT มากพอ และสนับสนุนโครงการ ASEAN Supergrid ซึ่งจะให้ประโยชน์กับการพัฒนา IMT-GT ได้มาก
- เห็นควรสนับสนุนบทบาทภาคเอกชนในการลงทุนและจัดหาพลังงานประเภทต่าง ๆ โดยแต่ละประเทศควรเพิ่มมาตรการจูงใจให้แก่ภาคเอกชน ในพื้นที่ IMT-GT เป็นกรณีพิเศษ

8.2.2 มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นควรให้มีการเพิ่มมาตรการจูงใจภาคเอกชน ทั้ง fiscal and not-fiscal incentives โดยให้การประชุมคณะทำงานครั้งต่อไปสรุปแนวทางข้อเสนอแนะประเด็นนี้ให้ได้
- เห็นควรสนับสนุนโครงการ Trans - ASEAN OGas Pipeline, ASEAN Supergrid โครงการพลังงานถ่านหินที่สุมาตราเหนือ และโครงการพลังงานไฟฟ้าที่สตูล และเปอร์ลิส

8.3 สาขาเกษตรและประมง

8.3.1 มติที่ประชุมคณะทำงาน

- เห็นชอบการดำเนินแผนงานพัฒนาธุรกิจประมงร่วมกัน ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการทรัพยากรประมงทะเลร่วมกัน



LIRT

การร่วมทุนด้านการประมงขึ้นที่ซาบั้งประเทศอินโดนีเซีย
สตูล ประเทศไทย และ Batu Maung รัฐปีนัง ประเทศ
มาเลเซีย

- สนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางขายส่งร่วม ณ จุดผ่านแดนซึ่งครอบคลุมถึงตลาดกลางผักและผลไม้ รวมทั้งสินค้าเกษตรทุกประเภทที่ส่งผ่านระหว่างประเทศ
- ที่ประชุมเห็นชอบให้ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานด้านการเกษตรและประมงครั้งต่อไป เพื่อศึกษารายละเอียดของสินค้าเกษตรที่จะเข้าร่วมตลาดกลางขายส่งร่วม ณ จุดผ่านแดน
- เห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการวิชาการพัฒนาธุรกิจการเกษตร เพื่อสนับสนุนการดำเนินแผนงาน/โครงการด้านเกษตรและประมงภายในพื้นที่ IMT-GT
- เห็นชอบให้กำหนดมาตรการจูงใจพิเศษ ทั้งด้านการเงินและไม่ใช้การเงิน เพื่อส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนลงทุนการเกษตรและประมงในพื้นที่ IMT-GT

8.3.2 มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- สนับสนุนการดำเนินงานตามข้อเสนอของคณะทำงานอาทิ
 - แผนงานพัฒนาธุรกิจประมงร่วมกัน
 - การพัฒนาธุรกิจด้านการเกษตรเพื่อส่งออกที่เกาะสุมาตราเหนือ และการปรับปรุงโครงสร้างตลาดผักและผลไม้คอนดิชันของไทย
 - จัดตั้งคณะกรรมการวิชาการพัฒนาธุรกิจการเกษตร



LIART

โดยมุ่งเน้นการผลักดัน 2 แผนงานหลัก คือ แผนงานพัฒนาธุรกิจประมงร่วมกันและแผนงานตลาดกลางชายฝั่งร่วม ณ จุดผ่านแดน

- ให้จัดตั้งศูนย์ประมงในพื้นที่โครงการ IMT-GT
- เห็นชอบให้เสนอรัฐบาลทั้ง 3 ประเทศ พิจารณาให้สิทธิการขนส่งสินค้าเกษตรจากพื้นที่โครงการ IMT-GT ไปยังจุดหมายปลายทางเป็นพิเศษ

8.4 สาขาการท่องเที่ยว

8.4.1 มติที่ประชุมคณะทำงาน

- สนับสนุนการร่วมมือพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว อาทิ การแลกเปลี่ยนพนักงานโรงแรมและพ่อบริการระหว่างกัน การจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการโรงแรมและการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่โทรทัศน์
- สนับสนุนแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิ การประชาสัมพันธ์ การจัด Joint Package Tour การจัดตั้ง Welcome Plaza การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ และการส่งเสริมอาหาร และวัฒนธรรมร่วมกัน
- เห็นชอบการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิ โครงการพัฒนาเขตอนุรักษสิ่งแวดล้อม เกาะลังกาวิ ตะรุเตา และโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมสตูล - เปอร์ลิสเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน

8.4.2 มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นควรสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน เพื่อเป็นแกน



LIRT

นำในการดำเนินแผนงาน/โครงการ เพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวในพื้นที่ IMT-GT

- เห็นควรให้ริเริ่มโครงการที่มีความพร้อม และสามารถ
ปฏิบัติร่วมกันได้ก่อน อาทิ แผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยว
เที่ยวร่วมกันและโครงการจัดท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ
เป็นต้น
- เห็นควรให้มีการประชุมคณะทำงานสาขาการท่องเที่ยว
ควบคู่ไปกับการอำนวยความสะดวกเดินทางผ่านแดน
และการเชื่อมเส้นทางบิน เพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

8.5 สาขาการค้าและการลงทุน

8.5.1 มติที่ประชุมคณะทำงาน

- ควรกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปส่วนภูมิภาคให้มาก
ขึ้นโดยเฉพาะเรื่องพิธีการ/ระเบียบปฏิบัติ และการออก
ใบอนุญาต/ใบรับรองด้านการค้าและการลงทุน
- เห็นชอบให้ยกเลิกโครงการ Super Fast Track ตามที่
ADB เสนอ เนื่องจากได้มีการดำเนินการภายใต้กรอบ
AFTA แล้ว
- เห็นควรให้มีศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้า และกฎ
ระเบียบที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ
- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการลงทุน อาทิ การอำนวยความสะดวกการลงทุนตามแนวชายแดน การขยายสิ่งจูง
ใจด้านการลงทุน และการจัดทำข้อตกลงคุ้มครองการลงทุนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน



- เห็นชอบกับข้อเสนอของภาคเอกชนในการพิจารณาเร่งรัดโครงการในพื้นที่ IMT - GT เป็นกรณีพิเศษ และโครงการที่จะเข้าข่ายมีคุณสมบัติเป็นโครงการร่วมของ IMT-GT ควรประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศ ร่วมมือกันและเป็นโครงการอยู่ในเขต IMT - GT เท่านั้น

8.5.2 มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

- เห็นชอบกับผลการประชุมคณะทำงาน โดยเฉพาะโครงการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือด้านข้อมูลระหว่างกัน การกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านการลงทุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดตั้งกลุ่มทำงานเฉพาะกิจ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการผลิตร่วมกัน (Co-production activities) โดยให้มีการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม
- ควรกำหนดกลไกประสานความร่วมมือ ด้านการตลาด เพื่อสนับสนุนการจัดตั้ง Special Economic Zone ระหว่างไทย - มาเลเซีย
- ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในโครงการ IMT -GT Regional Investment Fund โดยเฉพาะประเด็นที่มาของแหล่งเงินทุนการบริหารจัดการเงินทุน และการจัดสรรเงินทุน
- ควรปรับโครงสร้างคณะทำงานใหม่ 2 ชุด คือ คณะทำงานด้านการค้าและการลงทุนให้ครอบคลุม ถึงการเงินและคณะทำงาน ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ครอบคลุมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย



8.6 สาขาพลังงาน

8.6.1 การดำเนินการเพื่อเร่งรัดความร่วมมือ

- ที่ประชุมตกลงให้ช่วยกันผลักดันโครงการ ด้านพลังงาน ในพื้นที่เศรษฐกิจสามฝ่าย ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้นโยบายหรือแผนระดับชาติของแต่ละประเทศ

8.6.2 ขอบเขตความร่วมมือ

(1) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

- ผู้แทนไทยได้แจ้งให้ทราบถึงโครงการรับซื้อไฟฟ้าจาก ภาคเอกชน ในรูปของ Independent Power Producer (IPP) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนตามโครงการพัฒนาเขต เศรษฐกิจสามฝ่ายมีสิทธิยื่นข้อเสนอได้ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2537 และ กฟผ. ได้รับอนุมัติให้เจรจาซื้อ ไฟฟ้าจากบริษัท Teknologi Tenaga Perlis (TTP) จำนวน 300 เมกกะวัตต์ ในราคาที่เหมาะสม (กำหนด แล้วเสร็จปี 2540)
- รัฐบาลอินโดนีเซียได้แก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ด้านพลังงาน ภายใต้โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสาม ฝ่ายมากขึ้น
- มาเลเซียได้เน้นถึงการพิจารณาอนุมัติ ให้ภาคเอกชน เข้ามาลงทุนในระบบส่งและจ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่ โครงการ ส่วนด้านการศึกษาความเป็นไปได้ โครงการ ขอให้เป็นหน้าที่ของภาคเอกชน



- (2) การสำรวจแหล่งพลังงานและการนำมาใช้ประโยชน์
- ที่ประชุมขอให้ภาคเอกชนศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมทุนเพื่อพัฒนาแหล่งถ่านหินในประเทศอินโดนีเซีย
 - ผู้แทนไทยขอให้รัฐบาลอินโดนีเซียให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อโครงการเหมืองถ่านหินที่ Jambi และสุมาตราตะวันตก
 - ผู้แทนอินโดนีเซียได้แจ้งให้ทราบว่า รัฐบาลอินโดนีเซียกำลังปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการทำสัญญาและข้อตกลงเรื่องเหมืองถ่านหินซึ่งจะมีผลบังคับใช้เร็ว ๆ นี้
 - ความที่ผู้แทนการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เสนอขอซื้อก๊าซจากมาเลเซียนั้น ผู้แทนมาเลเซียแจ้งให้ทราบว่า ได้ทำสัญญาผูกพันการขายก๊าซให้เอกชนมาเลเซียเป็นเวลา 20 - 25 ปีแล้ว จึงไม่สามารถขายก๊าซให้ไทยได้
- (3) การผลิตอุปกรณ์ไลนไกไฟฟ้า หม้อแปลง และสายเคเบิล (Switchgears , Transformers and XLPE Cables)
- ผู้แทนมาเลเซียเสนอให้ภาคเอกชนของทั้ง 3 ประเทศร่วมลงทุนในโครงการดังกล่าวในพื้นที่โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย ซึ่งอยู่ในความดูแลของ ASEAN Power Utilities / Authorities Working Group on Standardization

8.7 สาขาโทรคมนาคม

8.7.1 การดำเนินการเพื่อเร่งรัดความร่วมมือ

- มติที่ประชุมคณะทำงานเห็นว่า ควรกำหนดเป็นนโยบายของทั้งสามประเทศ ที่จะส่งเสริมการพัฒนา



LIRT

กิจการโทรคมนาคมร่วมกัน และควรส่งเสริมภาคเอกชนมีส่วนร่วมเป็นพิเศษในพื้นที่ IMT - GT

8.7.2 ขอบเขตความร่วมมือ

(1) โครงการที่กำลังดำเนินการและในอนาคต

- ที่ประชุมเห็นควรให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในระบบโทรคมนาคม เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การร่วมมือด้านดาวเทียมและการพัฒนาเครือข่ายเคเบิลใยแก้ว ระหว่างไทย และมาเลเซีย
- ผู้แทนอินโดนีเซีย ได้แจ้งต่อที่ประชุมเรื่องนโยบาย และข้อบังคับของระบบโทรคมนาคมในอินโดนีเซียว่า ได้ให้โอกาสภาคเอกชนได้มีการพัฒนาและมีส่วนร่วมด้วย
- ผู้แทนไทยเห็นควรให้รัฐบาลทั้ง 3 ประเทศ ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนเป็นกรณีพิเศษ และให้ลำดับความสำคัญสูงกับการพัฒนาระบบสื่อสารแบบดาวเทียมในพื้นที่ IMT - GT

(2) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

- เห็นชอบให้ร่วมกันอำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารเคลื่อนที่ในพื้นที่ IMT-GT เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตามตัว และ Trunk Radio
- ผู้แทนของอินโดนีเซียได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า โครงการดาวเทียม VSAT กำลังเริ่มดำเนินการ
- ให้มีการร่วมมือกันในการฝึกอบรมบุคลากรด้านการสื่อสารโทรคมนาคม โดยคำนึงถึงความต้องการของภาคเอกชนเป็นหลัก



LIART

8.8 สาขาการท่องเที่ยว

8.8.1 การพิจารณาข้อเสนอของ ADB

(1) การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ที่ประชุมเห็นชอบให้

- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิทินวันหยุดระหว่างกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน
- จัดพิมพ์เอกสารผ่านแดนเป็น 2 ภาษา คือ ภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษ รวมทั้งใบอนุญาตขับรถ และการลงทะเบียนรถยนต์ด้วย
- ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบการผ่านแดนของรถยนต์และรถโดยสาร
- ไทยขอให้มีการขยายเวลาเปิดด่านที่ด่านเบตง - บางกาสันตุล ออกไปอีก 3 ชั่วโมง แต่ฝ่ายมาเลเซียขอรอดูผลการขยายเวลาของ 3 ด่านที่เปิดไปแล้วก่อน
- การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจคนเข้าเมืองยังไม่มี ความจำเป็น แต่หากจะนำมาใช้ควรใช้กับบุคคลที่เดินทางเข้าออกเป็นประจำ และต้องใช้คู่กับหนังสือเดินทาง ไม่ใช่แทนหนังสือเดินทาง
- ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมการใช้เครื่องอ่านเอกสารเดินทาง เนื่องจากต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับโดยเฉพาะ การประกันภัยรถยนต์
- ไทยและมาเลเซียตกลงร่วมกันที่จะตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่อง การประกันภัยรถยนต์และจะพิจารณากันใน คณะทำงานด้านการขนส่งทางบกต่อไป



- (2) การส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ที่ประชุมขอให้สำนักงานสมาคมท่องเที่ยว 3 ประเทศ (MITTAS) ประสานกับสำนักงานท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศ ในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว
- (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ประชุมเห็นว่าแต่ละประเทศมีสถาบันฝึกอบรมอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องตั้งศูนย์ฝึกอบรม IMT - GT แต่ควรมีการแลกเปลี่ยนพนักงานและหลักสูตรระหว่างกัน
- (4) เขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลัมบังการ์ - ตะรุเตา ฝ่ายไทยได้แจ้งให้ทราบว่า ขณะนี้ไทยกำลังพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบนเกาะตะรุเตา และที่ประชุมเห็นชอบให้ MITTAS ประสานกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติของไทย เพื่อจัดทัวร์ในเขตลัมบังการ์ - ตะรุเตา

8.8.2 การพิจารณาข้อเสนอของสภาธุรกิจ IMT - GT

- (1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว มาเลเซีย ได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับ 4 รัฐ ของมาเลเซียขึ้นที่เขตท่าชณะที่ไทยและอินโดนีเซียใช้สำนักงานท่องเที่ยวเป็นที่เผยแพร่ข้อมูล
- (2) แต่ละประเทศอยู่ระหว่างการดำเนินการสร้างหอประชุมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (3) ที่ประชุมรับทราบการจัดทัวร์ร่วมกันระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย และปรารถนาจะให้ไทยเข้าร่วมด้วย
- (4) ที่ประชุมเห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำกิจกรรมกีฬาในเขต IMT - GT



8.8.3 การส่งเสริมการเชื่อมโยงเส้นทางบิน

- ที่ประชุมรับทราบการลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่อง การขยายเส้นทางบินระหว่างอินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2538 และเห็นชอบข้อเสนอของอินโดนีเซียให้เพิ่มเมืองปาดัง สุมาตราตะวันตกเป็นจุดบินใน IMT - GT สำหรับการรวมภูเก็ตนั่น ฝ่ายไทยขอรอผลจากบันทึก ความเข้าใจและภูเก็ตอยู่นอกเขต IMT - GT

8.8.4 เรื่องอื่นๆ

- (1) ที่ประชุมประเทศสมาชิกในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดพิมพ์เอกสารและแผนที่ของ IMT - GT การจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยว การเดินเรือท่องเที่ยว การพัฒนาจุดรับนักท่องเที่ยวที่ชายแดน (Welcome Plaza) การก่อสร้างเส้นทางสตูด-เปอร์ลิส (ซึ่งขณะนี้กรมทางหลวงได้ริบบนประมาณสำหรับทำการศึกษาความเป็นไปได้แล้ว) การพัฒนาศูนย์กลางท่องเที่ยว การยกเว้นการเก็บภาษีสำหรับอุปกรณ์การท่องเที่ยว การพัฒนาเกาะเวห์และเกาะนิัสของอินโดนีเซีย และการพัฒนาอ่าวตาโละอูดังของไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- (2) ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของอินโดนีเซียที่จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว ครั้งที่ไปที่เมืองปาดัง สุมาตราตะวันตก



LIART

8.9 การขนส่งทางทะเลและทางบก

8.9.1 ผลการประชุมคณะทำงานย่อยด้านการขนส่งทางทะเล

- (1) อินโดนีเซียเสนอให้มีการร่วมทุนในการดำเนินธุรกิจด้านการขนส่งสินค้าทางตู้คอนเทนเนอร์ โดยมีระบบการตรวจสอบทางศุลกากรที่ต้นทางและปลายทาง (Roll-on/Roll-off service)
- (2) อินโดนีเซียยินดีที่จะให้รายละเอียดข้อมูลแก่ภาคเอกชนที่สนใจจะร่วมลงทุนในการพัฒนาท่าเรือที่อินโดนีเซีย
- (3) ที่ประชุมตกลงที่จะตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณากฎระเบียบ และข้อบังคับสำหรับเรือ ประเภท non-convention หรือเรือที่มีระวางต่ำกว่า 500 ตัน และไม่อยู่ใน Safety of Life at Sea Convention (SOLAS)
- (4) ที่ประชุมตกลงที่จะให้ประเทศสมาชิกได้มีการแจ้งข้อมูล และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับกิจการเดินเรือ เพื่อแจ้งให้ที่ประชุมครั้งต่อไปทราบ
- (5) มาเลเซียเสนอที่จะนำเสนอเอกสารเกี่ยวกับการฝึกอบรมลูกเรือให้ที่ประชุมครั้งต่อไปทราบ

8.9.2 ผลการประชุมคณะทำงานย่อยด้านการขนส่งทางบก

- (1) ที่ประชุมรับทราบความเห็นของคณะผู้แทนไทยที่เสนอให้มีการกำหนดเส้นทางสำหรับรถบรรทุกและรับรองมาตรฐานรถบรรทุกที่สอดคล้องกับระเบียบของ International Standard Organization (ISO) ซึ่ง



LIRT

จะช่วยผ่อนคลายนโยบายระเบียบการเงินรบบระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

- (2) ไทยเสนอจะจัดทำเอกสารเพื่อสนับสนุนให้มีการเพิ่มเจ้าหน้าที่บุคลากรประจำด่านของแต่ละประเทศสมาชิก
- (3) ที่ประชุมรับทราบข้อเสนอของภาคเอกชนไทยที่สนใจจะเข้าร่วมทุนกับการรถไฟมาเลเซีย ในการพัฒนาศูนย์ตู้สินค้า (Container Terminal) ที่ปาดังเบซาร์
- (4) ที่ประชุมรับทราบความเห็นของคณะผู้แทนไทยเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างสะพานเศรษฐกิจปีนัง-สงขลา ว่าจะต้องได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมจากรัฐบาลไทยก่อน

8.9.3 เรื่องอื่น ๆ

- (1) ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของคณะผู้แทนไทยที่ให้มีการกำหนด Focal point ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจะแจ้งชื่อ ที่อยู่ของบุคคลที่จะเป็น Focal Point ในภายหลัง
- (2) ไทยเสนอที่จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานด้านขนส่งทางทะเลและทางบกในครั้งต่อไป

8.10 สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเคลื่อนย้ายแรงงาน

8.10.1 การประชุมกลุ่มข้อมูลตลาดแรงงาน (Labour Market Information) ที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกันดังนี้

- (1) รายละเอียดและองค์ประกอบที่สำคัญของข้อมูลตลาดแรงงานที่จำเป็นสำหรับโครงการ IMT - GT
- (2) การรวบรวมข้อมูลและระเบียบข้อมูลพื้นฐาน
- (3) การเผยแพร่และเข้าถึงข้อมูล



LIRT

- (4) การกำหนดแผนปฏิบัติการ และระยะเวลาการดำเนินการ โดยให้แต่ละประเทศแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านตลาดแรงงานกันในเดือนตุลาคม 2538 และมอบหมายให้ประเทศมาเลเซียเป็นผู้ประสานงาน และรวบรวมข้อมูลลงในแบบฟอร์มให้แล้วเสร็จภายในเดือนพฤศจิกายน 2538 เพื่อนำเสนอต่อการประชุมสาขาในครั้งต่อไป

8.10.2 การประชุมกลุ่มการกำหนดและการรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน (Skill Standard and Certification)

- ที่ประชุมตกลงร่วมกันที่จะใช้รูปแบบของ Asia Pacific Skills Development Programme (APSDP) และ Model Occupational Skills Standards (MOSS) เป็นรูปแบบการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานของทั้งสามประเทศ และให้มีการจัดตั้งองค์การรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานในแต่ละประเทศ ภายใน 6 เดือน

8.10.3 การประชุมกลุ่มการแลกเปลี่ยนความชำนาญและการฝึกอบรม (Sharing of Expertise and Training Resources) ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกัน ดังนี้

- (1) การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมก่อนการจ้างงาน ประเทศที่เป็นเจ้าของแรงงานควรรับผิดชอบร่วมกับภาคเอกชน
- (2) ยกกระดับสถาบันฝึกอบรมระดับชาติ
- (3) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ บุคลากร และนักศึกษาในส่วนของประเทศไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการในเรื่องนี้กับประเทศมาชิกอยู่แล้ว
- (4) การจัดทำนามานุกรมสถาบันฝึกอบรม



- (5) ศูนย์วิจัยและพัฒนา
- (6) การสนับสนุนและการให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล
- (7) นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้พิจารณาข้อเสนอของแต่ละประเทศสมาชิก ดังนี้
 - ประเทศไทย จะจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติที่สงขลา และศูนย์ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวที่หาดใหญ่
 - ประเทศมาเลเซีย จะจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม
 - ประเทศอินโดนีเซีย จะจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยวที่เมดาน

8.10.4 การประชุมกลุ่มการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และการผ่อนคลายนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงาน (Facilitation to Travel Procedures and Easing of Workers, Mobility)

- (1) ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องการตรวจสอบของผู้เดินทาง ใบอนุญาตในการทำงาน การบังคับใช้กฎหมาย บริเวณชายแดน ประวัติอาชญากรรม และการรวบรวมการจัดส่งแรงงาน เพื่อการอำนวยความสะดวก การป้องกันอาชญากรรมและลดการทำงานอย่างผิดกฎหมาย
- (2) ที่ประชุมเห็นชอบให้ไทยเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมคณะทำงานสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเคลื่อนย้ายแรงงานในครั้งต่อไป



8.11 สาขาการค้า การลงทุน การเงิน และอุตสาหกรรม

8.11.1 การประชุมคณะทำงานย่อยด้านการค้า การลงทุน และอุตสาหกรรม

- (1) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones) ที่ประชุมเห็นชอบให้คณะทำงานพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติม
- (2) โครงการผลิตร่วมด้านอุตสาหกรรม (Co-Production Schemes) ที่ประชุมเห็นชอบให้คณะทำงานพิจารณา รายละเอียดเพิ่มเติมภายใต้ ASEAN Senior Economic Officials Meeting
- (3) ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการจัดสัมมนา เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ด้านกฎระเบียบและขั้นตอนการลงทุนในเขต IMT-GT ขึ้น
- (4) ที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าของแต่ละประเทศ ในการปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบทางการค้า และศุลกากร โดยทางไทยแจ้งให้ทราบว่า การลดพิกัดอัตราศุลกากรจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบ AFTA และอยู่ระหว่างการพิจารณาระบบการให้บริการแบบ One Stop Service ในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

8.11.2 การประชุมคณะทำงานย่อยด้านการเงิน

- (1) ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการจัดตั้งระบบเครือข่ายข้อมูล
- (2) ที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อเสนอของภาคเอกชนที่ให้มีการจัดตั้งตลาดหุ้นนอกระบบ (Over-The-Counter Market : OTC) โดยให้มีการปรึกษารายละเอียดกับรัฐบาลแต่ละประเทศก่อน



LIART

- (3) ที่ประชุมขอให้สภาธุรกิจ IMT-GT ทำการศึกษาระบบ Bilateral Payment Arrangements (BPAs) เพื่อเสนอต่อที่ประชุมในครั้งต่อไป
- (4) Interest Free Banking หรือ Islamic Bank ประเทศไทยรับที่จะนำมาศึกษารายละเอียด ขั้นตอน และความ เป็นไปได้

8.11.3 เรื่องอื่นๆ

- (1) ที่ประชุมเห็นชอบ ที่จะให้นำประเด็นด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ และด้านโครงสร้างพื้นฐานไปพิจารณา ในคณะทำงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ เคลื่อนย้ายแรงงาน ด้านการขนส่งทางบก และ โทรคมนาคมตามลำดับ
- (2) ที่ประชุมเห็นชอบให้ไทยเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุม คณะทำงานด้านการค้า การลงทุน การเงิน และ อุตสาหกรรมในครั้งต่อไป

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

* เรียบเรียงจากบทสัมภาษณ์ นายศุภชัย พานิชภักดิ์ เพื่อประกอบการจัดทำวารสารเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2537

ถาม : การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับ
อนุภูมิภาค มีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานอย่างไร

ตอบ : วัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๆ ในการดำเนินโครงการดังกล่าว มี 4-5
ประการ ดังนี้

ประการแรก เช่นเดียวกับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจทั่วไป เหตุผล
หลักประการแรก เป็นเรื่องของขนาดของตลาด เพราะถ้าแต่
ละส่วนของเศรษฐกิจยังแยกกันอยู่ ตลาดก็จะจำกัดอยู่เพียงแค่นั้น ซึ่ง
การขยายตลาดนั้นก็ไม่ได้มุ่งหวังเพียงให้มีการค้าขายกันมากขึ้นเท่านั้น
แต่หมายถึงจะมีการเชื่อมโยงทางด้านเครือข่ายของโครงสร้างพื้นฐาน
คือ ทางด้านขนส่ง กมนาคม และการติดต่อสื่อสาร อีกทางหนึ่ง

ประการที่ 2 เป็นเหตุผลเฉพาะทางด้านของประเทศไทยเท่านั้น
คือ เราต้องการให้เขตเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็น
เขตเศรษฐกิจที่เปิดกว้างมากขึ้น มีการติดต่อค้าขายกันมากขึ้น ซึ่งจะ
เป็นแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนขึ้นแต่ละภูมิภาคที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อกับ
ประเทศเพื่อนบ้านได้ ดังนั้นโอกาสในการที่เราจะกระจายความเจริญ
กระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาค โดยการผลักดันให้การลงทุนในศูนย์
กลางได้กระจายออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้นเพราะ
นอกจากจะมีแรงผลักดันออกไปจากเขตภาคกลางแล้วยังมีแรงจูงใจที่มา



LIART

จากภูมิภาคซึ่งก็คือแรงดึงดูดจากการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้ามาร่วมด้วยอีกแรงหนึ่ง

ประการที่ 3 การลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือ เหล่านี้จะช่วยกระตุ้น ช่วยเร่งให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นในแต่ละ ภูมิภาค ซึ่งก็เป็นทฤษฎีการพัฒนาเบื้องต้นที่ยังมีเหตุมีผลและมีความ เป็นไปได้อยู่มาก การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้รัฐบาลต้องลงไปดูแลให้เกิดโครงการใหญ่ ๆ หลายโครงการ และเกิดขึ้นอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อนพร้อม ๆ กันไป ทั้งทำ เรือ ถนนหนทาง สนามบิน รถไฟ นิคมอุตสาหกรรม ผลของการลงทุน พร้อม ๆ กันอย่างขนานใหญ่ หรือที่เรียกว่า Big Push เช่น ในกรณีของ 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งในอดีตได้งบประมาณค่อนข้างน้อย ไม่ค่อยเป็นขึ้นเป็นอัน แต่ในช่วงปี 2537 - 2538 ซึ่งรับการจัดสรรได้งบประมาณไม่น้อยกว่า 800 ล้านบาทเพื่อใช้สำหรับทำโครงการที่มีความ ต่อเนื่องกับเศรษฐกิจของทั้ง 5 จังหวัด จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สิ่งเหล่านี้ได้กระตุ้นให้เกิดการลงทุนกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดดังกล่าวให้ฟื้น ตัวขึ้นมากน้อยเพียงใด

ประการที่ 4 ก็เพื่อช่วยให้ข้อตกลงระดับประเทศเป็นข้อตกลงที่ ส่งผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง เป็นข้อตกลงที่ทำงานได้ คือ การที่เรามี ข้อตกลงในระดับระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงในกรอบของเขตการค้า การค้าเสรีอาเซียน อย่างเช่น เรื่องการลดภาษีระหว่างกัน ซึ่งผลจาก ข้อตกลงระดับประเทศในเรื่องนี้ ที่เชื่อกันว่าจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อ ภาวะการค้าชายแดน แต่ถ้ามาพิจารณากันอย่างละเอียดแล้วจะเห็นว่า การลดภาษีเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการค้าขึ้นมาได้ ยังมีปัญหาในเรื่องการต้องใช้ใบผ่านข้ามชายแดน ซึ่งอาจจะต้องใช้ หนังสือเดินทาง หรือว่าการข้ามแดนยังมีเงื่อนไขเรื่องช่วงเวลาการ ขนส่งสินค้ามีการเก็บค่าผ่านทางสำหรับสินค้าบางอย่าง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่ง



ก็คชวางการค้าในระดับจุลภาค ดังนั้นถ้ามีเพียงการพูดคุยตกลงกันในระดับมหภาค แต่ไม่มีการติดต่อกันในระดับจุลภาค ไม่มีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจเข้ามรดด้วยกันอย่างที่ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่มีการลงมาแก้ไขปัญหาระดับล่าง ๆ ก็จะทำให้ข้อตกลงทั้งหมดไม่บังเกิดผลในทางปฏิบัติ

ประการสุดท้าย จะเห็นได้ว่าโครงการพัฒนาหลายโครงการเป็นโครงการที่ต้องมีการลงทุนขนาดใหญ่เพียงพอ ถึงจะทำให้โครงการนั้นมีความเป็นไปได้ อย่างเช่น โครงการด้านการผลิตกำลังไฟฟ้า โครงการที่จะเชื่อมโยงทางด้านการบิน ซึ่งต้องการความร่วมมือกันระหว่างสายการบินต่าง ๆ โครงการด้านประมง โครงการลงทุนสร้างเขื่อน เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าที่ลาว ซึ่งไทยเข้าไปร่วมก็จะสำเร็จได้เพราะว่ามีประเทศไทยเป็นตลาดรองรับ โครงการที่มีลักษณะเช่นนี้ ถ้าต่างฝ่ายต่างแยกกันทำแล้วคงจะประสบความสำเร็จยาก เพราะฉะนั้นถ้ามารวมกันได้อย่างนี้ จะก่อให้เกิดกำลังที่ทำให้โครงการนั้น สามารถตอบสนองต่อตลาดที่ใหญ่ขึ้น โครงการเหล่านี้ก็จะประสบความสำเร็จในที่สุด

ถาม : การที่ประเทศสมาชิกในกลุ่มความร่วมมือ มีการผลิตสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะมีผลกระทบต่อการค้าในโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค หรือไม่ อย่างไร

ตอบ : การที่แต่ละประเทศสมาชิกผลิตสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือมีโครงสร้างการผลิตที่คล้ายคลึงกันนั้น มักจะถูกหยิบยกเป็นข้ออ้างในหลายครั้ง ว่าจะทำให้การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจไม่ก่อให้เกิดการค้าเท่าที่ควร แต่โดยแท้ที่จริงแล้ว เมื่อพิจารณากันในรายละเอียดจะพบว่าในความเหมือนนั้นยังมีความแตกต่างกันในหลายลักษณะ เช่น ในโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมือนกัน ก็ยังมีการพัฒนาต่างกันไปหลายระดับ



มีการผลิตหลายประเภทสินค้า อย่างกรณีของน้ำมันปาล์ม มาเลเซีย พัฒนาไปได้มากกว่าไทย ความได้เปรียบก็เลยมีมากกว่าตามไปด้วย ในขณะที่ไทยมีความได้เปรียบมาเลเซียในเรื่องการผลิตผัก ผลไม้ หรือ ในกรณีของการผลิตสินค้าทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากเหมือนกัน แต่อุตสาหกรรมของมาเลเซียจะมีการใช้ส่วนประกอบของเทคโนโลยีมากกว่าของไทย ส่วนของไทยนั้น นอกจากจะใช้แรงงานมากแล้วยังมีการพึ่งพาวัตถุดิบในประเทศในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง หรือในเรื่องเฟอร์นิเจอร์ ระหว่างไทยกับอินโดนีเซีย เฟอร์นิเจอร์ไทยจะพึ่งไม้ยางรมกวันเป็นหลัก ส่วนเฟอร์นิเจอร์ของอินโดนีเซียจะเป็นไม้หวาย ซึ่งไทยเราแทบจะเลิกผลิตเฟอร์นิเจอร์จากหวายกันแล้ว ดังนั้น สินค้าสองอย่างนี้ก็ยิ่งแลกเปลี่ยนกันได้

สำหรับทางโครงการทางด้านเหนือ ทั้งไทย ลาว กัมพูชา จีน พม่า ถึงแม้พื้นฐานของโครงสร้างการผลิตจะคล้ายกัน แต่ว่าระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ก็จะมีผลทำให้ประเภทของสินค้าที่แต่ละประเทศผลิตได้และประเภทของสินค้าที่แต่ละประเทศต้องการนั้น แตกต่างกันไปด้วย อย่างกรณีของไทย กับจีนที่เชื่อมโยงกันในเรื่องของหกเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคเหนือ ไทยอาจจะต้องรับสินค้าเกษตรจากจีนมากขึ้น เช่น ผัก ผลไม้เมืองหนาว เป็นต้น แต่สินค้าที่จีนต้องการจากไทย ก็คือ ผลิตภัณฑ์ทางด้านอุปโภคบริโภคพื้นฐาน พวกเครื่องใช้ในครัวเรือน พวกสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ดังนั้นไทยกับจีนก็ยังมีโอกาสที่จะติดต่อค้าขายกันได้อีกมาก

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น การที่เราพูดกันอย่างกว้าง ๆ ว่ามีโครงสร้างการผลิตคล้ายกันนั้น น่าจะหมายความว่า พึ่งการเกษตร พึ่งแรงงานคล้ายกัน แต่ที่แท้จริงแล้วในแต่ละสาขาการผลิต ก็จะมีสินค้าหลายๆ ประเภท ซึ่งแต่ละประเทศจะมีความได้เปรียบเสียเปรียบไม่เหมือนกันและแม้กระทั่งระดับของการใช้เทคโนโลยีการผลิตทางอุตสาหกรรม ก็ยัง



แตกต่างกันด้วย เพราะฉะนั้นความแตกต่างเหล่านี้ก็จะทำให้ประเทศสมาชิกยังมีสินค้าที่สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ ยังมีโอกาสค้าขายกันได้ อีกมาก

ถาม : ความแตกต่างกันในเรื่องของระดับการพัฒนา จะมีผลกระทบต่อความร่วมมือของประเทศสมาชิกหรือไม่

ตอบ : เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเข้ามาเชื่อมโยงเข้ามาร่วมมือกันของหกเหลี่ยมเศรษฐกิจในภาคเหนือ การร่วมมือกันจะยิ่งช่วยให้ประเทศที่มีระดับการพัฒนาดำกว่าได้รับโอกาสได้รับประโยชน์จากการที่เข้ามาร่วมในโครงการร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคอย่างมาก เพราะว่าเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทางด้านภาคเหนือ นั้น มีความแตกต่างอยู่มากเหลือเกิน ซึ่งทำให้การดำเนินงานในระยะแรกเป็นการร่วมมือที่เน้นในเรื่องการสร้างเครือข่ายคมนาคมขนส่ง เรื่อง พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนั้นจะไม่เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าขึ้นในทันทีเหมือนกับทางด้านใต้ เพราะฉะนั้นการที่จะเปิดประเทศแต่ละประเทศก็ต้องร่วมมือกันพัฒนาเพื่อให้ผลผลิตไหลออกสู่ตลาดและการลงทุนไหลเข้าไปได้สะดวกขึ้น ประเทศอื่นสามารถเข้าถึงตลาดได้ดีขึ้น ดังนั้น โอกาสที่จะลดความแตกต่างของระดับการพัฒนามีมากขึ้น ความแตกต่างจะลดลงจะแคบลงเร็วกว่าที่ต่างฝ่ายต่างแยกกันอยู่

ถาม : โครงการความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคของไทยที่กำลังมีการดำเนินงานกันอยู่นี้ มีความสอดคล้องหรือว่าขัดแย้งกับแนวทางการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้าที่ดำเนินงานอยู่ก่อน เช่น เอเปค อาฟตา และ อาเซียนหรือไม่



LIRT

ตอบ : ขอชี้แจงเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยเริ่มที่อาฟตา ก่อน ดังกล่าวไว้ตอนต้นว่า ข้อตกลงในระดับอนุภาคจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ข้อตกลงในระดับมหภาคทำงานได้ ในขณะนี้ประเทศไทยมีข้อตกลงในระดับของอาฟตาที่จะต้องถูกแปรออกมาเป็นมาตรการที่เป็นรูปธรรม ซึ่งในการดำเนินงานของสามเหลี่ยมทางใต้นั้น ไทยก็กำลังนำเรื่องของอาฟตามาแปลงให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนอย่างในเรื่องข้อตกลงลดภาษี มักมีการพูดกันเสมอว่าลดภาษีแล้ว การค้าจะเกิดขึ้นเอง แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็มีบางอย่างที่เกิดขึ้น แต่ก็มีส่วนที่ยังติดขัดในเรื่องกฎระเบียบบางประการ ดังนั้น ซึ่งต้องมาดูกันว่าเมื่อลดภาษีแล้วจะก่อให้เกิดการลงทุนร่วมกันได้อย่างจริงจังหรือไม่ ลดภาษีแล้วยังมีสิ่งอื่นที่เป็นอุปสรรคกีดกันอยู่หรือไม่ เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบทั้งหลาย ถ้าหากมีเราจะต้องเร่งแก้ไข เช่น พิธีการทางด้านศุลกากรทำให้ต้องล่าช้าเสียเวลามากทางไทยก็ได้พยายามแก้ไข โดยจะยกคอมพิวเตอร์ไปตั้ง เพื่อให้ทำงานได้เร็วที่สุด หรือในอนาคตอาจจะใช้ Smart Card แทนบัตรผ่านแดนแทนหนังสือเดินทาง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทางภาคได้สามารถออกบัตรนั้นได้เลย เพราะสำหรับคนที่ข้ามไปมาหาสู่กันบ่อย ๆ คงไม่จำเป็นจะต้องเข้ามาขอหนังสือเดินทางที่กรุงเทพฯ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ในระดับย่อย ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์และสนับสนุนการทำงานที่ใหญ่ขึ้นในที่สุด

สำหรับกรณีของอาเซียน ก็เริ่มมีความร่วมมือในลักษณะนี้เกิดขึ้น อยู่หลายกลุ่มแล้ว เพราะว่าก่อนที่จะมีโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้หรือ IMT-GT ก็มี "SIJORI" เกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสิงคโปร์ รัยยะโฮร์ในมาเลเซีย และระยองในอินโดนีเซีย โครงการนี้เป็นโครงการที่ช่วยเสริมความร่วมมือของทั้ง 3 ประเทศอยู่ก่อนแล้ว นับเป็นสามเหลี่ยมแรกที่เกิดขึ้นในอาเซียนและเป็นโครงการแม่แบบของ IMT-GT จนถึงปัจจุบัน



“SIJOREI” ก็สามารถดำเนินงานมาได้ด้วยดี และในไม่ช้านี้ก็กำลังจะมีอีกสี่เหลี่ยมเกิดขึ้นระหว่างฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บรูไน และ มาเลเซีย คล้ายกับเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกหรือ East Asia Sub-regional Co-operation ในลักษณะนั้น ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าความร่วมมือในระดับย่อย ๆ จะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจในอาเซียนได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความสอดคล้อง มากกว่าที่จะเป็นข้อขัดแย้ง

ในระดับเอเปคนั้น จะเป็นไปในอีกระดับหนึ่ง เพราะว่าอาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของเอเปคเท่านั้น เพราะฉะนั้นการที่มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดในอาเซียน หรืออาเซียนจะขยายความร่วมมือไปรวมเป็น EAEC หรือที่เรียกกันว่า East Asia Economic Caucus โดยรวมเอา จีน และ ญี่ปุ่น เข้าไปด้วย ก็จะเป็นการสร้างกลุ่มย่อยซ้อนขึ้นมาในเอเปค ซึ่งจะต้องระมัดระวังเพราะอาจถูกมองว่าเป็นการสร้างแรงต้าน แทนที่จะเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในกลุ่มเอเปคทั้งหมด กลุ่ม EAEC อาจสร้างให้เกิดความแบ่งแยกขึ้นมาภายในกลุ่มใหญ่ สร้างความขัดแย้งกับเอเปคได้ ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว EAEC เป็นส่วนที่จะมาเสริมอาเซียนเท่านั้น

ดังนั้น จึงได้มีการตกลงกันว่าใน EAEC ว่าจะไม่มีการทำงานอะไรมากนัก แต่จะเป็นเพียงเวทีสำหรับการปรึกษาหารือในประเด็นของการที่จะต้องมีการพัฒนาความร่วมมือกัน จะพูดเรื่องการค้าระหว่างประเทศให้น้อยที่สุด เพื่อไม่ให้ EAEC เป็นเวทีต่อรองใหม่ภายใต้กรอบของเอเปค ซึ่ง EAEC ก็มีลักษณะที่แตกต่างไปจากการรวมกลุ่มในระดับ IMT-GT หรืออนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงออกไป สำหรับแนวทางในอนาคต ยิ่งเอเปคทำงานได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ความร่วมมือในระดับที่ย่อย ๆ ลงไป มีความหมายน้อยลง ทั้งนี้เพราะว่าความร่วมมือในกรอบของเอเปคที่มีผู้นำของแต่ละประเทศมาพบกันในการประชุมสุดยอดปีละครั้ง



นั้น เมื่อทุกคนได้มาพบกันในกลุ่มใหญ่ พร้อม ๆ กันหมดแล้ว ความสำคัญของกลุ่มย่อยก็จะลดลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งในประเด็นนี้อาเซียนก็มีความเป็นห่วงค่อนข้างมาก เราจึงได้พยายามจะจัดให้มีการประชุมสุดยอดของผู้นำกลุ่มอาเซียนขึ้น ก่อนที่จะมีการประชุมสุดยอดของเอเปค เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

ถาม : มีการตั้งข้อสังเกตว่า สามเหลี่ยมเศรษฐกิจด้านใต้มีการดำเนินงานที่คืบหน้าไปได้เร็วกว่า เพราะรัฐบาลให้ความสนใจมากกว่าสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมด้านเหนือ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้เป็นอย่างไร และการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว คืบหน้าไปมากน้อยเพียงใด

ตอบ : คำถามนี้นับเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ชี้แจงทำความเข้าใจให้ได้รับทราบข้อเท็จจริงกัน โดยทั่วไป มีคนพูดกันมากกว่าสามเหลี่ยมเศรษฐกิจคืบหน้ามากกว่า หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ หรือว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับทางใต้มากกว่าทางเหนือ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความเป็นจริง คงต้องมาพิจารณากันในรายละเอียด ซึ่งจะเห็นว่าสามเหลี่ยมเศรษฐกิจทางใต้นั้น ในการดูแลกำกับกับความจริง ๆ สำนักงานที่ดูแลเรื่องการวางแผนเศรษฐกิจของทั้ง 3 ประเทศ จะเป็นหลักในการดำเนินงานซึ่งในส่วนของประเทศไทยรัฐบาลได้มอบหมายให้สภาพัฒน์ฯ เป็นหน่วยงานหลัก จะไม่มีการตั้งกรมการระดับชาติขึ้นมาดูแล ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะว่าเป็นข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกอยากจะให้เอกชนรับงานไปทำเป็นส่วนใหญ่ แต่เหตุที่ต้องให้สำนักงานวางแผนลงมารับงานในตอนแรกนี้ก็เพื่อเชื่อมโยงการวางแผนกำกับให้แผนที่ตกลงกันได้ทั้ง 3 ประเทศ มีความชัดเจน และช่วยทางธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือ ADB แต่จุดประสงค์จริง ๆ แล้ว ต้องการให้ภาคธุรกิจเป็น



องค์กรหลักในการที่จะเชื่อมโยงความร่วมมือของเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย ให้เป็นผลขึ้นมามากกว่า

นอกจากนี้พื้นฐานของทางภาคใต้ในอดีตนั้น ก่อนที่จะมีข้อตกลงขึ้นมา การเชื่อมโยงเศรษฐกิจได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติอยู่แล้วและเมื่อมีข้อตกลงเกิดขึ้นก็ทำให้การแก้ไขปัญหาบางประการอย่างเช่นเรื่องของการเปิดด่าน เรื่องของการทำแผนโฆษณาท่องเที่ยวร่วมกันหรือรวมลงทุนในโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า เรื่องการบินเชื่อมโยงในสุมาตราเหนือ ปีนัง และหาดใหญ่โครงการเหล่านี้จะเป็นไปได้ง่ายขึ้นจากพื้นฐานของการติดต่อกันทางธุรกิจที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้นจะดูเหมือนว่าโครงการในทางใต้ดำเนินการไปเร็ว แต่ที่จริงแล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น แต่ที่จริงก็คือว่า เอกชนจะทำงานมากที่สุดโดยสานต่อจากพื้นฐานที่มีอยู่บ้างแล้วในอดีต ทางการเพียงแต่ช่วยกำกับช่วยประสานเชื่อมโยง และแก้ไขปัญหาในระดับของรัฐบาลเพื่อให้การดำเนินงานคล่องไปได้ด้วยดี

ส่วนทางด้านทหสัมพันธ์ทางเหนือ หรือเรียกว่า ทหสัมพันธ์ลุ่มแม่น้ำโขง จะมีกรรมการระดับชาติกำกับดูแล ซึ่งกรรมการชุดนี้มีท่านนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ เพราะฉะนั้นจะสังเกตเห็นว่าความจริงแล้วความสำคัญในการกำกับนั้น ทางภาคเหนือดูจะมีมากกว่า ทั้งนี้ก็เพราะว่าทางด้านเหนือนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องโยงงานหลักๆ ของหลายๆ กระทรวงเข้ามาไว้ด้วยกัน เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย ซึ่งในอนาคตก็ต้องมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม หรือแม้กระทั่งกระทรวงสาธารณสุขเข้ามาร่วมด้วย เพราะว่าจะต้องทำแผนร่วมมือทางด้านสาธารณสุข ช่วยฝึกอบรมในการแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลกว้างขวางกว่าทางภาคใต้มาก และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าภาคเอกชนของภาคเหนือ โดยเฉพาะเอกชนในประเทศเพื่อนบ้าน ยังไม่ได้พัฒนาองค์กรเอกชนขึ้นมารองรับในเรื่องนี้อย่างชัดเจน ฉะนั้นความร่วมมือ



LIART

มื่อด้านหกเหลี่ยมทางภาคเหนือ จะเป็นความร่วมมือในระดับของการผลักดันโครงการหลัก ๆ ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างถนนหนทาง โครงสร้างพื้นฐานในลักษณะนี้มากกว่า ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นโครงการที่ต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้ นอกจากนี้พื้นฐานเดิมของทางเหนือก็มีอยู่น้อยหรือแทบจะไม่มีเลย ดังนั้นความคืบหน้าในการดำเนินงานเลยดูเหมือนว่าจะมีความคืบหน้าน้อยกว่าทางด้านใต้

เฉพาะในส่วนประเทศไทยนั้น ความคืบหน้าที่สำคัญในการดำเนินโครงการทั้งทางด้านเหนือและด้านใต้ คือ สิ่งเหล่านี้ได้ทำให้การดำเนินงานพัฒนาเขตเศรษฐกิจที่เรียกว่าเป็นเขตพิเศษ เพราะว่ามีปัญหาเป็นพิเศษทั้งปัญหาเรื่องความมั่นคงทางภาคใต้ ปัญหาความยากจนทางเหนือทางตะวันออกเฉียงเหนือ มีแบบแผนมีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น อย่างเช่นในเขต 5 จังหวัด ภาคใต้ มีการแบ่งงานกันทำแล้ว โดยให้ปัตตานีดูแลเรื่องประมง ดังนั้นปัตตานีก็ต้องมีเขตอุตสาหกรรมที่ทำเรื่องประมง สินค้าต่อเนื่องจากประมงมีการขุดลอกร่องน้ำ สำหรับบงชลา จะมีลักษณะเป็นนิคมอุตสาหกรรม ดึงอุตสาหกรรมที่จะใช้เทคโนโลยีสูง ๆ เข้ามาจากมาเลเซีย นราธิวาส จะดูแลในเรื่องนิคมอุตสาหกรรมที่เป็นสินค้าเกษตรแปรรูปร่วมกับยะลา เป็นต้น สตูลเข้ามาดูแลเรื่องการท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นหลัก เป็นต้น ดังนั้นสตูลต้องดูแลธรรมชาติให้สวยงาม ทางเหนือก็คงจะคล้าย ๆ กัน เชียงรายจะเป็นเมืองหลักติดต่อทางสายการบิน และเป็นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมเมืองอื่น ๆ ก็จะรับบทบาทแตกต่างกัน แบ่งงานกันออกไป

ถาม : ขอเรียนถามถึงการดำเนินงานที่จะมีขึ้นในระยะต่อไป

ตอบ : งานในทางภาคเหนือ นั้น อย่างที่เรียนให้ทราบที่เห็นไปในเรื่องเครือข่ายการคมนาคมเป็นลำดับแรก แล้วสิ่งอื่น ๆ จึงจะตามมาการประชุมร่วม



LIRT

กันของ 6 ประเทศ เท่าที่ผ่านมาก็เป็นการพูดคุยกันในหลักการเบื้องต้น เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ได้มีการพูดคุยกันในรายละเอียดของการร่วมพัฒนาในโครงการเครือข่ายถนนทุกเส้นที่ได้พูดคุยกันไว้ และมีการจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้ว จากนั้นก็เป็นหน้าที่ของแต่ละประเทศที่จะไปดำเนินการร่วมกันในแต่ละโครงการ โดยมี ADB คอยช่วยกำกับดูแลอยู่ห่าง ๆ และช่วยในการที่จะดึงผู้ลงทุน หรือประเทศที่สนใจจะให้ความช่วยเหลือเข้ามาร่วมได้

ส่วนทางไค้นั้น ได้จัดทำรายละเอียดของแต่ละโครงการมากขึ้น อย่างเช่น โครงการความร่วมมือทางด้านประมง ความร่วมมือทางด้านเกษตร การจัดทำแผนแม่บท การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และผลจากการประชุม 3 ครั้ง ซึ่งมีขึ้นที่ ลังกาวิ ทาดใหญ่ และเมดาน ได้ก่อให้เกิดตลาดการลงทุนที่มีนักธุรกิจ 200 - 300 คน ได้มาพบกัน ซึ่งครั้งแรกอาจจะยังมีไม่มากเท่าไร แต่ 2 ครั้งหลังก็มีไม่น้อยกว่า 200 - 300 คน จากทั้ง 3 ประเทศ นักธุรกิจเหล่านี้ได้มีโอกาสพูดคุยตกลงกันเรื่องธุรกิจไปหลายโครงการแล้ว จนถึงขณะนี้เอกชนได้มีการร่วมมือกันลงทุนไปแล้วมากกว่า 10 โครงการ ดังนั้นในระยะต่อไปการลงทุนของภาคเอกชนน่าจะขยายไปกว้างขวางกว่านี้

นอกจากนี้งานที่สำคัญในระยะต่อไปอีกเรื่องหนึ่งก็คือแผนพัฒนาเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเวลานี้รัฐบาลก็พยายามที่จะให้สภาพัฒน์ฯ เป็นตัวหลักในการที่จะพัฒนาแผนเหล่านี้ขึ้นมา ขั้นตอนแรกก็คงจะทำเฉพาะเมืองสำคัญ ๆ ที่เป็นเมืองชายแดนก่อน แต่ในที่สุดแล้ว ทั้ง 9 จังหวัดภาคเหนือและ 7 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็คงจะมีแผนของตัวเองที่ชัดเจนแต่ละจังหวัดที่มีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือสำหรับจังหวัดที่ไม่ได้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านก็คงต้องมีแผนที่จะเชื่อมโยงรองรับผลกระทบที่มาจากทางที่จังหวัดใหญ่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้แล้ว ซึ่งเหล่านี้เป็นงานที่จะต้องทำในช่วงต่อไป



ถาม : จนถึงขณะนี้ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา เพื่อดูแลการดำเนินงานโครงการดังกล่าวหรือไม่

ตอบ : ทางภาคเหนือได้มีการตั้งคณะกรรมการแห่งชาติที่มีท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธานดูแล ส่วนทางใต้ก็มีสภาพัฒนาฯ เป็นผู้ที่ช่วยทำงานนี้เป็นหลักในช่วงอย่างนี้คงยังต้องทำงานในลักษณะนี้ไปก่อน ในอนาคตงานเริ่มเป็นรูปเป็นร่างชัดเจนกว่านี้ ทุกอย่างตกลงกันเรียบร้อย งบประมาณจะมีมากขึ้น คงจะต้องมีการแบ่งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ในหน่วยเดิมที่ดูแลอยู่ ซึ่งก็คือ สภาพัฒนาฯ เพื่อให้ทำหน้าที่ดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหลายเหล่านี้ เพราะว่างานเหล่านี้จะต้องมีสำนักเลขาธิการตนเองอยู่แห่งหนึ่ง และในทีนั้นจะต้องประกอบด้วยหน่วยงานที่สร้างข้อมูล สร้างความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องในเรื่องของเศรษฐกิจเหล่านี้ขึ้นมา เรื่องนี้เป็นข้อสำคัญที่ต้องนำไปหารือกับรัฐบาลและทางสภาพัฒนาฯ ก่อน

ถาม : ประเทศไทยจะได้รับผลดีและผลเสียจากโครงการความร่วมมือเศรษฐกิจตามฝ่ายและความร่วมมือของ 6 ประเทศ ลุ่มแม่น้ำโขง อย่างไรบ้าง

ตอบ : ในโครงการทุกโครงการที่มีการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ คงจะต้องมีผลดีและผลเสียอย่างแน่นอน การขยายให้ตลาดใหญ่ขึ้น ทำให้เกิดลงทุนที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น เชื่อมโยงตลาดที่อยู่กระจัดกระจายให้เข้าด้วยกันได้ ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของคน สินค้า แรงงาน เงินทุนมากขึ้นสะดวกขึ้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ก่อนชนมเด็กเป็นก้อนที่ใหญ่สำหรับทุกประเทศที่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นผลสุทธิจากการร่วมมือกันระดับนี้ จะเป็นผลสุทธิที่ทำให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์มากขึ้นอย่างแน่นอน แต่ผลเสียก็ย่อมมีเช่นกัน อย่างเช่น ทางภาคเหนือจะเห็นได้



ชัดเจนว่าผลเสียที่ไทยอาจจะต้องเตรียมรับและเตรียมคิดกันไว้ล่วงหน้า คือ สินค้าราคาถูก โดยเฉพาะพืชผลเกษตรที่จะทะลักเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านคงต้องดูว่าจะมีผลกระทบต่อนักค้าเกษตรของไทยอย่างไรบ้าง ซึ่งเวลานี้รัฐบาลก็ได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรร่วมกับสภาพัฒน์ฯ จัดทำแผนการเกษตรรองรับเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว และในอนาคตก็คงจะพยายามสร้างโอกาสของภาคเหนือในการที่จะทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมที่สามารถรองรับวัตถุดิบที่เข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาแปรรูปเป็นสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรหรือการเกษตรแปรรูปได้ ซึ่งไทยก็จะได้ใช้วัตถุดิบที่มีราคาถูกมาทำเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรต่อไป จริง ๆ แล้วมีหลายอย่างที่สามารที่จะเปลี่ยนจากข้อเสียให้เป็นข้อดีได้ อย่างในกรณีของพลอยดิบที่อาจจะเข้ามามากขึ้นก็จะต้องตั้งศูนย์การเจียระไนพลอยเพื่อรองรับ และพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับต่อไป

สำหรับทางด้านภาคใต้ สิ่งที่หลายฝ่ายดูจะเป็นห่วงมาก ก็คือ เรื่องของการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับมาเลเซียและอินโดนีเซียที่ทำท่าเหมือนกับว่าไทยจะเป็นผู้พานักท่องเที่ยวเข้าไปให้เขาและเป็นห่วงว่าไทยอาจจะกลายเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบ หากพิจารณาในทางตรงข้าม ที่จริงแล้วไทยมีโอกาสแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก การท่องเที่ยวของไทยไม่เป็นรองใคร เพราะฉะนั้นถ้าสามารถพัฒนาและรักษาแหล่งท่องเที่ยวของไทยไว้ให้ดี ไม่ทำลายแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไม่ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ถ้ารักษาทิศทางการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ไว้ได้ความร่วมมือที่มีขึ้นน่าจะส่งผลดีให้ไทยมากกว่าผลเสีย น่าจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวก็อาจจะเข้ามาเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ถ้าเรารักษาตัวของเราให้ดี มีการวางแผนทางด้านการท่องเที่ยวที่ดี ก็ไม่น่าจะต้องเป็นห่วงมากนัก



สำหรับในเรื่องของการพึ่งพาทรัพยากรจากต่างประเทศ ก็เป็นห่วงกันมากกว่าไทยกำลังจะพึ่งพาประเทศอื่นมากเกินไปหรือเปล่าเพราะขณะนี้เราก็ใช้อยู่มากกว่าร้อยละ 50 อันที่จริงไม่ใช่เรื่องเสียหายที่เราจะรู้จักศักยภาพของตัวเองว่ามีแหล่งพลังงานมากน้อยแค่ไหนเพียงพอหรือไม่จะต้องมีการวางแผนที่จะหาแหล่งพลังงานสำรอง ซึ่งอาจจะได้มาจากประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าจะมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นบ้างแต่สามารถลดความเสี่ยงได้ด้วยการกระจายแหล่งพลังงานออกไป ตั้งแต่ภาคเหนือจรดภาคใต้ รวมทั้งภาคตะวันออกไปจรดพม่าด้วย สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้สมการทางด้านพลังงานมีเสถียรภาพมากขึ้น ซึ่งก็น่าจะเป็นผลดีแก่ประเทศไทยมากกว่า

ถาม : การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศไทยอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ก็ได้กล่าวถึงในตอนต้นไปมากพอสมควรแล้ว ดังนั้นจะขอพูดเฉพาะในส่วนของผลกระทบทางการเมืองและทางสังคมเพิ่มเติม ผลทางการเมืองที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นผลดีต่อประเทศไทยก็คือความร่วมมือทางด้านได้ ความชัดเจนที่เคยเกิดขึ้นจะลดน้อยลง และจะถูกแก้ไขด้วยการมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ปัญหาทางด้านการเมืองอย่างภาคใต้ ถ้าเปรียบเทียบระหว่างการมีกับไม่มีโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจภาคใต้ ปัญหาการเมืองสามารถแก้ไขได้ดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนมาก การเจรจากันในสมัยก่อนอาจจะต้องรอกรรมการชายแดนไทยกับมาเลเซียมาพูดคุยกัน ในบางปีไม่เคยมีการพูดคุยกันเลย บางปีพูดคุยกันเพียงครั้งเดียว แต่ในช่วงที่มีความร่วมมือกัน ปีที่ผ่านมาเราร่วมกันในระดับรัฐมนตรี 3 ครั้งแล้วแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้เร็วขึ้นมาก ทางด้านลุ่มแม่น้ำโขงก็เหมือนกัน มีตั้งคณะกรรมการดูแลลุ่มแม่



น้ำโขงมาหลายสิบปีแล้ว แต่ทำไมก็ยังไม่ค่อยจะมีการพัฒนาเกิดขึ้นเท่าที่ควร เพราะมีปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ ความร่วมมือในครั้งนี้ไทยก็เป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดให้มีคณะกรรมการลุ่มแม่น้ำโขงขึ้นมาใหม่ และสิ่งที่จะช่วยทำให้การใช้ลุ่มแม่น้ำโขงเป็นประโยชน์ได้ดีที่สุดก็คือการร่วมมือกันในระดับอนุภูมิภาค พูดคุยตกลงร่วมกันในการใช้แม่น้ำโขงเพื่อการสัญจร เพื่อการขนส่งสินค้า ดังนั้นการพัฒนาแม่น้ำโขงเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเมืองไปด้วยในขณะเดียวกัน

สำหรับเรื่องสังคมนั้น ก็คงเป็นอีกปัญหาหนึ่ง ทางภาคใต้ก็ได้พยายามดึงให้สังคมของทั้ง 3 ประเทศ เข้ามาใกล้ชิดกันมากขึ้น เพราะเข้ามาเลเซียและอินโดนีเซียพูดภาษาใกล้เคียงกัน ฟังกันรู้เรื่องอยู่แล้ว แต่ในส่วนของไทย ทางสังคมก็ยังมีช่องว่าง ก็มีคำวิพากษ์วิจารณ์ว่าการตั้งสำนักงานพัฒนาเรื่องภาษาขึ้นมา เพื่อให้ชาติอื่นได้รู้ภาษาไทย ไทยได้รู้ภาษาอื่นมากขึ้น พยายามให้มีการแลกเปลี่ยนรายการโทรทัศน์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจขนบธรรมเนียมของกันและกัน โครงการที่สาม เราก็จะให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่สงขลา เป็นสำนักงานที่จะช่วยในการฝึกอบรม พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกันของทั้ง 3 ประเทศ สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลดีทางด้านสังคม ส่วนทางด้านภาคเหนือ นั้น อาจจะมีปัญหาคล้ายกันตรงที่ว่าประเทศเพื่อนบ้านเราอาจจะมีความรู้สึกไม่แน่ใจในวัตถุประสงค์ที่แน่ชัดของไทยในเรื่องนี้ ดังนั้นคงต้องระลึกรู้อยู่เสมอว่าการที่จะไปเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจประเทศอื่นนั้น จะไปเร่งรัดเขาว่าต้องทำอย่างนี้ ต้องทำอย่างนั้นเหมือนในอดีตที่ผ่านมาไม่ได้ จะต้องระมัดระวังให้มากขึ้น อย่างเช่น ถ้าจะมีการสร้างสะพานขึ้นอีกแห่งหนึ่งคงต้องปรึกษากับเพื่อนบ้านของเราก่อน ให้ประเทศเป็นกลางมาทำการศึกษาคูหาข้อดีข้อเสียของการเกิดของสะพานนั้นขึ้นมาผลดีและผลเสียทางด้านสังคมต้องปรากฏชัดเจน ต้องยอมรับว่าเพื่อนบ้านของเรา เขาก็ต้องเป็นห่วงว่าสังคมของเขาจะถูกผลกระทบจากวัฒนธรรมจากไทยบ้างหรือ



เปล่า ซึ่งฝ่ายไทยเองก็เป็นห่วงสังคมของเราเหมือนกัน ดังนั้น หากได้มีการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมขึ้น น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยลดความสงสัยซึ่งกันและกันไปมากขึ้น ซึ่งก็มีคำริกันว่า จะสร้างสำนักงานการศึกษาของอินโดจีนขึ้นมาอาจจะตั้งอยู่ที่หนองคายหรือที่เชียงใหม่ คงจะต้องพูดคุยกันต่อไป สถาบันนี้จะสอนเกี่ยวกับสังคมอินโดจีน ทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ภาษา ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้ประเทศในกลุ่มของอินโดจีน และกลุ่มแม่น้ำโขงใกล้ชิดกันมากขึ้น

ถาม : การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งมุ่งลดข้อจำกัดต่างๆ ทางด้านการค้าภายในภูมิภาค สอดคล้องกับแนวคิดระบบการค้าเสรีของโลกหรือไม่

ตอบ : คงสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าหากพิจารณาตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์นั้น หลักสำคัญ ก็คือ ต้องการเปิดตลาดการค้าโลกให้เสรีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะฉะนั้น ตลอดเวลาที่แต่ละประเทศพยายามสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม ทั้งระดับภูมิภาค ระดับอนุภูมิภาค หรือระดับพหุภาคี แต่ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังคงต้องการให้องค์การการค้าโลกเป็นผลสำเร็จได้ในที่สุด ทุกคนต้องเคารพตักกันนั้น และข้อตกลงในกรอบอุรุกวัย ก็ต้องเป็นข้อตกลงที่ประเทศที่ลงนามไปแล้วต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สิ่งนี้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดไม่ว่าจะไปร่วมมือกันในระดับอนุภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ดังนั้น ความร่วมมือกันในระดับอนุภูมิภาคจะต้องไม่มีผลขัดต่อกฎสำคัญ ๆ ของ แกตต์ และองค์การการค้าโลก หรือ WTO

อยากเรียนย้ำว่าการร่วมมือในระดับเขตการค้าเสรีของอาเซียนนั้น ไม่ควรจะเป็นการร่วมมือเฉพาะ 6 ประเทศในอาเซียนตลอดเวลาชั่วกาลปาวสาน แต่จะต้องเป็นการร่วมมือที่เปิดและไม่ขัดกับหลักการของแกตต์ จะต้องเปิดกว้างอย่างเช่นที่สหภาพยุโรปขยายจำนวนประเทศ



สมาชิกออกมาเรื่อย ๆ หลักการที่ถูกต้องก็คือว่า อาฟตา ควรมีโอกาสที่จะพิจารณารับสมัครใหม่หรือรับสมัครสมทบใหม่ได้ในอนาคตอันใกล้ นี้ ทั้งนี้เพื่อให้คนอื่นมองว่ามีการสมรภูมิตัดกันเพียง 6 ประเทศ แล้วก็ปิดคนอื่น ๆ ออกไป เพราะฉะนั้นความร่วมมือในระดับภูมิภาค และระดับอนุภูมิภาคนั้นเป็นประโยชน์อย่างมาก แต่ก็ต้องร่วมมือกันเพื่อเสริมกฎ ระเบียบ และการหลักการต่าง ๆ ขององค์การการค้าโลกในอนาคตพร้อมกันไปด้วย



ภาคผนวก ก.
ข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่ในโครงการความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจสามฝ่าย



ข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่ในโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)

พื้นที่โครงการ ประกอบด้วย พื้นที่ภาคเหนือของเกาะสุมาตรา ได้แก่ แคว้นอาเซห์ และจังหวัดสุมาตราเหนือของอินโดนีเซีย พื้นที่ 4 รัฐทางตะวันตกเฉียงเหนือของมาเลเซีย ได้แก่ เติดาห์ เปรัก ปีนัง และเปอร์ลิส และ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล

1. พื้นที่ภาคเหนือของเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย

1.1 พื้นที่ ประชากร และแรงงาน

- พื้นที่โครงการในส่วนของอินโดนีเซียประกอบด้วย จังหวัดสุมาตราเหนือ และแคว้นอาเซห์ พื้นที่ประมาณ 130,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 13.7 ล้านคน
- ประชากรส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 มีอาชีพทางการเกษตร ผลผลิตที่สำคัญได้แก่ ยางพารา น้ำมันปาล์ม ยางพารา และกาแฟ มีอัตราว่างงานสูง

1.2 เมืองสำคัญ

- เมืองเมดาน เป็นเมืองศูนย์กลางการค้าและธุรกิจของเกาะสุมาตรา มีประชากรประมาณ 1.8 ล้านคน
- เมืองบาลาวัน เป็นเมืองท่าและเมืองอุตสาหกรรมสำคัญ
- เมืองบันดาอาเซห์ เป็นเมืองหลวงของแคว้นอาเซห์ เป็นแหล่งผลิตน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติมากถึง 1 ใน 4 ของอินโดนีเซีย

1.3 โครงสร้างพื้นฐาน

- ถนน มีถนนสาย Trans-Sumatra Highway เชื่อมโยงเมืองสำคัญและ



LIRT

ท่าเรือตลอดความยาว และเกาะตามริมชายฝั่งทะเล เช่น เมดาน บาลาวัน บันดาอาเซห์ ซิโบลกา และซาบัง และถนนเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ทะเลสาบโตบา ฯลฯ

- ท่าเรือ มีท่าเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่อยู่ที่เมืองบาลาวันใกล้เมืองเมดาน นอกจากนี้ยังมีท่าเรือชายฝั่งทะเลอีกประมาณ 10 แห่ง ในเขตสุมาตราเหนือและแคว้นอาเซห์ สำหรับการคมนาคมทางเรือ ขณะนี้มีเรือเฟอร์รี่บริการระหว่างป็นังเมดานและสิงคโปร์
- สนามบิน มีสนามบินนานาชาติขนาดใหญ่ที่เมืองเมดาน และมีสนามบินภายในประเทศที่บันดาอาเซห์ และเมืองอื่น ๆ อีก 4 แห่ง นอกจากนี้ อินโดนีเซียได้มีข้อตกลงการบินกับประเทศไทยระหว่างเมดานกับภูเก็ต แต่ยังไม่ได้เปิดบริการ
- เขตอุตสาหกรรม มีเขตอุตสาหกรรมติดกับท่าเรือที่เมืองบาลาวัน และเขตการค้าเสรีติดกับท่าเรือเมืองซาบัง

2. พื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมาเลเซีย

2.1 พื้นที่ ประชากร และแรงงาน

- พื้นที่โครงการในส่วนของมาเลเซีย มีประชากรประมาณ 4 ล้านคน
- ประชากรส่วนใหญ่ในรัฐเคดาห์ เปอร์ลิส และเปรัก มีอาชีพการเกษตร และเหมืองแร่ดีบุก ส่วนประชากรในรัฐปีนังทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและแรงงานทั่วไปในเขตอุตสาหกรรมของรัฐปีนัง และเคดาห์

2.2 เมืองสำคัญ

- จอร์ซทาวน์ เมืองหลวงและเมืองท่าสำคัญของเกาะปีนัง มีประชากรประมาณ 400,000 คน เป็นแหล่งอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ การค้า



LIRT

และการท่องเที่ยวที่สำคัญ

- บัตเตอร์เวิร์ท เมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมสำคัญของรัฐปีนัง
- อีโปห์ เมืองหลวงของรัฐเปรัก และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุก
- เกาะลังกาวิ เมืองท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามตามธรรมชาติ

2.3 โครงสร้างพื้นฐาน

- ถนนและทางรถไฟ มีถนนและทางรถไฟแนวเหนือ-ใต้เลียบริมฝั่งทะเล เชื่อมโยงเมืองสำคัญ เช่น บัตเตอร์เวิร์ท อีโปห์ จอร์จทาวน์ กัวลาลัมเปอร์ และเชื่อมโยงกับประเทศไทยที่จุดผ่านแดนบูกิตกาบู/สะเตา ที่จังหวัดสงขลา
- ท่าเรือ มีท่าเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่เกาะปีนัง และมีท่าเรือประมงหลายแห่งตามชายฝั่ง
- สนามบิน มีสนามบินที่เกาะปีนังและเกาะลังกาวิ
- เขตอุตสาหกรรม มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่อยู่เกาะปีนังและบัตเตอร์เวิร์ท ขณะนี้กำลังพัฒนาขึ้นอีก 2 แห่ง ที่เมืองสุโงปัดตานี และเมืองกุลิมในรัฐเคดาห์ อยู่ห่างจากบัตเตอร์เวิร์ทประมาณ 35 กม. ที่สุโงปัดตานีจะเป็นเขตอุตสาหกรรมเหล็กกล้า และที่กุลิมเป็นเขตอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง นอกจากนี้มาเลเซียกำลังพัฒนาเขตอุตสาหกรรมขึ้นที่เมืองกังงาห์ รัฐเปอร์ลิสใกล้กับเขตแดนไทย

3. พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

3.1 พื้นที่ ประชากร และแรงงาน

- พื้นที่โครงการในส่วนของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา สตูล บัตตานี นราธิวาส และยะลา พื้นที่ประมาณ 20,000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 2.8 ล้านคน



LIRT

- ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว น้ำมันปาล์ม พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแรงงานประมาณ 1.5 ล้านคน และบางส่วนเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศมาเลเซีย

3.2 เมืองสำคัญ

- หาดใหญ่ มีประชากรประมาณ 150,000 คน เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการของภาคใต้ตอนล่าง
- สงขลา มีประชากรประมาณ 85,000 คน และเป็นศูนย์ราชการ
- ยะลา มีประชากรประมาณ 70,000 คน เป็นเมืองชายแดนสำคัญ ติดต่อกับมาเลเซียที่อำเภอเบตง
- นราธิวาส มีประชากรประมาณ 40,000 คน เป็นเมืองชายแดน ติดต่อกับมาเลเซียที่สุโหลงโกลก
- สตูล มีสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่เกาะตะรุเตา

3.3 โครงสร้างพื้นฐาน

- ถนน ปัจจุบันพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีโครงข่ายถนนเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและถนนเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย บริเวณจุดผ่านแดนที่สุโหลงโกลก/นราธิวาส เบตง/ยะลา และสะเดา/สงขลา นอกจากนี้มีแผนงานก่อสร้างโครงข่ายถนนเพิ่มเติมดังนี้
 - ถนนสตูล-สงขลา เชื่อมโยงระหว่างท่าเรือสงขลาและบริเวณก่อสร้างท่าเรือที่จังหวัดสตูล จะทำให้เกิดสะพานเศรษฐกิจตอนล่างเชื่อมทะเลอันดามันกับอ่าวไทย
 - ถนนเชื่อมอำเภอเมืองสตูล-รัฐเปอร์ลิส มาเลเซีย
- ท่าเรือ มีท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดสงขลา สามารถรับเรือขนาด 12,000 DWT ได้ และมีท่าเรือชายฝั่งปัตตานี และนราธิวาส นอกจากนี้มีพื้นที่



ที่มีศักยภาพพัฒนาเป็นท่าเรือน้ำลึกได้ที่ละงู/สตูล

- **สนามบิน** มีสนามบินนานาชาติที่หาดใหญ่ จ.สงขลา และตั้งสนามบินที่ นราธิวาส และปัตตานี
- **เขตอุตสาหกรรม** มีแผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้ท่าเรือที่ อ.ฉลุง จ.สงขลา และนิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาส และสตูล นอกจากนี้มีศักยภาพพัฒนาเขตการค้าเสรีตามจุดผ่านแดน ที่ตะเตา/สงขลา เบตง/ยะลา และสุโหงโกลก/ปัตตานี
- **การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนา** สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำลังเตรียมการศึกษาจัดทำแผนแม่บท เรียงปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาคผนวก ข.
สรุปโครงการความร่วมมือ IMT-OT
จากรายงานขั้นสุดท้ายของ ADB



ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์ของโครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	ประเภทโครงการ	ประเภทผู้รับประโยชน์			จำนวนผู้รับประโยชน์	ความคุ้มค่าของโครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลาโครงการ
				ไทย	ภูมิภาค	ต่างประเทศ				
1.4 Improve Modernization of Financial Resources (Modesty Ownership and Securities Laws to Allow Joint Ownership and Trading in Equities and Debt in the BFT-DIT Area)	การพัฒนาระบบการจดทะเบียนหลักทรัพย์ BFT-DIT เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มลงทุนในหลักทรัพย์ BFT-DIT	ผู้ประกอบการ	• ฟิลิปปินส์ • ติมอร์	•	•	•	ไม่ระบุ	- การปรับปรุงกฎหมาย - การปรับปรุงระบบ BFT-DIT	- การปรับปรุงระบบ - การปรับปรุงระบบ - การปรับปรุงระบบ - การปรับปรุงระบบ - การปรับปรุงระบบ	- การพัฒนาสถาบัน Over-The-Counter Market - การปรับปรุงระบบ
1.5 Rejuvenate the Joint Business Council along Industrial and Securities Laws	การทำให้มีความทันสมัยของระบบการจดทะเบียนหลักทรัพย์ BFT-DIT และการปรับปรุงกฎหมายหลักทรัพย์ 1-2 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางที่สถาบันพัฒนา และการปรับปรุงระบบการวิจัยและพัฒนา	ผู้ประกอบการ	• ฟิลิปปินส์ • ติมอร์ (1999)	•	•	•	ไม่ระบุ			



บรรณานุกรม

1. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน. รายงานเบื้องต้นการประเมินผลการพัฒนาด้านการรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ ในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ธันวาคม 2537.
2. โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สิงหาคม 2538.
3. ประเทศไทยในทศวรรษที่ 21 มุ่งสู่ความเป็นเศรษฐกิจด้านหน้า. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ปีที่ 31 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2537.
4. สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคของรัฐบาลในรอบ 2 ปี. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ตุลาคม 2537.
5. สรุปสาระสำคัญโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย - มาเลเซีย-ไทย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สิงหาคม 2537.
6. ไทยในเวทีเศรษฐกิจโลก. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ปีที่ 31 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2537.



LIART

**นโยบายประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ : ประสบการณ์ที่เรียบร้อยในช่วง 25 ปี**

เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม *

* ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ



LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

คำนำ

ประชากรนับเป็นทรัพยากรสำคัญยิ่งในระบบเศรษฐกิจ แต่ความสำคัญของประชากรในระบบเศรษฐกิจจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาด คุณภาพ ส่วนประกอบ และสภาพความเป็นอยู่ของประชากรเป็นสำคัญ ขนาดของประชากรควรจะมีพอดีและสอดคล้องกับขนาดของพื้นที่ ตลอดจนทรัพยากรของประเทศ และโดยที่ประชากรเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของระบบเศรษฐกิจ เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในขณะเดียวกัน การจะใช้ประชากรให้เป็นประโยชน์สูงสุดในทางเศรษฐกิจ จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนกำหนดขนาดของประชากร และขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพประชากรที่มีอยู่ และที่จะเพิ่มในอนาคตให้มีคุณภาพสูงขึ้นด้วย แผนและนโยบายประชากรของแต่ละประเทศย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจสังคม รวมทั้งการเมืองของแต่ละประเทศด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้น นับว่าเป็นประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของประชากรโดยการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดประเทศหนึ่ง ขณะที่นักวิชาการบางกลุ่มกล่าวว่าได้มีการปฏิบัติขนาดครอบครัวประชากรประเทศไทยแล้ว นับตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1960 (หรือช่วงปลายของปี 2503-12) ถึงปัจจุบัน อัตราการมีบุตร วัคโดยอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศได้ลดลงมากกว่าร้อยละ 50 ภายในช่วงน้อยกว่าสองทศวรรษ ปัจจุบันครอบครัวไทยโดยเฉลี่ยจะมีบุตรประมาณ 2.2 คน ข้อมูลจากการศึกษาหลายแหล่งชี้ให้เห็นชัดเจนว่า คู่สมรสทั้งรุ่นสูงอายุและหนุ่มสาวตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของพฤติกรรมและทัศนคติในการมีบุตรที่เกิดขึ้น และเห็นว่าครอบครัวขนาดเล็กเป็นสิ่งที่เหมาะกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของภาวะเศรษฐกิจ สังคม ที่เปลี่ยนแปลง และคุณภาพชีวิตของประชากรเป็นส่วนสำคัญ



LIART

นโยบายประชากรของประเทศไทย : ก่อนที่เราจะมีวันนี้

ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรอยู่ในระดับสูง แม้ในระยะสิ้นสุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 อัตราการเพิ่มจะลดลงบ้าง แต่ก็ยังอยู่ในระดับสูง คือ ประมาณร้อยละ 3.0 ต่อปี และประเทศไทยมีจำนวนประชากรมากในลำดับที่ 16 ของโลกในขณะนั้น การเพิ่มประชากรในอัตราสูงเมื่อเทียบกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยจะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน ความยากจน การศึกษา สุขภาพอนามัย ความแออัดและแหล่งเสื่อมโทรมในเขตชุมชน การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ ความเหลื่อมล้ำเรื่องรายได้ ในขณะเดียวกันรัฐต้องรับภาระหนักเพิ่มขึ้นทุกปีในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริโภค การศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณูปการอื่น ๆ เป็นผลทำให้งบประมาณเพื่อการลงทุนลดน้อยลง ดังได้กล่าวข้างต้น ความสำคัญของประชากรในระบบเศรษฐกิจไทยจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาด คุณภาพ ส่วนประกอบและสภาพความเป็นอยู่ของประชากรเป็นสำคัญ จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนลดอัตราการเพิ่มที่รวดเร็วเกินไป และ ปรับปรุงคุณภาพประชากรที่มีอยู่ และที่จะเพิ่มในอนาคต

รัฐบาลไทยเดิมไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขปัญหามลพิษประชากร โดยเฉพาะกับการวางแผนครอบครัว แต่ก็ไม่ได้ห้ามการประจุมลพิษมา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ต่อมาได้เปลี่ยนทัศนคติโดยอนุญาตให้มีโครงการทดลอง เพื่อการศึกษาทัศนคติของประชาชน และรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านกระทรวงสาธารณสุขรัฐบาลได้อนุญาตให้ดำเนินงานวางแผนครอบครัวโดยแบ่งไว้กับโครงการมารดาและเด็ก

ก่อนที่จะมีการประกาศนโยบายประชากร ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาประเทศเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และมีความสัมพันธ์กับนโยบายอื่น ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนั้น ได้มีเสียงคัดค้านและต่อต้านจากกลุ่มวิชาการและกลุ่มปฏิบัติหลายกลุ่ม เช่น



LIART

“ยังไม่ถึงเวลาที่จะต้องมีนโยบายประชารัฐเพราะประเทศไทยเพิ่งมีประชากรแค่ 30 กว่าล้านคน”

“ทำไมจึงต้องมีนโยบายประชารัฐในเมื่อประเทศอื่น ๆ ที่มีประชากร 200-300 ล้านคน ยังไม่เห็นมีนโยบายเลย”

“เมื่อมีนโยบายประชารัฐแล้ว คนไทยจะมีจำนวนลดน้อยกว่าเท่าที่เป็นอยู่”

“ควรให้มีประชากร 100 ล้านคนก่อน เพราะมีประชากรมากย่อมแสดงให้เห็นถึงพลัง เมื่อครบ 100 ล้านคนแล้ว จึงควรมีนโยบายประชารัฐ”

“ไม่เห็นจะต้องไปกำหนดนโยบายลดอัตราเพิ่มประชากรเลย ถ้าประชากรเพิ่มขึ้นเต็มที่แล้วก็ลดลงไปเองตามธรรมชาติ”

“เมืองไทยยังมีทรัพยากรธรรมชาติอยู่อีกมากมายที่สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร” เป็นต้น

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมระดมความคิด ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำชี้แจงข้อคิดดังกล่าวข้างต้นต่อรัฐบาล และเผยแพร่ข้อมูลเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง

ความพยายามบรรลุผลสำเร็จ : การผนวกกำลังของหน่วยงานเกี่ยวข้อง

ได้มีความพยายามร่วมกันระหว่างหน่วยงานเกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องประชารัฐหลายแห่ง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข สภาวิจัยแห่งชาติ สถาบันการศึกษาด้านประชากร สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา และธนาคารโลก ร่วมศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะข้อคิดเห็นเรื่องนโยบายประชารัฐ โดยเน้นว่าการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรไทยเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องประกาศนโยบายประชารัฐ เพื่อลดอัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากร พัฒนาคุณภาพประชากร และสนับสนุนการวางแผนครอบครัวโดยสมัครใจ ซึ่งรัฐบาลตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ได้ยอมรับนโยบายประชารัฐโดยประกาศอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่



LIART

17 มีนาคม พ.ศ. 2513 และผลจากการประกาศนโยบายประชารัฐ โครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เนื่องจากกิจกรรมวางแผนครอบครัวอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ผนวกเข้าไว้กับบริการอนามัยมารดาและเด็ก โครงการจึงได้ประโยชน์จากโครงการพื้นฐานต่าง ๆ ของรัฐบาลที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง และรวมนโยบายดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 3 เป็นต้นมา กล่าวได้ว่า ประเทศไทยนับเป็นประเทศแรกในกลุ่มอาเซียนที่พัฒนาเรื่องประชากรควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือที่เรียกว่าประชากรกับการพัฒนานั่นเอง

ผลของการดำเนินงานตามนโยบาย : ประสบการณ์ของการพัฒนา

จากวันนั้น.....สู่วันนี้ การดำเนินงานตามนโยบายและเป้าหมายประชารัฐ แม้จะประสบความสำเร็จด้วยดี เป็นตัวอย่างให้กับประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการดำเนินงานลดอัตราเพิ่มประชากรเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมาก แต่เบื้องหลังความสำเร็จนั้นยังมีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน ทั้งด้านการเงิน สนับสนุน อุปกรณ์ บุคลากร การกระจายบริการไม่ทั่วถึงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ ทำให้การดำเนินงานกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ต้องฟันฝ่าอุปสรรคหลายด้านหรือคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายที่กำหนดไว้บ้าง ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานอย่างมาก มีบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มองนโยบายประชารัฐว่าก่อให้เกิดผลทั้งทางบวก และทางลบ ได้มีความพยายามในการให้ข้อมูล สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้น ความร่วมมือด้วยดีจากผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานวางแผนความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถคลี่คลายปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงได้

คงต้องยอมรับว่า การดำเนินงานตามนโยบายประชารัฐที่กำหนดไว้ในระยะต้นๆ ได้ให้ความสำคัญกับการลดอัตราเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากรเป็นอันดับแรก และเป็น



LIART

เรื่องเร่งด่วนต้องดำเนินการ เครื่องมือสำคัญในการลดอัตราเกิด คือโครงการวางแผนครอบครัวตามมาด้วยการพัฒนาคุณภาพ และการกระจายของประชากร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 - ฉบับที่ 5 ประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมไม่ชัดเจนเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในโลก เพิ่งมาเริ่มมีปัญหามากในระบอบปลายแผนพัฒนาฉบับที่ 5 เป็นต้นมา และได้มีการนำเรื่องสิ่งแวดล้อมมารวมกับประชากรโดยพิจารณาด้านคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรวมเรื่องสิ่งแวดล้อมไว้ด้วย และแน่นอนที่สุดว่าในการพัฒนาประเทศ หากไม่คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาทั้งในเมืองและชนบท ดังนั้นนักวางแผนจึงได้เน้นในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และรวมไว้ในแผนพัฒนาประเทศด้วย

ผลการดำเนินงาน : มักจะมีการพูดถึงเสมอว่า เมื่อพูดถึงนโยบายประชากรแล้วควรที่จะกำหนดมาตรการที่รวมกิจกรรมทั้งด้านวางแผนครอบครัว (family planning) และ กิจกรรมที่นอกเหนือจากการวางแผนครอบครัว (beyond family planning) เพราะกิจกรรมทั้ง 2 ด้าน มักจะเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การพัฒนาข้อมูล การศึกษาวิจัย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น จากประสบการณ์ของประเทศไทยกิจกรรมทั้ง 2 ด้าน มีส่วนผลักดันให้การดำเนินงานตามนโยบายประชากรที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ โดยการวางแผนครอบครัวมีบทบาทนำ ตามด้วยกิจกรรมนอกเหนือจากนั้น ซึ่งปัจจุบันนี้กล่าวได้ว่า กิจกรรมทั้ง 2 ด้าน ดำเนินควบคู่กันไป คือ ปรับจากการดำเนินงานด้านปริมาณสู่คุณภาพ และเน้นเรื่องประชากรกับการพัฒนา รวมทั้งการกระจายประชากรและสิ่งแวดล้อมด้วย แม้บางครั้งจะมีตัวแปรด้านอื่น เช่น ความเชื่อถือ หรือพฤติกรรมทางวัฒนธรรมบางด้าน เป็นต้น ที่ทำให้การดำเนินงานวางแผนครอบครัวอาจคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายที่กำหนดไว้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ฉบับที่ 3 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดเป้าหมายการลดอัตราเพิ่มประชากร โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถและความสอดคล้องของแผนด้านอื่น ๆ ประกอบด้วยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ หากการเพิ่มประชากรไม่รวดเร็วเกินไป อาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะ



ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปด้วยดีมากกว่า มีอัตราการเพิ่มสูงเกินไป การลดอัตราเพิ่มประชากรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4 คือ ลดอัตราเพิ่มจากประมาณร้อยละ 3 ให้เหลือร้อยละ 2.5 และ 2.1 ตามลำดับ ต่อมาการดำเนินงานมีปัญหา โดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มทำให้เป้าหมายรวมของประเทศไม่บรรลุผลคือ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 ที่กำหนดอัตราเพิ่มจากร้อยละ 2.1 เป็น 1.5 (ลดได้ 1.7) และ 1.7 เป็น 1.4 (ลดได้เหลือ 1.5) ซึ่งจากการติดตามประเมินผลพบว่าประชากรในชนบทห่างไกล โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกลุ่มเป้าหมายพิเศษไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จึงได้มีการระดมกำลังเพื่อดำเนินการโดยนำทั้งการขยายบริการวางแผนครอบครัว การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสาร การผสมผสานการวางแผนครอบครัวกับการพัฒนา สำหรับในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดเป้าหมายลดอัตราเพิ่มจากร้อยละ 1.4 เหลือ 1.2 ในปีสุดท้ายของแผนคือ พ.ศ. 2539 คือ ลดในอัตราร้อยละ .2 ในเวลา 5 ปี(ตารางที่ 1) และคาดว่าจะสามารถลดได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในด้านของความเป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการพัฒนาประเทศ ความเป็นเมืองเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมและความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อนุชนัยทั้งในด้านส่วนตัวและสังคมหลายด้าน ความเป็นเมืองก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียกับการพัฒนา หากไม่มีการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดได้ เนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของความเป็นเมือง อาจเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อนปัญหาอื่นด้านสังคมด้วย สำหรับประเทศไทยความเป็นเมืองเพิ่มขึ้นในอัตราไม่สูงนัก แต่ปัญหาอยู่ที่การเข้ามากระจุกตัวในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองเอก แม้จะมีการเร่งรัดพัฒนาชนบท และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคก็ตาม หากอัตราเพิ่มประชากรในชนบทไม่ลดลงจากผลการดำเนินการวางแผนครอบครัว อาจมีการย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองมากกว่านี้ เพื่อแสวงหางานทำ ปัญหาความเป็นเมืองคงจะรุนแรงกว่าเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การลดอัตราเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากรย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศ โครงสร้างประชากรได้ปรับเปลี่ยนจากสังคมเด็กส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่ในวัยทำงาน



ผลของการพัฒนาทำให้คนไทยอายุยืนขึ้น จาก 57.7 ปี สำหรับชาย และ 61.6 ปี สำหรับหญิง ใน พ.ศ. 2513 เป็น 66.5 ปี และ 71.0 ปี สำหรับชายและหญิงใน พ.ศ. 2538 หรือ 25 ปี หลังจากการประกาศนโยบายประชากร และในอนาคตผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาบทบาทของผู้สูงอายุว่าไม่ใช่เป็นภาระแก่สังคม แต่เป็นผู้มีบทบาทและมีส่วนในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วด้วย ในขณะที่เดียวกันมาตรการต่าง ๆ เพื่อประชากรสูงอายุควรต้องกำหนดขยายบริการให้เพียงพอกับสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มนี้

ในด้านความรู้และการศึกษาของประชากรไทย (ปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ ที่จะต้องมีการเร่งรัดพัฒนาให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการแข่งขันกันมากขึ้น) ได้มีการพัฒนาด้านการอ่านออกเขียนได้คือ การรู้หนังสือของคนไทย จากร้อยละ 81 ใน พ.ศ. 2513 เป็นร้อยละ 93 ใน พ.ศ. 2533 ขณะเดียวกันการอ่านออกเขียนได้ของสตรีก็เพิ่มในอัตราที่สูงกว่า คือจากร้อยละ 74.8 เป็นร้อยละ 91.3 ในช่วงระยะเดียวกัน แม้ด้านการรู้หนังสือของคนไทยจะได้รับการพัฒนาอย่างมาก แต่ข้อมูลการศึกษาของคนไทยในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่คนไทยจบการศึกษาแค่ระดับประถมศึกษา และไม่ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา คนไทยมีการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 3.8 ปี เท่านั้น ข้อมูลด้านแรงงานแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ร้อยละ 80 ของแรงงานจบการศึกษาระดับประถม ในขณะที่ปัจจุบันได้มีการแข่งขันกันในระดับประเทศมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาการศึกษาจาก 6 ปี เป็น 9 ปีอย่างรวดเร็ว ขยายโอกาสการศึกษาให้ทั่วถึงมากขึ้นและขณะเดียวกันเพื่อป้องกันปัญหาแรงงานเด็กด้วย หากประเทศไทยยังคงมีอัตราการเพิ่มประชากรสูงเช่นแต่ก่อน ซึ่งแต่ละปีมีประชากรเกิดเพิ่มขึ้นปีละมากกว่า 1 ล้านคน (ปัจจุบันประมาณ 7-8 แสนคน) ก็คงจะเป็นการยากในการปฏิบัติ และนางบประมาณมาทุ่มด้านการศึกษาเช่นที่ทำกันอยู่ในปัจจุบันนี้ (ปีงบประมาณ 2539 งบประมาณเพื่อศึกษามีประมาณร้อยละ 20.4 ของงบประมาณทั้งหมด) การลดลงของประชากรวัยเรียนมีผลให้ภาระการพึ่งพิงของวัยเด็กลดลง การจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับปรุงคุณภาพการศึกษามีโอกาสทำได้ง่ายขึ้น



แม้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเพียงอย่างเดียวจะไม่ได้เป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นถึงภาวะด้านเศรษฐกิจของคนไทยอย่างชัดเจน แต่อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นถึงรายได้เฉลี่ยว่าเป็นอย่างไร และได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร ในขณะที่ประชากรซึ่งเป็นตัวหารรายได้ประชาชาติไม่เพิ่มเร็วเกินไป ผลก็คือ ทำให้รายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ใน พ.ศ. 2538 ได้มีการประมาณว่ารายได้เฉลี่ยคนไทยจะอยู่ในระดับ 68,089 บาท ในขณะที่รายได้ดังกล่าวอยู่ในระดับ 4,289 บาท ใน พ.ศ. 2513 โดยเพิ่มเป็น 14,065 บาท และ 43,405 บาท ใน พ.ศ. 2523 และ 2533 ตามลำดับ ในขณะที่เกี่ยวกับการลดลงของอัตราเพิ่มประชากรทำให้ภาระการเลี้ยงดูของประเทศลดน้อยลง รัฐสามารถนำงบประมาณมาลงทุนในการพัฒนาด้านอื่นมากขึ้น และในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา แรงงานได้ย้ายจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้นถึง 1 เท่าตัว คือ จากร้อยละ 15.6 เป็นร้อยละ 32.7 สตรีซึ่งมีบทบาทสำคัญด้านการเจริญพันธุ์ก็มีโอกาสมากขึ้นที่จะได้รับการพัฒนาทั้งด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ การทำงาน และมีส่วนร่วมในสังคม ทำให้อายุการแต่งงานและการมีบุตรคนแรกเพิ่มขึ้น โดยมีการทำงานในตลาดแรงงานนอกภาคเกษตรถึงร้อยละ 57.0 ใน พ.ศ. 2537 เทียบกับร้อยละ 16.5 ใน พ.ศ. 2513 อย่างไรก็ตามสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการ คือ การพัฒนาฝีมือแรงงานสตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือทั้งในภาคเกษตร และนอกภาคเกษตร รวมทั้งส่งเสริมให้แรงงานสตรีมีอาชีพเสริม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือครอบครัว และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครัวเรือนรวมทั้งตนเองด้วย (ตารางที่ 2)

ทิศทางของนโยบายประชากรในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา 25 ปี หลังจากการกำหนดนโยบายประชากร คงต้องยอมรับว่าโครงการวางแผนครอบครัวมีบทบาทสำคัญยิ่งในการลดอัตราเพิ่มประชากรจากร้อยละ 3.0 ให้เหลือประมาณร้อยละ 12 (ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7) ความร่วมมือของหน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนช่วยให้การดำเนินงานดำเนินไปด้วยดี ซึ่งนโยบายมาขยายภายหลังว่า ลดอัตรา



LIART

เพิ่ม พัฒนาคุณภาพประชากร และการกระจายประชากรที่เหมาะสม รวมทั้งได้ผนวกเรื่องสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับด้วยว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีส่วนสำคัญด้วยเช่นในการเสริมสร้างให้นโยบายประชากรบรรลุผล แม้จะมีบางช่วงที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ก็คลาดเคลื่อนไม่มากนัก

แม้จะมีการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย ทำให้คนไทยอายุยืนขึ้น และมีสุขภาพดีขึ้น แต่ปรากฏว่ามีโรคทันสมัยหลายโรคที่ได้ปรับตัวแผ่กระจายมากับการพัฒนา โรคที่กำลังคุกคามหลาย ๆ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย คือ “โรคเอดส์” และมีผลกระทบต่อกำลังแรงงานในระบบเศรษฐกิจด้วย เนื่องจากข้อมูลระบุว่า มีประชากรวัยแรงงานติดเชื้อ และตายด้วยโรคเอดส์ในสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นนโยบายประชากรของประเทศไทยจะต้องมาพิจารณาเรื่องภาวะการตายอันสืบเนื่องมาจากโรคเอดส์ด้วย (ปัจจุบันได้มีการประมาณประชากรโดยนำเรื่องการตายด้วยโรคเอดส์ผนวกไว้กับการคาดประมาณภาวะการตายแล้ว) ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องเร่งดำเนินการในการลดการตายจากโรคนี้นและนำวิธีป้องกันมิให้เพิ่มขึ้นในอนาคต

ในด้านการลดอัตราเพิ่มประชากรนั้น เนื่องจากประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการดำเนินการดังกล่าว และปัจจุบันนี้ครอบครัวไทยมีบุตรประมาณครอบครัวละ 2.2 คน (จากอัตราเจริญพันธุ์รวมยอด) ดังนั้นแม้ในภาพรวม ประเทศไทยอาจจะยังคงลดอัตราเพิ่มประชากรในส่วนที่ช้าลงกว่าเดิม แต่อาจจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายการลดอัตราเพิ่มโดยพิจารณาจากระดับท้องที่ คือ ภาค หรือจังหวัด หรืออำเภอ เพื่อให้การดำเนินงานเหมาะสมกับสภาพท้องที่แต่ละแห่งด้วย และมุ่งที่จะลดอัตราเพิ่มประชากรในกลุ่มที่ยังมีอัตราเพิ่มสูง ในขณะเดียวกันการกระจายความเจริญและการพัฒนาชนบท รวมทั้งการสร้างงานในชนบทจะช่วยให้การย้ายถิ่นสู่เมืองใหญ่ๆ และเมืองเอกลดน้อยลง นโยบายที่กำหนดไว้จะช่วยเสริมสนับสนุนและการพัฒนาประเทศดำเนินด้วยดี และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

สรุป

นโยบายประชากรของประเทศที่ได้กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2513 จนถึงปัจจุบันนับเวลาได้ 25 ปีแล้ว นโยบายดังกล่าวในระยะแรกได้เน้นความสำคัญเรื่องการลดอัตราเพิ่มประชากร ซึ่งเพิ่มรวดเร็วเกินไป นับได้ว่าเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ และนำโครงการวางแผนครอบครัวมาใช้ โดยรวมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตั้งแต่ฉบับที่ 3 เป็นต้นมา ต่อมาภายหลังได้มีการปรับโดยนำเรื่องการพัฒนาคุณภาพประชากร และการกระจายประชากรมารวมไว้ด้วย การดำเนินงานที่ผ่านมา การลดอัตราเพิ่มประชากรประสบความสำเร็จด้วยดี คนไทยได้รับผลพวงจากการลดอัตราเพิ่มและการพัฒนาอย่างมาก การดำเนินงานสามารถลดอัตราเพิ่มจากประมาณร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 1.2 (ตามเป้าหมายที่คาดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7) ต่อไปอีกยี่สิบปี ในอนาคตซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา นโยบายประชากร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของนโยบายการพัฒนาประเทศจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ระดับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรไทยต่อไป โดยการร่วมมือร่วมใจกันทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชนเอง



เอกสารอ้างอิง

คณะศึกษาการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. 2539. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ :
สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในทศวรรษหน้า ยุทธศาสตร์การ
ศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาการศึกษา
ณ อาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ 26 มกราคม 2539.

ไมเคิล จอห์น, อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ และนิพนธ์ เทพวัลย์. 2530. การปฏิวัติ
ขนาดครอบครัวในประเทศไทย : การลดลงอย่างรวดเร็วของภาวะเจริญ
พันธุ์ ในประเทศโลกที่สาม แปลโดย นภาพกรณ์ ทะวานนท์ สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2536. สรุปแผน
พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-ฉบับที่ 6.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2535. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539).

โอสถานนท์ วีระ. 2519. นโยบายและแผนงานด้านประชากรในแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาเศรษฐกิจนักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
รุ่นที่ 18 พ.ศ. 2518-2519.

National Economic and Social Development Board, National Statistical office and
Institute of Population Studies, Chulalongkorn University. 1974. *The
Population of Thailand. A monograph prepared for the World Population
Year 1974.*



LIART

ตารางที่ 1 เป้าหมายเศรษฐกิจและประชากรกับผลการดำเนินงาน

แผนพัฒนา	เศรษฐกิจ		ประชากร	
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
ฉบับที่ 1	6.0	6.1	-	-
ฉบับที่ 2	8.5	7.8	-	-
ฉบับที่ 3	7.0	7.1	3.0	2.5
			ลดเหลือ 2.5	
ฉบับที่ 4	7.0	6.4	2.1	2.1
ฉบับที่ 5	6.6	5.4	1.5	1.7
ฉบับที่ 6	5.0	10.8	1.3	1.4
ฉบับที่ 7	8.2	?	1.2	?

หมายเหตุ นโยบายประชากรเริ่มแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3
แหล่งที่มา แผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 1-7 สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2 เครื่องชี้วัดที่สำคัญด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2513-2538

เครื่องชี้วัดที่สำคัญ	2513	2523	2533	2538
จำนวนประชากร (ล้านคน)	34.4	47.4	54.6	59.4
ประชากรเขตเมือง(%)	13.2 ^{1/}	23.6	27.1	
โครงสร้างอายุ (%)				
0 - 14 ปี	45.0	40.0	29.2	23.0
15- 59 ปี	50.2	55.5	63.4	68.7
60 ปีขึ้นไป	4.8	5.0	7.4	8.1
อายุขัยเฉลี่ยแรกเกิด				
ชาย	57.7	62.6	64.7	66.5
หญิง	61.5	66.1	69.5	71.0
อัตราการรู้หนังสือ	81.8	88.8	93.0	-
อัตราการรู้หนังสือของสตรี	74.8	85.3	91.3	-
รายได้ต่อหัว (บาท/คน/ปี)	4,289	14,065	43,405	68,089
การทำงานนอกระบบเกษตร(%)	15.6	27.7	32.7	56.0 ^{2/}
การทำงานนอกระบบเกษตรของสตรี(%)	15.5	24.5	30.4	57.0 ^{2/}

หมายเหตุ *1/ เฉพาะเขตเทศบาลในปี 2513 ต่อจากนั้นรวมเทศบาล + สุขาภิบาล
เขตเมืองด้วย

2/ ข้อมูลปี 2537

แหล่งที่มา - สำนักทะเบียนและทะเบียน พ.ศ. 2513 2523 และ 2533

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- การสำรวจแรงงาน พ.ศ. 2523, 2533, 2537 (รอบที่ 3)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2513, 2533-2536 และ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ



LIART

ข่าวที่น่าสนใจประจำเดือน



1 สิงหาคม 2539

- ที่รัฐสภา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2 ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมได้ลงมติอนุมัติให้คณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาหาวิธีป้องกันกระแสน้ำในแม่น้ำโขง เาะะตลิ่งพัง ขอบยายเวลาพิจารณาเรื่องดังกล่าวออกไปอีก 90 วัน นับแต่วันที่ 18 มิถุนายน 2539 นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติ เลือกตั้งซ่อมกรรมการในคณะต่างๆ ดังนี้

1. นายพีระพงษ์ สาคริก เป็นกรรมการแทน นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย ในคณะกรรมการการเศรษฐกิจ

2. นายถวิล จันท์ประสงต์ เป็นกรรมการแทน นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย ในคณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3. นายกันตธีร์ ศุภมงคล เป็นกรรมการแทน นายประชา คุณเกษม ในคณะกรรมการการต่างประเทศ

4. นายทศพร มุลศาสตราสาร เป็นกรรมการแทน นายสุพร ตันยตั้งตระกูล ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการจัดทำแผนแม่บท ในการปฏิรูประบบการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2 สิงหาคม 2539

- มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 4 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) ที่รัฐสภา โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา เป็น



LIART

ประธานการประชุม ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับ
หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 3 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง และวิธี
พิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

7 สิงหาคม 2539

- มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2 (สั
สามัญ ครั้งที่หนึ่ง) ที่รัฐสภา โดยมี นายบุญเหลือ ประเส
สุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานกร
ประชุม ที่ประชุมมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
จำนวน 9 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.
(จำนวน 4 ฉบับ)
2. ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (จำนวน 2 ฉบับ)
3. ร่างพระราชบัญญัติการเดินทางเรือในน่านน้ำไทย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราช
กำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
5. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติของหน้
งานเจ้าหน้าที่ในเขตต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและปราบปราม
การกระทำความผิด พ.ศ.



LIRT

นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 4 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และ อำเภอไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.

9 สิงหาคม 2539

ที่รัฐสภา มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภาเป็นประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 4 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 1 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไข



LIRT

เพิ่มเติมพระราชกำหนดเหรียญชัยสมรภูมิ พุทธศักราช
2484 (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- 14 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2 ครั้งที่ 11 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติเลือก ศาสตราจารย์อัสสระ นิธิกันต์ประกาศ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ฝ่ายสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา แทนตำแหน่งที่ว่าง 1 ตำแหน่ง
- นอกจากนี้ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องด่วน คือ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ 2 โดยเริ่มต้นพิจารณาตั้งแต่ข้อร่าง ค่าปรารภ แล้วเรียงลำดับมาตราจนจบมาตรา 6 กระทรวงกลาโหม หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมสั่งให้เลื่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ ไปพิจารณาในครั้งต่อไป
- 15 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2 ครั้งที่ 12 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ มาตรา 7 กระทรวงการคลัง เรียงตามลำดับมาตรา



จนถึงมาตรา 9 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หลังจากนั้น
 ประธานในที่ประชุมได้สั่งเลื่อนการพิจารณาร่างดังกล่าว
 ไปพิจารณาในคราวต่อไป

16 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 6 (สมัยสามัญ
 ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภาเป็น
 ประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่าง
 พระราชบัญญัติ จำนวน 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติ
 จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่าง
 ประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการ
 ค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ
 แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.

- ที่รัฐสภา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2
 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมี นายบุญเหลือ ประเสริฐ-
 สุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม
 ที่ประชุมได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ
 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ต่อ
 จากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาใน มาตรา 9
 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียงตามลำดับมาตราจน
 จบมาตรา 11 กระทรวงพาณิชย์ หลังจากนั้นประธาน ใน
 ที่ประชุมสั่งให้เลื่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้
 ดังกล่าวไปพิจารณาในครั้งต่อไป

19 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2
 ครั้งที่ 14 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเหลือ
 ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธาน



การประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาในมาตรา 12 กระทรวงมหาดไทย เรียงตามลำดับมาตราจนพบมาตรา 16 กระทรวงศึกษาธิการหลังจากนั้นประธานในที่ประชุมสั่งให้เลื่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปพิจารณาในครั้งต่อไป

20 สิงหาคม 2539 - มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 12 ครั้งที่ 15 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) ที่รัฐสภาโดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยที่ประชุมได้เริ่มพิจารณาในมาตรา 17 กระทรวงสาธารณสุข จนพบมาตรา หลังจากนั้นที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบในวาระที่ 3 ให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป และมีมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เพื่อนำไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาคำเนิการต่อไป

21 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 7 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 3 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคriminal ในศาลแขวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.



2. ร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ใน
ท้องที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอ
ไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอ
บางกรวย จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.

3. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอ
เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.

และที่ประชุมมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราช
บัญญัติจำนวน 3 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติการแสดงทรัพย์สินและ
หนี้สินของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.

2. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

3. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติเห็นชอบด้วยกับหลัก
การแห่งร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 2 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้พ.ศ.

2. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง
กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

22 สิงหาคม 2539

- ที่รัฐสภา มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 1
(สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐ-
สุวรรณ ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุม ที่
ประชุมได้พิจารณาระเบียบวาระที่ 3 เรื่องที่คณะ
กรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ตามลำดับ คือ



LIART

1. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ในที่ประชุมได้มีมติให้คณะกรรมการการฯ นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวกลับไปพิจารณาปรับปรุงใหม่ โดยกำหนด 5 ประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้คณะกรรมการฯ นำไปพิจารณาปรับปรุงใหม่ คือ

1. องค์กรยกร่างรัฐธรรมนูญฯ ให้ใช้ในรูปแบบของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

2. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วย นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป

3. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญฯ ให้มาจากทางเลือกตั้งทางอ้อมโดยรัฐสภา และมีจำนวนตามที่คณะกรรมการการฯ กำหนด

4. เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้เสนอรัฐสภาพิจารณาอนุมัติ โดยประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

5. ถ้ารัฐสภาไม่อนุมัติให้นำร่างรัฐธรรมนูญไปขอประชามติ

2. ร่างข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการการฯ วิชาสามัญร่างเสร็จแล้วที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ 1 ในหลักการแห่งร่างข้อบังคับฯ ฉบับนี้ และมีมติให้ส่งร่างข้อบังคับฯ ดังกล่าวให้คณะกรรมการการฯ ชุดเดิมที่ยกร่างข้อบังคับฯ เป็นผู้พิจารณา โดยกำหนดการแปรญัตติภายใน 15 วัน



- 23 สิงหาคม 2539 - รัฐสภา มีการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 1 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2540 และยังมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว จำนวน 1 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.
- 28 สิงหาคม 2539 - มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19 ปีที่ 2 ครั้งที่ 16 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) ที่รัฐสภาโดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมพิจารณาเลือกตั้งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง แทนตำแหน่งที่ว่าง ที่ประชุมได้ลงมติเลือก นายธีรรงค์ ไทยมงคล เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง แทนนายสุธรรมแสงประทุม ซึ่งลาออกจากตำแหน่ง
- 29 สิงหาคม 2539 - ที่รัฐสภา มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) โดยมีนายบุญเหลือ ประเสริฐสุวรรณ ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้วในวาระที่ 2 โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงลำดับจนจบ

มาตรา หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมได้กำหนดวันละ
มติในวาระที่ 3 โดยกำหนดให้รอไว้ 15 วัน ในวันเสาร์ที่
14 กันยายน 2539 เวลา 10.30 นาฬิกา



ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล นายมนตรี ตันชาวิรัตน์ นายธรรมเสริญ สืบสหการ

บรรณาธิการ

นายกำภีร์ คิษฐากรณ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศุภพงศ์ ขจรศิลป์

ผู้จัดการ

นางนุศรี ชัยสุวรรณ

เหรียญกึ่ง

นายประวิช ตั้งใจมั่น

กองบรรณาธิการ

นายจินดา เจริญพรรณ

นางสาวรัชณี อังตระกูล

นายบุญเรือง บุรภักดิ์

นายวีระพันธ์ มุขสมบัติ

นายจเร พันธุ์เป็รื่อง

นายอักรเมศวร์ ทองนวล

นางอัจฉรา ชูอินขง

นายสมบัติ ทวีศิลป์

นางสาวอารีวรรณ พูลทรัพย์

ฝ่ายศิลปกรรม

นายมานะ เรืองสอน

ฝ่ายธุรการ

นางอำไพ กันเกษแก้ว นางสาวอาภรณ์ เนืองเศรษฐ์

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาวรัชณี อังตระกูล ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา โทร.2441260,2441261



LIART